

Årsredovisning – 2020

Region Västmanland

Innehåll

Styrning och uppföljning av regionens verksamhet ..	3
Översikt och samlad bedömning av måluppfyllelse ..	4
Region Västmanlands organisation.....	5
Region Västmanlands samlade verksamhet.....	6
Året i korthet.....	7
2020 ett i många stycken ovanligt år	9
Ett mycket speciellt år	10
Viktiga förhållanden för resultat och ställning.....	11
Händelser av väsentlig betydelse	12
Nöjda invånare i en attraktiv region	14
En god och jämlik hälsa	18
En effektiv verksamhet av god kvalitet	22
Stolta och engagerade medarbetare och uppdragstagare	35
En stark och uthållig ekonomi.....	41
Översikt över verksamhetens utveckling	51
Förväntad utveckling	52
Bolag, nämnder och samverkansorgan	53
Driftredovisning.....	58
Investeringsredovisning.....	59
Resultaträkning	61
Kassaflödesanalys.....	61
Balansräkning	62
Noter	64
Redovisningsprinciper	68
Revisionsberättelse 2020 för Region Västmanland ..	71
Det här är Region Västmanland	72

Styrning och uppföljning av regionens verksamhet

Årsredovisning 2020 följer upp och beskriver hur regionen som helhet¹ uppfyllt de mål och uppdrag som beslutades i Regionplan 2020-2022.

Den formella förvaltningsberättelsen omfattar innehållet på sidorna 3-6 samt 11-52.

Målstyrning

I regionplanen beslutar regionfullmäktige om inriktning, mål, strategier och ekonomiska ramar, och för att förverkliga den politiska viljan använder regionen målstyrning som styrmetod.

Fem övergripande målområden har varit utgångspunkt för styrningen och de aktiviteter som planerades och genomfördes under verksamhetsåret 2020. Från och med 2020 finns också ett antal uppdrag kopplade till respektive målområde.

Regionplanens fem målområden:

- Nöjda invånare i en attraktiv region
- En god och jämlik hälsa
- En effektiv verksamhet av god kvalitet
- Stolta och engagerade medarbetare och uppdragstagare
- En stark och uthållig ekonomi

Uppföljning

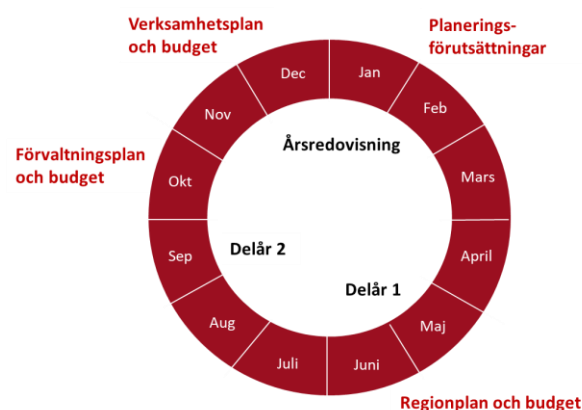
Årsredovisningen är ett kunskapsunderlag i styrningen av regionen. Den ger återkoppling till fullmäktige och länets invånare om hur väl beslutade mål och uppdrag har utförts, och resultaten används också i planeringen framåt.

Beskrivningarna är i huvudsak regionövergripande och tar avstamp i ett befolknings- och finansiärperspektiv utifrån fullmäktiges ansvar för helheten. Mer specificerade beskrivningar av förvaltningars och verksamheters aktiviteter och resultat finns i deras egna årsredovisningar.

Internkontrollplan upprättas av respektive nämnd/styrelse och resultat av kontrollmoment följs upp årligen och rapporteras i samband med delårsrapport 2.

¹ Regionen som helhet (koncern) omfattar alla delar regionen ansvarar för och finansierar. Se organisationsbilder på sidorna 5 och 6.

Planerings- och uppföljningsdokument

- Planeringsdokument • Uppföljningsdokument

Så redovisas utfallet

På följande sidor redovisas 2020 års utfall inom de olika målområdena. Allra först finns en övergripande sammanställning av måluppfyllelsen inom samtliga fem målområden.

Därefter redovisas, målområde för målområde, utfallet för både mål, indikatorer och uppdrag. I en inledande målmatris finns en sammanställning i tabellform, där utfallet visualiseras med hjälp av "trafikljus" med följande innebörd:

- Grönt = utveckling i önskad riktning
- Gult = oförändrad eller otillräcklig utveckling
- Rött = utveckling i oönskad riktning

⊗ = Mätning ej genomförd

Färgsättningen bygger på en samlad bedömning av utfallet på bakomliggande indikatorer och eventuella andra betydelsefulla faktorer i arbetet med att nå målen.

Inom varje målområde kommenteras mål och indikatorer, både vad gäller 2020 års utfall och i relation till föregående år. Uppdragen kommenteras baserat på utfall 2020.

Översikt och samlad bedömning av måluppfyllelse

Sammanställning av utfall för resultatmål inom de fem målområdena 2020

Nöjda invånare i en attraktiv region	
Invånarna ska ha förtroende för regionens tjänster	GRÖN
Tillväxten ska vara hållbar i hela regionen	RÖD
En god och jämlik hälsa	
Invånarnas hälsoläge ska vara gott och jämlikt	GUL
En effektiv verksamhet av god kvalitet	
Verksamheten ska bedrivas med god tillgänglighet	GUL
Verksamheten ska bedrivas på rätt nivå	GUL
Verksamheten ska bedrivas med god kvalitet	GRÖN
Verksamheten ska bedrivas med god hushållning av resurserna	GUL
Stolta och engagerade medarbetare samt uppdragstagare	
Regionen ska vara en attraktiv arbetsgivare	GUL
Regionen ska vara en professionell uppdragsgivare	GUL
En stark och uthållig ekonomi	
Regionen ska uppnå fastställt ekonomiskt resultat	GRÖN
Regionens finansiella ställning ska vara god	GRÖN

Av regionens 11 resultatmål har, trots pandemiåret, 4 utvecklats i önskad riktning och 6 mål har inte förändrats nämnvärt. Endast ett mål har en negativ utveckling.

Här kommenteras några av målen och ges en sammanfattande bedömning:

Invånarnas förtroende

Förtroendet för regionens största ansvarsområde hälso- och sjukvården har förbättrats. Indikatorernas värde har förbättrats påtagligt och är bättre eller i nivå med riket. Andelen invånare som är nöjda med kollektivtrafiken är på samma nivå som 2019 trots pandemin.

Invånarnas hälsoläge

Hälsoläget i befolkningen mäts i stora folkhälsoundersökningar vart tredje och fjärde år. 2020 kom utfallsvärden som visar att invånarnas hälsoläge, både bland unga och vuxna, likt tidigare mätperiod inte har förbättrats.

Tillgänglighet

Tillgänglighet var god i början av året inom både primärvård och specialiserad vård. Den har dock försämrats under pandemin då verksamheterna fick ställa om till att prioritera covidrelaterad vård.

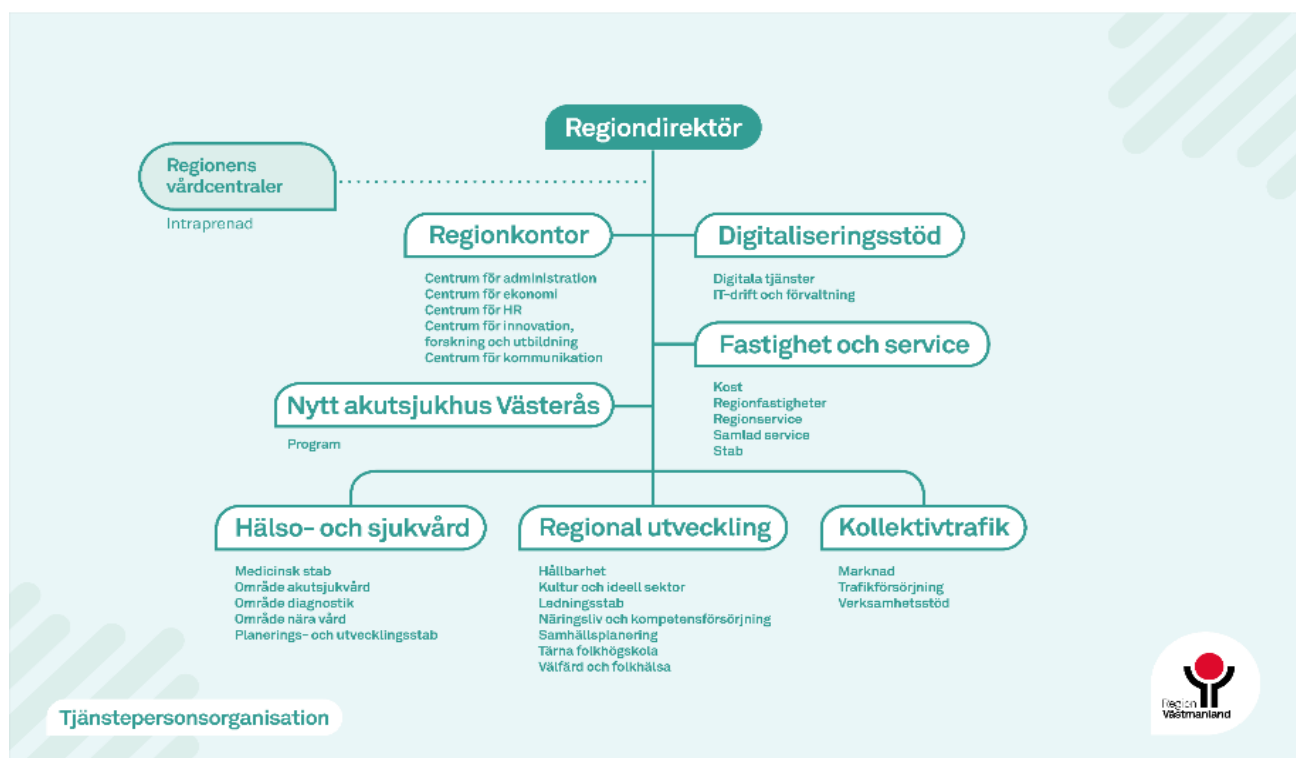
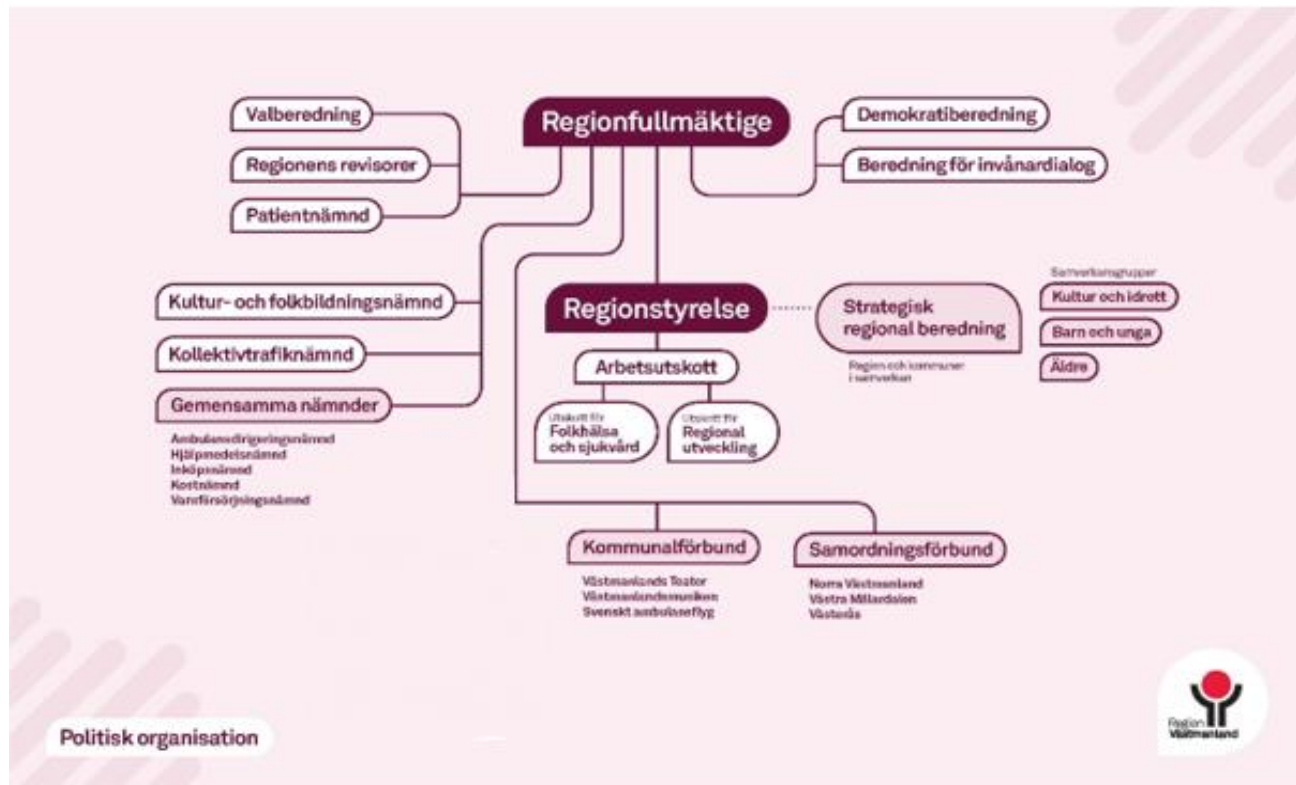
Verksamhetens kvalitet

Kvaliteten i verksamheten är generellt sett mycket god. Covid-19 kom att få betydelse för vården under året, där prioritet varit att ställa om och upprätthålla kvalitativ vård i ett kritiskt läge. Inom kollektivtrafiken har planerade turer genomförts till 99,8 procent och attitydmätningar visar god kundnöjdhet.

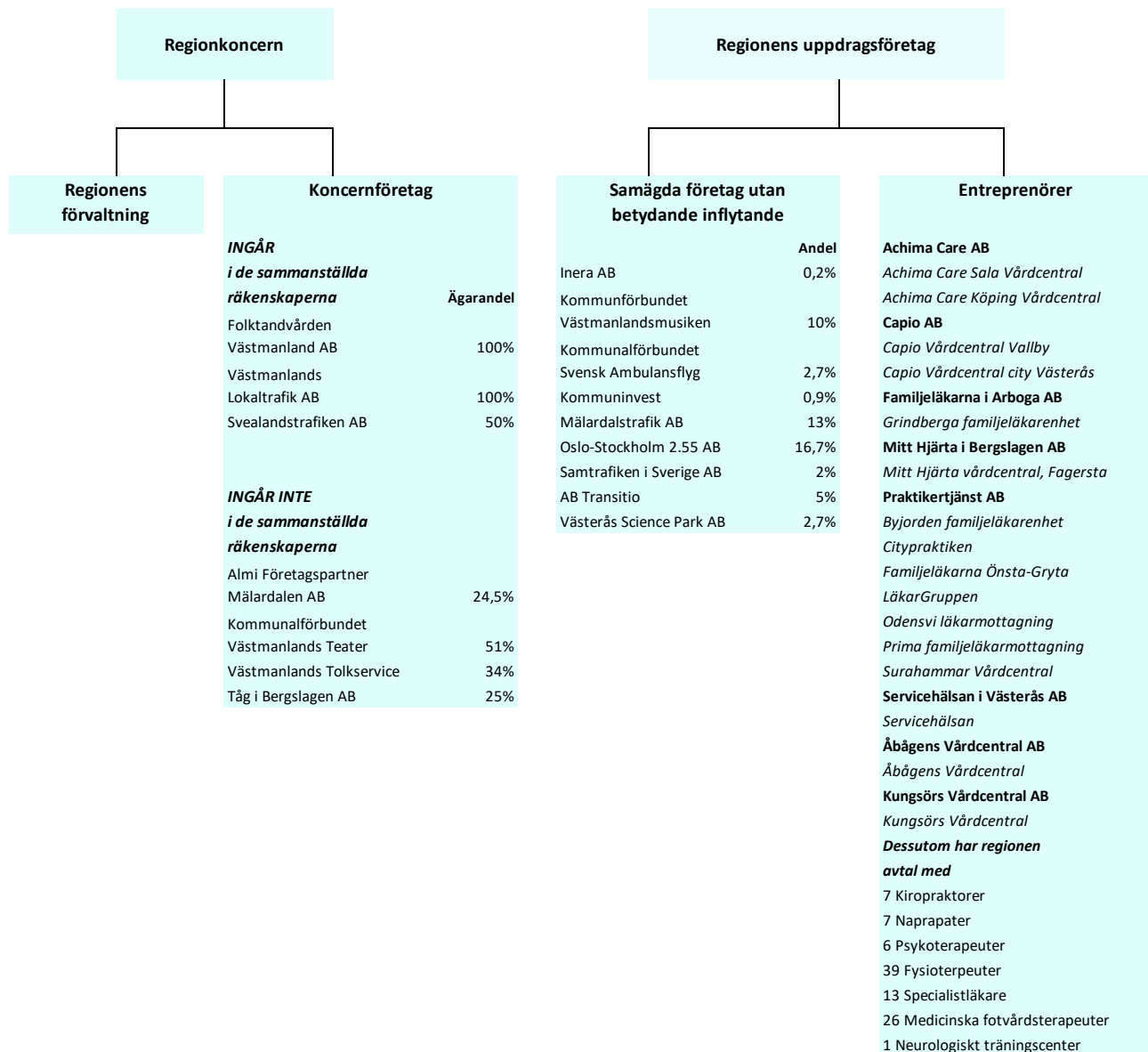
Samlad bedömning av måluppfyllelse

Då regionen uppnår det övergripande ekonomiska resultatet och den finansiella ställningen är fortsatt god inom de finansiella målen, samtidigt som flera indikatorer inom de verksamhetsmässiga målen trots pandemin ligger stabilt eller har förbättrats, är bedömningen att regionen under 2020 uppfyller kraven på god ekonomisk hushållning.

Region Västmanlands organisation

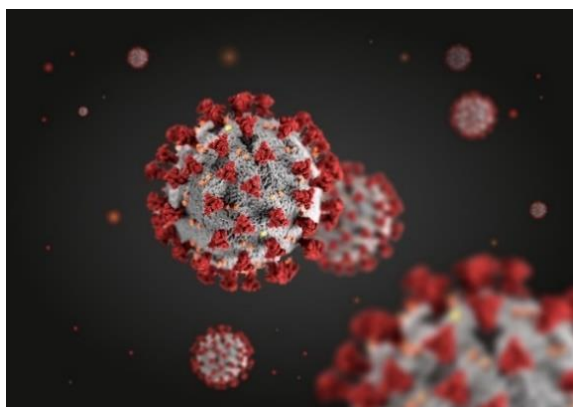
Region Västmanlands samlade verksamhet

Året i korthet

Pandemiåret 2020

Året vi lämnat bakom oss går till historien som året då hela världen drabbades av en pandemi med mycket allvarliga konsekvenser på både samhälls- och individnivå.

När smittan nådde Västmanland i början på året ställde vården om för att kunna ta emot och vårda en helt ny patientgrupp, covid-19-patienter. Under 2020 har drygt fem procent av befolkningen bekräftats smittad och drygt 1000 personer har behövt sjukhusvård, varav 74 intensivvård. 281 länsbor har avlidit i bekräftad eller misstänkt covid-19.

I enlighet med Folkhälsomyndighetens rekommendationer har regionen vidtagit åtgärder för att undvika smittspridning i samhället. Exempel från den egna driftverksamheten är ändrade rutiner vid färd med kollektivtrafik och för att ta del av kulturupplevelser, liksom att tillämpa distansarbete där det är möjligt. Än är pandemin inte över, men i december kunde vaccinationerna påbörjas, vilket ger hopp om en början på slutet för covid-19.

Effekt av pandemin på digitala tjänster

Genom pandemin har behovet av nya kontaktvägar ökat. Det har medfört en högre förändringstakt inom området digitala tjänster. Bland annat kan regionen nu i större utsträckning erbjuda digitala vårdmöten, digitaliserade kallelser och egen provtagning, och så många som 80 procent av invånarna har nu ett eget konto på 1177.

Som ett led i att utöka tillgängligheten och erbjuda fler kanaler för sjukvårdsrådgivning har en kostnadsfri digital rådgivningsmottagning bemannad med sjuksköterskor startats under året.

Stark påverkan på arbetsmarknad och näringsliv

Förutom sjukdom har pandemin medfört andra stora påfrestningar. Länets näringsliv och arbetsmarknad har påverkats kraftigt på grund av minskad efterfrågan och arbetslösheten har stigit. Regionen har i samverkan med andra aktörer initierat flera stödinsatser för att möta de uppkomna behoven. Ett exempel är den kompetensportal som satts upp, med information om bland annat formella utbildningar, kostnadsfria distansutbildningar, online-kurser och andra insatser.

Ett annat exempel är den stödinsats som riktades internt till regionens egen verksamhet. När bristen på skyddsmaterial inom vården under våren blev akut startades en egen fabrik för tillverkning av skyddsrockar.

Premiär för Mälartåg sträckan Sala-Linköping

Sedan november 2020 rullar det nya dubbeldäckartåget även på sträckan Sala-Linköping, vilket är den fjärde linjen i Mälardalen som trafikeras med Mälartåg. Tågen är ett led i den framtidssatsning som görs inom kollektivtrafiken i Mälardalen.

Ny regional utvecklingsstrategi

Regionfullmäktige antog i juni 2020 den nya regionala utvecklingsstrategin, "Vår strategi för ett livskraftigt Västmanland". Strategin har tagits fram i samverkan med länets kommuner och flera andra aktörer och beskriver inriktningen för utvecklingsarbetet inom en bredd av områden som är viktiga för Västmanlands län

Mälardalens Högskola blir universitet 2022

Ambitionen att få Mälardalens Högskola att bli etablerat som universitet senast år 2030 blir nu verklighet redan från och med 2022. Det är ett glädjande besked som ger möjlighet att utveckla hela regionen inom flera områden, till exempel sjuksköterskeutbildningen, välfärdsteknik, Automation Region samt Energi och elektrifiering.

Stipendier från Inventum

Regionens forsknings- och innovationsstiftelse Inventum beviljade tre stipendier för 2020 till:

- Elisabeth Hare, undersköterska, rehab, Sala för utveckling av sin produkt strumppådragare för stödstrumpor
- Emma Byström, ST-läkare, Citypraktiken för att utveckla en produkt för sömnapnéscreening
- Per Samuelsson, överläkare, Öron-Näs-Hals, Västerås för utveckling av en digital översättningstjänst.

Hjärtinfarktvården i Västerås fortsatt i topp

Region Västmanland fortsätter att tillhöra de sjukhus i Sverige som tillhandahåller bäst vård vid hjärtinfarkt. I Swedehearts nationella kvalitetsindex för hjärtinfarktvård, hamnar Västerås på en delad andra plats i rankingen.

Smärtrehab 20 år

I september hade Smärtrehab funnits i 20 år. Verksamheten är ledande i Sverige på smärtrehabilitering till patienter med långvarig smärtproblematik.

Kompetensförsörjningsplan

En kompetensförsörjningsprocess har implementerats under året och en plan har publicerats i början av 2021, där det går att läsa om identifierade bristyrken på kort och lång sikt. Till största delen är planen kopplad till hälso- och sjukvården, där det kritiska kompetensbehovet bland annat är biomedicinska analytiker, specialistsjuksköterskor och läkare.

Minskade kostnader för inhyrd personal

Under 2020 har länets kostnader för inhyrd personal minskat med totalt 45 miljoner kronor. Framför allt är det kostnader för inhyrning av sjuksköterskor som bidragit mest till minskningen. Verksamheternas långsiktiga arbete för att få behålla och utveckla befintliga medarbetare, och kunna attrahera nya har börjat bära frukt och fortsätter under 2021.

Miljöpriset 2020

Årets miljöpris tilldelas Bröstenheten inom Kirurgkliniken och Bröstenheten inom Mammografi, Röntgenkliniken. Priset delas ut för Bröstenhetens studie om SPIO (supermagnetisk järnoxid) vid bröstcancerdiagnostik, en metod för att identifiera portvaktscörteln istället för att använda isotop på nuklearmedicin. Metoden visar på nytänkande där man uppnår såväl miljö- och effektivitetsvinster i verksamheten.

Säkerhetsnålen 2020

Utmärkelsen Säkerhetsnålen, för systematiskt patientsäkerhetsarbete, har i år utgått ifrån kriterier med fokus på covid-19-vård. Priset tilldelas Intensivvårdsavdelningen på Operationskliniken med motiveringen att man haft förmåga att snabbt ställa om för att klara uppdraget med en god och säker vård för de allra svårast sjuka patienterna.

Solrosen 2020

Regionens arbetsmiljöpris, Solrosen, är ett vandringpris som syftar till att uppmärksamma arbetsplatser som genom aktivt arbetsmiljöarbete skapar förutsättningar för en hälsofrämjande arbetsplats. Kriterierna har i viss mån justerats för att ta hänsyn till arbetsmiljöarbetet under pandemin.

Årets pris tilldelas Medicinkliniken med motiveringen att kliniken trots den extrema arbetssituation man befunnit sig i, med anledning av pandemin, lyckats anpassa verksamheten utifrån de förändringar som uppstått för att bidra till en säker och trygg arbetsmiljö.

2020 ett i många stycken ovanligt år

År 2020 var ett mycket ovanligt år globalt, nationellt och lokalt. Det kommer vara ett år som blir ihågkommet för covid-19-pandemin, senast mänskligheten upplevde något liknande var för cirka 100 år sedan då Spanskasjukan spred sig över världen med hög dödlighet som följd.

I slutet av 2019 spreds nyheter över världen om ett nytt ovanligt virus med hög dödlighet som snabbt spred sig i provinsen Wuhan i Kina, viruset misstänktes ha sitt ursprung från hantering av djur på en djurmarknad. Den 7 januari 2020 kunde kinesiska myndigheter identifiera viruset som en ny typ av Coronavirus. Det första verifierade fallet av covid-19 i Sverige fick sin diagnos den 31 januari 2020 närmare bestämt i Jönköping och i början av mars hade smittan spridit sig till Västmanland.

Väldigt snabbt ökade smittan i länet och hade sin kulmen under påskhelgen. Vi var ett av de fem län som drabbades hårdast i landet vad gäller antal smittade per 100 tusen och hade höga dödstal, vilket innebar att vi fick ställa om sjukvården för att klara den pressade situationen med många svårt sjuka patienter. Särskilda covid-19-vårdavdelningar och nya intensivvårdsplatser tillskapades. Belastningen på sjukvården och vår vårdpersonal var mycket hög. Ett nytt lokalt avtal tecknades med facken i regionen gällande ett hållbart arbetstidsschema med tillhörande ekonomisk ersättning för vårdpersonal som arbetade i covid-19-vården.

Den särskilda situationen bidrog till att vårt samarbete med länets kommuner på många vis förstärktes, arbetet med införande av nära vård fick en naturlig och nödvändig start. Flera mobila team startades för att hantera patienter i deras hem och de digitala lösningarna och kontaktvägarna ökade. Den kommunala sjukvården fick tillgång till patientjournalssystemet Cosmic vilket underlättade samarbetet mellan regionen och kommunerna.

Länets näringsliv påverkades starkt av pandemin och alla nya restriktioner för att hindra smittspridning, tidigt under våren började flera företag lägga varsel om uppsägning av sin personal. Delar av handeln och besöksnäringen drabbades särskilt hårt.

Regionen kunde genom Almi stödja näringslivet genom att bevilja bryggglån till företag som hade en möjlighet att klara krisen under en period. Några företag i länet kunde ställa om sin tillverkning för att producera handsprit som under våren var en bristvara.

Under 2020 har regeringen tillsammans med stödpartierna fattat flera beslut om ökade generella statsbidrag för att klara situationen i regioner och kommuner, som sektor har vi aldrig tidigare erhållit så stora statsbidrag. Även näringslivet i Sverige har fått ändrade och förenklade regelverk och stödpaket vilket bidragit till att många företag kunnat undvika varsel och uppsägningar.

Detta var en kort återblick av året som gått. Det har varit ett tufft år och många länsbor har drabbats hårt. Det är min förhoppning att alla västmanlänningar känner att vi gjort vårt yttersta i denna situation, och jag vill rikta ett stort tack till alla medarbetare och uppdragstagare i Region Västmanland för det fantastiska arbete ni utfört.

Denise Norström (s)
Regionstyrelsens ordförande

Ett mycket speciellt år

Jag ser tillbaka på ett mycket speciellt år, som på grund av pandemin, inte liknat något annat och jag tror du som läser detta känner likadant. Det är till och med svårt att sätta ord på och summera det.

Jag är otroligt stolt och imponerad över allt som verksamheterna åstadkom under 2020 - både i och med pandemin, men också trots pandemin. Vid en första anblick över året är det lätt att tänka att allt arbete, alla planer ställdes om till pandemiarbete. Men när vi summerar 2020, konstaterar jag att vi hann med det mesta av det som vi planerade. Alla har bidragit, både kärn- och stödverksamheter.

Vi har antagit den regionala utvecklingsstrategin, RUS, som är viktig för Västmanlands utvecklingsförmåga och som är ett samarbete med aktörerna i länet, främst näringsliv och kommunerna. Under året fortsatte vi arbetet med Nära vård, även det tajt ihop med kommunerna och är en förutsättning för att lyckas. Vi har sett till att invånarna trots alla råd om avstånd i kollektivtrafiken, har kunnat ta sig till jobb, skola mm. Digitaliseringsarbetet har tagit stora kliv framåt.

Det pågår flera utvärderingar, nationellt och regionalt, av hur vi hanterat pandemin. Det kommer att lära oss mycket och förbereda oss än bättre inför framtiden. Överlag har vi arbetat på nya sätt, i nya konstellationer, över gränser och vågat! Vi har testats som organisation – vår förmåga att snabbt fatta beslut, ställa om och vår förmåga att hålla ut och stötta varandra. Vi har testats som den lärande organisation som vi säger att vi är och agera utifrån den kunskap vi haft vid givna tillfällen. Vi har visat att vi kan! Den externa samverkan har också prövats under pandemin och har stått pall både för trycket samt utvecklats ytterligare.

Många medarbetare av de som kan och har möjlighet, har arbetat på distans. Det ställer särskilda krav att leda verksamhet på distans och att ha möten via digitala verktyg och det är ett utforskande och lärande i detta. Samtidigt är jag övertygad om att vi i mer normala tider kommer att ha kvar en mix av att arbeta på distans med att kunna ses "på jobbet". Det finns en poäng att vara samlade på en fysisk arbetsplats, det ger större möjlighet till spontana utbyten av tankar och idéer, och en trivsel som inte ska underskattas när det gäller en bra arbetsmiljö.

Allt arbete som lagts ner, inte minst pandemikämpningen, har förstås kostat på. Många av oss har påverkats mentalt av hela situationen både i det privata livet och arbetslivet. Många av oss har också varit sjuka i covid-19. De som arbetat inom covid-vården är också fysiskt trötta över av att ha arbetat så intensivt. Vi trodde alla att hösten/vintern skulle vara lite lättare, men så blev det inte. Som arbetsgivare har vi, via alla de medel som står till buds, försökt att stödja chefer och medarbetares rätt och möjligheter till en så bra arbetsmiljö som möjligt, givet situationen.

Våra förtroendevalda har varit stöttande och säkrat att vi haft de förutsättningar vi behöver i pandemiarbetet, men i övrigt haft stor tillit till verksamheternas förmåga, kraft och engagemang. Det är jag väldigt tacksam för.

Många har avlidit med eller av covid-19. Många har också en lång väg tillbaka efter att ha varit allvarligt sjuka i covid-19. Jag vet att vi gjort och gör skillnad med vårt arbete, att vi förhindrat en ännu värre situation. Vi har ju också stöttat näringslivet på många sätt och själva haft en fabrik – för skyddskläder. Vem trodde det när vi gick in i detta år? Men inget är omöjligt om man måste. Det har vi visat, som sagt.

Jag vill tacka chefer, medarbetare och förtroendevalda för fantastiska insatser under 2020. Hur 2021 blir står mer skrivet i stjärnorna än någonsin i skrivande stund. Men vi fortsätter att tillsammans lösa vårt uppdrag till gagn för dem vi är till för - västmanlänningarna.

Anders Åhlund
Regiondirektör

Viktiga förhållanden för resultat och ställning

Ekonomi och tillväxt i Sverige

Under 2020 påverkades svensk ekonomi negativt av konsekvenserna av pandemin. Nedgången drabbade många sektorer när minskad internationell efterfrågan påverkade svensk export och svenska hushåll minskade sin konsumtion. Det skedde sedan en kraftig återhämtning av tillväxten men förnyad smittspridning och tillkommande restriktioner dämpade återhämtningen under hösten och vintern. När tillväxten föll försämrades även läget på arbetsmarknaden. Arbetslösheten har ökat kraftigt och även antalet sysselsatta har utvecklats negativt.

Ekonomi och tillväxt i Västmanland

Den försämring av det ekonomiska läget som skett 2020 följer på en redan avtagande tillväxt under 2019. Utvecklingen i Västmanlands län var svagare än i riket totalt och tillväxten negativ redan under 2019. För riket totalt bedömer flera prognosinstitut att tillväxten fallit med omkring 3 procent under 2020. Vad gäller Västmanlands län har arbetslösheten ökat kraftigt. Liksom tidigare ligger också arbetslösheten på en högre nivå än i riket i totalt. Mycket tyder även på att antalet sysselsatta minskat i länet och dessutom utvecklats svagare än i riket totalt.

Förväntad återhämtning av tillväxten

Under 2021 väntas en återhämtning av tillväxten. En förutsättning är dock att smittspridningen minskar och att vaccinationer globalt och i Sverige genomförs i planerad omfattning. Då kan restriktioner minskas och hushållen återgå till ett mer normalt konsumtionsmönster. Olika undersökningar riktade till näringslivet indikerar också att läget redan förbättrats inom många branscher och att det inom delar av tillverkningsindustrin till och med råder ett starkt läge. Samtidigt är många tjänste-branscher fortfarande kraftigt berörda av restriktioner och minskad efterfrågan. När tillväxten i riket och i Västmanlands län stärks förbättras även läget på arbetsmarknaden. Det innebär att antalet sysselsatta kan förväntas öka något samtidigt som det skapar förutsättningar för en förbättrad utveckling vad gäller arbetslösheten.

Befolkningsutveckling

Pandemin har även påverkat befolkningsutvecklingen i Västmanlands län. Antalet personer som flyttade till länet från andra länder minskade kraftigt mellan 2020 och 2019. Det förklarar den största delen av den svaga utvecklingen mellan 2019 och 2020. Antal födda är ungefär lika många som tidigare år samtidigt som antalet avlidna är tydligt högre. Sammantaget föddes 2955 barn i länet medan 2929 personer avled. Antalet avlidna är därmed 241 personer fler än ett genomsnitt av de fem senaste åren (2015-2019). Jämfört med 2019 ökade antalet avlidna med 281 personer. Antalet personer boende i andra delar av Sverige som flyttade till Västmanlands län var högre än tidigare år.

Totalt sett ökade befolkningen i länet med 1 296 personer. I sex av tio kommuner i länet minskade befolkningen vilket är några fler kommuner än 2019.

Den svaga utveckling som varit under 2020 med vikande produktion och minskad sysselsättning samtidigt som befolkningsökningen minskat innebär att skatteunderlaget i Västmanlands län bedöms ha försvagats under 2020.

Tabell: Antal invånare i Västmanlands län per kommun 2020 och förändring, jämfört med 2019

	Folkmängd 2020	Folkökning jmf. 2019	Förändring procent
Arboga	14 039	-48	-0,3
Fagersta	13 267	-124	-0,9
Hallstahammar	16 400	54	0,3
Kungsör	8 745	70	0,8
Köping	26 085	-129	-0,5
Norberg	5 729	39	0,7
Sala	22 867	-27	-0,1
Skinnskatteberg	4 366	-27	-0,6
Surahammar	10 092	-14	-0,1
Västerås	155 551	1 502	1,0
Västmanlands län	277 141	1 296	0,5
Riket	10 379 295	51 706	0,5

Källa: SCB Befolkningsstatistik - Kommun, län och riket

Se även sidorna 48–50 avseende finansiella risker, regionens pensionsförpliktelser och uppföljning av fullmäktiges riktlinjer för förvaltningen av pensionsmedel.

Händelser av väsentlig betydelse

Coronapandemin påverkade allt

Pandemin är en unik händelse som överskuggat det mesta under året. Det har varit en styrka att hela samhället mobiliserat och samverkat. Alla verksamheter i regionen har påverkats, även om fokus främst riktats mot vården och ansträngningarna för att hantera en ny allvarlig sjukdom som drabbat befolkningen.

Pandemifakta

Under året har 15 036 västmanlänningar, motsvarande cirka 5,4 procent av befolkningen, bekräftats smittade med coronavirus. Totalt har 1 040 patienter vårdats på sjukhus, därav 74 inom intensivvård, och 281 patienter har avlidit med bekräftad eller misstänkt covid-19. Andelen avlidna är i paritet med länets befolkningsunderlag (2,7 %) jämfört riket. Andelen smittade är dock något högre i Västmanland (3,3 %).

Hälso- och sjukvården

En omfattande förändring av vårdutbudet genomfördes tidigt under våren för att snabbt kunna vårda ett stort antal smittsamma och svårt sjuka patienter.

Situationen kulminerade med en första vågtopp i skiftet april-maj för att därefter minska och sedan åter öka i en andra våg under hösten.

Förändringen av vårdutbudet ledde till att mottagningsbesök för vård som kan anstå fick skjutas på framtiden. Under sommaren minskade antalet smittade och därmed även vårdbehovet vilket innebar att flera verksamheter kunde återuppta sin ordinarie verksamhet. Under höstens andra våg gjordes ytterligare omställningar för att klara den kraftigt ökade belastningen.

Provtagning för att påvisa coronavirus har huvudsakligen utgått från egenprovtagning via 1177.se. Vid årsskiftet hade 166 248 PCR-prover tagits. Antikroppsprovtagning, för att påvisa genomgången covid-19, för allmänheten startade under hösten. Vid årsskiftet hade 13 023 antikroppsprover analyserats.

En vaccinationsplan för covid-19 utarbetades under hösten. Vaccinationerna organiseras runt 14–15 platser/noder i länet och därutöver planeras vaccinationer på sjukhusen för sjukvårdspersonal. De

första vaccindoserna kom de sista dagarna i december och vaccination av SÄBO startade direkt den 27 december.

Den mycket ansträngda situationen avseende personlig skyddsutrustning och vissa typer av förbrukningsmateriel som rådde initialt under pandemin, stabiliserades succesivt. Målsättningen för lageruthållighet avseende kritiskt skyddsmaterial är nu satt till sex månader vilket också är tillgängliga nivå för huvuddelen av dessa artiklar.

Kollektivtrafiken

Pandemin har påverkat kollektivtrafiken markant. När smittspridningen startade i mars tog det inte mer än tio dagar innan resandet hade mer än halverats. För helåret 2020 har resandet minskat med drygt en tredjedel i både buss- och tågtrafiken.

Beslut och åtgärder som vidtagits för att minska smittrisen vid resandet har samtidigt medfört att resandet försvårats. Istället för att uppmuntra till ökat kollektivresande, har budskapet till resenärerna under pandemin varit att undvika att resa med kollektivtrafik och endast åka om man måste. Trots den något märkliga situationen har busstrafiken genomförts enligt plan och därmed har viktig samhällsservice upprätthållits.

Med ett nära samarbete med sjukvården och taxibolag har säkra transporter av personer med smitta eller misstänkt smitta av covid-19 genomförts under perioden.

Regional utveckling

Pandemin har slagit hårt mot näringsliv och arbetsmarknad och för att stötta har fokus för arbetet inom ramen för det regionala utvecklingsansvaret legat på en nära dialog med kommunerna och de näringsfrämjande aktörerna i länet. Nya företagsstöd infördes, en länsövergripande företagssupport inrättades, nya mötesarenor startades bland annat genom regelbundna träffar med kommunernas näringslivschefer och nyckelaktörer.

Kultur och folkbildning

Verksamheten inom den kulturella och ideella sektorn har i stor utsträckning flyttats till digitala kanaler. Karlsgatan 2 hade fram tills de utökade restrikt-

ionerna trädde i kraft, sent under 2020, hållit utställningarna öppna för allmänheten men med begränsat antal besökare.

Tärna folkhögskola införde fjärr- och distansstudier och ställde in konferensverksamheten.

Ny organisation

År 2020 infördes en ny tjänstemannaorganisation där syftet varit att, dels att rusta regionen inför kommande utmaningar, dels få en förflyttning mot mer nära vård. All Hälso- och sjukvård samlades under en förvaltning, Hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Nya förvaltningar tillkom såsom Regionala utvecklingsförvaltningen, Förvaltningen för digitalisering och Fastighet och serviceförvaltningen.

Införande av intraprenad primärvård

De regiondrivna vårdcentralerna drivs från och med 2020 i intraprenadform, Intraprenad Primärvård. Syftet är att driva verksamheten mer företagslikt och där finansieringen sker genom vårdvalssystemet.

Beslut om investeringsprojekt för nytt akutsjukhus i Västerås

Regionfullmäktige fattade i december beslut om igångsättningstillstånd för investeringsprojekt på drygt 400 miljoner kronor kopplade till nytt akutsjukhus i Västerås. Dels avser det förstärkning av elförsörjningen till sjukhusområdet i Västerås, dels genomförande av förberedande arbete, såsom att anpassa gator, frigöra marken från hinder i form av kablar, ledningar och kulvert innan den planerade byggnationen startar.

Nytt regionvårdsavtal

Ett nytt regionvårdsavtal har arbetats fram under 2020 med syfte att stärka sjukvårdsregionen för att uppnå målet om en mer jämlik vård i sjukvårdsregionen. Avtalet beslutades i samverkansnämnden under hösten och av regionstyrelsen i december. Avtalet innebär högre framtida kostnader för regionen då det gamla avtalets prisuppräknings inte inneburit kostnadstäckning för universitetssjukhusen.

Nöjda invånare i en attraktiv region

Intention: Regionens invånare har förtroende för och är nöjda med regionens tjänster och uppfattar att regionen är attraktiv att bo och verka i.

Resultatmål		Indikator	
Invånarna ska ha stort förtroende för regionens tjänster	GRÖN	Andel invånare som har förtroende för hälso- och sjukvården	GRÖN
		Andel invånare som anser att väntetiderna i hälso- och sjukvården är rimliga	GRÖN
		Andel invånare som är nöjd med kollektivtrafiken	GUL
Tillväxten ska vara hållbar i hela regionen	RÖD	Regional utveckling: Måluppfyllelse enligt indikatorer i RUP	RÖD
Måldokument			
Framtidens hälso- och sjukvård 2030			GRÖN
Regionalt utvecklingsprogram (RUP)			RÖD
Regional kulturplan			GRÖN
Trafikförsörjningsprogram för kollektivtrafik			GRÖN
Uppdrag			
1 Under 2020 ska regionstyrelsen säkerställa att ett systematiskt arbete för att utveckla patientens delaktighet stärks i den västmanländska vården.			GUL
2 Regionstyrelsen ska under planperioden säkerställa det gemensamma inriktningsbeslutet för förnyad vagnpark för Tåg i Bergslagen.			GRÖN
3 Regionstyrelsen ska leda arbetet med att verkställa intentionerna i RUS:en tillsammans med länets kommuner och andra intressenter.			GRÖN

Mål: Invånarnas förtroende

Förtroendet för vården och synen på väntetiderna har förändrats positivt. Hälso- och sjukvårdsbarometern genomfördes i sin helhet under hösten 2020. Trots pandemiåret, eller på grund av, har förtroendet för sjukvården ökat i jämförelse med tidigare mätningar. Både förtroendet för vårdcentraler och sjukhusvård samt hälso- och sjukvården som helhet har det högsta uppmätta resultatet sedan 2016. Även synen på väntetider är mer positivt än i tidigare mätningar.

Trots de inskränkningar som pandemin inneburit inom kollektivtrafiken, ligger förtroendet för kollektivtrafiken hos allmänheten kvar på samma nivå som år 2019.

Den positiva förändringen för vården och synen på väntetiderna, samt ett förtroende för kollektivtrafiken i samma nivå som 2019, ger sammantaget att målet bedöms vara grönt.

Indikator: Förtroende för vården

Värdet på indikatorn som inkluderar invånarnas förtroende för vårdcentralerna och för sjukhusen uppgick 2020 till 70 procent, vilket är en ökning

med 6,5 procentenheter sedan mätningen 2019. Då värdet har förändrats positivt bedöms indikatorn som grön.

För de specifika delarna ser värdena ut så här:

Förtroendet för vården i Sverige har genom hälso- och sjukvårdsbarometerns (tidigare vårdbarometern) historia aldrig varit så högt som det var 2020. Detta gäller även för Västmanland som placerar sig på en åttondeplats i jämförelse med alla rikets 21 regioner när det gäller förtroende för sjukhusen och på en sjundeplats när det gäller förtroendet för vårdcentralerna.

I den indikator som följs ingår förtroende för vårdcentraler och förtroende för sjukhusen. För Västmanland har förtroendet för vårdcentralerna förbättrats med 7 procentenheter från 57 procent 2019 till 64 procent 2020, dock ligger Västmanland ännu under rikets 66 procent. Förtroendet för sjukhusen uppnådde 76 procent 2020, en förbättring på sex procentenheter jämfört med 2019 och ett resultat i nivå med riket.

En fråga som var ny i mätningen 2020 handlade om förtroendet för hälso- och sjukvårdens hantering av covid-pandemin i regionen. På frågan har 67 pro-

cent svarat att de har ett högt eller ganska högt förtroende. Detta resultat placerar Västmanland på en 19:e plats i riket vars resultat på totalen är 73 procent.

Ytterligare två frågor var nya i årets mätning och även dessa hade en koppling till pandemin då användningen av digitala lösningar ökat. På frågan hur invånarna ställer sig till att i större utsträckning vårdas hemma placerar sig Västmanland på en sjundeplats med 58 procent positivt svarande, resultatet är något under rikets 59 procent. På frågan hur invånarna ställer sig till konsultation, vård och behandling via digital teknik placerar sig Västmanland på en niondeplats med 44 procent positivt svarande, rikets resultat ligger på 46 procent.

Indikator: Syn på väntetider

Synen på väntetider har förbättrats med tio procentenheter sedan mätningen 2019 och indikatorns värde ligger nu på 68,5 procent. Indikatorn bedöms därför som grön.

Utvecklingen för synen på väntetider i riket har också varit positiv där värdet 2020 uppnår 63,5 procent jämfört med 55 procent 2019.

För de olika delarna ser värdena ut så här:

Andelen invånare som anser att väntetiderna till vårdcentraler är rimliga har förbättrats och uppnår i mätningen 2020 76 procent vilket är en ökning på nio procentenheter från 2019. Västmanland befinner sig en bit över riket vars resultat 2020 är 71 procent. Jämfört med övriga regioner placerar sig Västmanland på en sjundeplats.

Av invånarna i Västmanland anser 61 procent att sjukhusvårdens väntetider är rimliga jämfört med 50 procent 2019, för riket var värdet 2020 56 procent och 2019 48 procent. Västmanland befinner sig på en åttondeplats jämfört med övriga regioner.

Uppdrag 1: Utveckla patientens delaktighet

Här pågår två aktiviteter, vilka båda påverkats av pandemin.

- Informationsinsatser till patient/närstående om samordnad individuell vårdplan, "SIP".
- Framtagande av en handlingsplan för implementering av patientkontrakt.

Utbildningar och informationsinsatser om SIP har pausats. Så fort det är möjligt kommer dessa att återupptas under våren. Ett projekt i samverkan med kommunerna har initierats i syfte att förbättra SIP-processen.

Tjänstedesign har använts som arbetsmetod för etablering av patientkontrakt samt i flera utvecklingsarbeten gällande omställning till Nära Vård. Medarbetare har fått grundutbildning och en film som beskriver metoden är framtagen.

Indikator: Nöjdhet kollektivtrafiken

Allmänhetens nöjdhet visar ett resultat 2020 på 58 procent, vilket är samma nivå jämfört mot förra årets resultat. Indikatorn bedöms därför som gul.

Nöjdheten hos allmänheten ligger kvar på samma nivå som föregående år. Kommunikationen har varit tydlig och öppen i många kanaler. Ett flertal presskonferenser har genomförts. Branschen har kommunicerat ett samstämmigt budskap om att undvika att resa kollektivt och endast om man verkligen måste.

Kundnöjdheten för färdtjänst- och sjukresor har ökat med sex procentenheter i jämförelse med föregående år och uppgår till 90 procent. Resultat kan ha påverkats av pandemin och dess effekter som inneburit mer ensamåkning och färre resor.

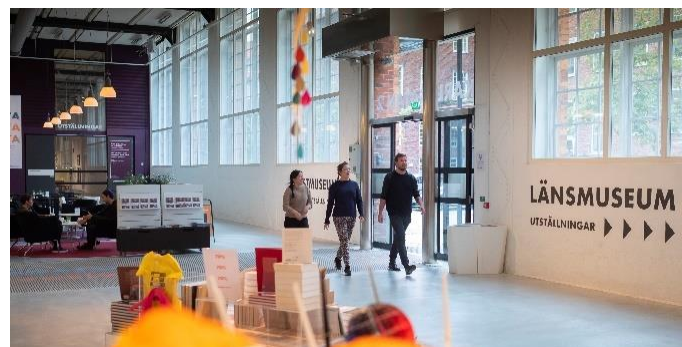
Uppdrag 2 förnyad vagnpark TiB (Tåg i Bergslagen)

Beslutsunderlag om fordonsanskaffning har tagits fram för beslut i respektive ägarens regionfullmäktige. Beslut förväntas ske i februari 2021. Därefter kan fordon beställas.

Kulturlivet

Kultur och ideell sektor arbetar för att det ska finnas ett rikt och tillgängligt kulturutbud och föreningsliv i hela länet i enlighet med den regionala kulturplanen.

Under 2020 har verksamheter inom kultur och folkbildning påverkats kraftigt av pandemin. Men kultur och ideell sektor har gjort sitt yttersta med att skapa förutsättningar utifrån devisen "vi ställer inte in, vi ställer om". Mycket av verksamheten har flyttats till digitala kanaler.

Inflytande och rättvisa

Rättvis och jämställd resursfördelning

Ett lärorikt utvecklingsarbete med att integrera jämställdhetsfrågor i styr- och ledningsarbete har genomförts på Hjälpmedelscentrum. Utvecklingsarbetet sprids nu vidare till fler verksamheter.

Under 2020 har insatser för jämställd regional tillväxt fortsatt genom projekt Omställning Västmanland.

Regionens barnrättsarbete enligt Lag om FN:s konvention om barnets rättigheter

Barnkonventionen blev lag i Sverige den 1 januari 2020 och regionen fortsätter att öka kunskapen om ett barnrättsbaserat arbetssätt hos personal och förtroendevalda.

En regionövergripande webbutbildning med tillhörande instruktion och mall har tagits fram för att underlätta prövning av barnets bästa. Även en webbutbildning riktad till hälso- och sjukvården som belyser vikten av att uppmärksamma barn som far illa eller riskerar att fara illa samt skyldigheten att anmäla sin oro till Socialtjänsten finns på plats.

Mål: Tillväxten ska vara hållbar i hela regionen

De insatsområden som beskrivs inom det regionala utvecklingsprogrammet visar en blandad utveckling. Måluppfyllelsen är hög inom områden som "hållbar energianvändning" och "stark regional attraktivitet" medan bland annat en försvagad arbetsmarknad påverkat utvecklingen inom området "rätt kompetens". Inom området "god livsmiljö" nås endast en tredjedel av delmålen. Under 2020 bedöms utvecklingen ha varit mycket svag i Västmanlands län kopplat till de flesta insatsområden inom RUP, och målet bedöms därmed sammantaget vara rött.

Indikator: Regional utveckling – måluppfyllelse i RUP

Den senaste uppföljningen av det regionala utvecklingsprogrammet (RUP) som genomfördes visade att 56 procent av delmålen i programmet uppnåddes. Det är en lägre andel än mätningen ett år tidigare, då andelen gröna delmål var 68 procent. Indikatoren bedöms därmed som röd.

Västmanlands regionala utvecklingsprogram innehåller sex insatsområden som alla ska verka för att nå det övergripande målet, "Tillväxten ska vara hållbar i hela regionen". För många av de delmål som följs inom ramen för RUP publiceras data med lång eftersläpning. Därför utgår analysen för data som i regel avser 2019. Denna eftersläpning är problematiskt speciellt under tider då det sker stora förändringar. Under 2020 har till exempel arbetsmarknaden och näringslivet drabbats hårt av konsekvenserna av covid-19. Denna utveckling fångas dessvärre inte av uppföljningen av RUP som genomförts 2020. År 2020 bedöms utvecklingen ha varit mycket svag i Västmanlands län kopplat till de flesta insatsområden inom RUP.

Uppföljningen av RUP visar att finns stora utmaningar inom länet. Endast 56 procent av de 54 delmålen nåddes. Det innebär att utifrån data huvudsakligen avseende 2019 nåddes 30 av delmålen medan motsvarande antal 2018 var 34. Även en förhållandevis liten förändring av antalet delmål som nås får ett stort genomslag på andelen mål som nås totalt.

Vad gäller de olika insatsområden som finns inom RUP är måluppfyllelsen högst inom området "Hållbar energianvändning" och området "Stark regional attraktivitet". Inom dessa områden nås 80 procent av målen. Både användningen av energi utvecklas positivt och produktionen av förnybar energi (biogas och sol) ökar. Att antalet gästnätter och logiintäkter ökar tyder på att det finns attraktiva platser att besöka i Västmanlands län. Sedan har utvecklingen under 2020 inneburit mycket stora ansträngningar inom besöksnäringen.

De områden som försvagats jämfört med året innan är områdena "Rätt kompetens" där frågor kring arbetsmarknadens utveckling samt befolkningens utbildning ryms, "Dynamiskt näringsliv" där frågor kring nyföretagande och näringslivets utveckling behandlas samt "Effektiva kommunikationer" som till exempel berör pendlingsförutsättningar och bredbandsutbyggnad. Försämringen av utfallet kan hänföras till en något svagare utveckling på arbetsmarknaden för vissa grupper. En utveckling som fortsatt under loppet av 2020. Vidare minskade andelen varuexport samtidigt som investeringarna i FOU inom företagssektorn minskade något. Även antalet nystartade företag minskade något mellan 2018 och 2019. Inom effektiva kommunikationer bidrog en ökad bredbandsutbyggnad positivt till utvecklingen medan längre pendlingstider och en

lägre marknadsandel för kollektivtrafiken verkade åt motsatt håll.

Svagast är utvecklingen inom området "God livsmiljö" där endast en tredjedel av målen nås. Det kan förklaras av att bostadsbyggandet inte når hela länet, inte heller befolkningsökningen. Länet har en hög andel unga som inte uppger att deras hälsa är god/mycket god. Det finns även utmaningar inom miljöområdet där bara en bråkdel av de miljömål som finns på regional nivå uppnås.

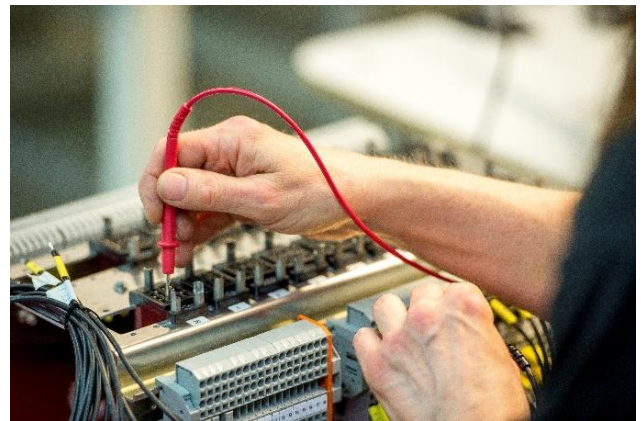
Uppdrag 3: Verkställa RUS i samverkan

Regionfullmäktige antog i juni 2020 den nya regionala utvecklingsstrategin, RUS, och uppdraget att verkställa och implementera ambitionerna inleddes. Under året har olika verktyg skapats och erfarenheter gjorts kopplat till RUS. Dessa har förpackats till erbjudande till länets kommuner och andra aktörer samt internt till verksamheterna. Erbjudandet är ett förslag som innebär att regionen inom ramen för arbetet med RUS kan:

- Ge stöd för integrering av de mål som beskrivs i RUS, i strategier och handlingsplaner
- Ge stöd till satsningar/projekt

- Delta med kompetensstöd i olika typer av fokusmöten
- Medverka i verksamhetsplanering, budgetupptakter

Ett förslag med årshjul har presenterats i regionstyrelsen och strategisk regional beredning. Förslaget innebär att regionen erbjuder resurser ute i kommunerna minst tre gånger per år, liksom internt. Detta säkerställer att regionen verkställer RUS i samverkan med berörda aktörer.

En god och jämlik hälsa

Intention: Hälsoläget i regionen är jämlikt och invånarna upplever att de har en fullgod fysisk och psykisk hälsa.

Resultatmål		Indikator	
Invånarnas hälsoläge ska vara gott och jämlikt	GUL	Andel vuxna invånare med självupplevd god hälsa	GUL
		Skillnader i självupplevd hälsa mellan socioekonomiska grupper	GUL
		Andel ungdomar med fullgod psykisk hälsa i årskurs 9 och år 2 i gymnasiet	GUL
		Genomsnittligt antal skadade tänder hos den mest sjuka tredjedelen av undersökta 12-åringar	⊗
Måldokument			
Program för Region Västmanlands hälsoinriktade arbete			GUL
Uppdrag			
4 Under 2020 ska regionstyrelsen utreda förutsättningarna för att införa insatser med syfte att ytterligare minska hälso- klyftorna i länet.			GUL
5 Under 2020 ska regionstyrelsen prioritera hälsofrämjande och förebyggande insatser som riktas mot områden som ris- kerar hög ohälsa.			GUL
6 Under 2020 ska regionstyrelsen säkerställa att samverkan fungerar väl för de grupper som har störst vårdbehov.			GRÖN
7 Under 2020 ska regionstyrelsen säkerställa att ledtider inom cancervården förbättras.			GRÖN
8 Under 2020 ska regionstyrelsen säkerställa att samverkan kring barn och unga med psykisk ohälsa förbättras.			GRÖN
9 Under 2020 ska regionstyrelsen påbörja ett arbete med att ta fram ett idrottspolitiskt program.			GRÖN
10 Under 2020 ska regionstyrelsen revidera regionens forskningsstrategi med målet att även integrera innovation.			GRÖN

Mål: Gott och jämlikt hälsoläge

Hälsoläget i Västmanland är generellt sett gott, men det finns skillnader mellan olika grupper. Regionen arbetar för att påverka dessa skillnader och åstadkomma en bättre och mer jämlik hälsa i befolkningen.

Utvecklingen av hälsoläget följs i stora folkhälsoundersökningar som redovisar resultat vart tredje och fjärde år. Under 2020 har två mätningar genomförts, en bland vuxna och en bland unga invånare. Båda genomfördes före pandemins utbrott. Resultatet visar att hälsoläget i den vuxna befolkningen är i det närmaste oförändrat sedan 2017. Det gäller också skillnaderna i hälsa mellan olika utbildningsgrupper.

Bland unga kan konstateras att den psykiska hälsan mätt med hänsyn till såväl mående som funktion inte heller har förändrats sedan 2017. Oavsett om det är vuxnas eller barns psykiska hälsa finns tydliga skillnader mellan olika sociala grupper.

Tandstatus hos 12-åringar följs varje år, men på grund av införande av nytt tandvårdssystem, har mätning ej kunnat utföras 2020.

Sammantaget bedöms resultatmålet som oförändrat och blir därmed gult.

Indikator: Andel vuxna med självupplevd god hälsa

Totalt sett bland vuxna (18–84 år) är det 70 procent som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som bra eller mycket bra. Även vid föregående mätning 2017 var andelen 70 procent varför indikatorn bedöms vara gul.

Vid en nedbrytning av andel vuxna med självupplevd god hälsa utifrån kön kan vi se att det för 2020 är 73 procent av männen och 68 procent av kvinnorna som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som bra eller mycket bra. Motsvarande fördelning 2017 var 72 procent av männen och 67 procent av kvinnorna. Utvecklingen har marginellt rört sig i positiv riktning.

Hälsoinriktat arbete

Regionens långsiktiga arbete med att säkra en god och jämlik hälsa utgår från "Program för hälsoinriktat arbete". En påbörjad revidering av programmet har försenats bland annat på grund av covid-19. Under hösten har dock dialoger med sakkunniga i olika delar av organisationen genomförts. Revideringen beräknas färdigställas under våren 2021.

Förebyggande insatser

Hälsoarbetet har i stor utsträckning påverkats av covid-19. Hälsocentrum Västmanland ställde vid pandemiutbrottet in samtliga gruppverksamheter och fysiska möten. Istället erbjöds digitala möten via videolänk samt via telefonsamtal.

Pandemin har haft en negativ effekt på inflödet av nya deltagare. De fyra hälsocentren hade 2020 totalt 861 nyinskrivna deltagare jämfört med 1 268 år 2019. Antal genomförda hälsosamtal var lägre jämfört med året innan (2 439 mot 2 703), antal besök i gruppverksamhet sjönk från 2 974 till 947 och det totala antalet besök minskade från 12 864 till 6 273.

Däremot har andelen deltagare som hänvisats från primärvården (43 procent) och sjukhuskliniken (14 procent) ökat jämfört med föregående år. Deltagare som upplever att deras hälsotillstånd har förbättrats efter genomgången aktivitet vid hälsocentrum ligger fortsatt på hög nivå 63 procent mot målet 50 procent.

Under 2020 fattades beslut om att integrera Hälsocentrum Västmanland i Nära Vård för att skapa ännu bättre stöd till deltagare och patienter.

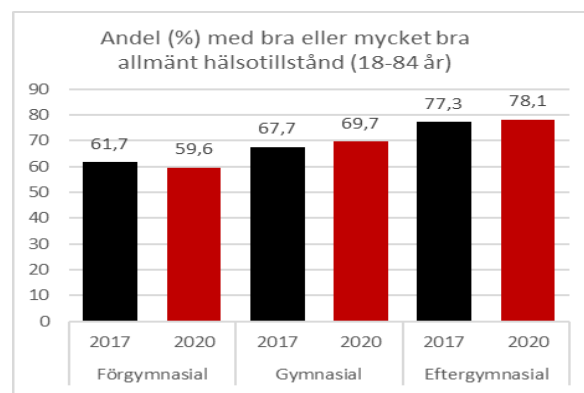
På grund av pandemin fick primärvården pausa såväl hälsosamtal för 50-åringar som screeningen med gynekologisk cellprovtagning, vilket lett till en väsentlig minskning av dessa insatser på årsbasis. Även arbetet med handlingsplaner för hälsoinriktat förbättringsarbete fick prioriteras ned, men trots det har antalet genomförda hälsoinriktade åtgärder med rådgivande samtal, fysisk aktivitet på recept och liknande insatser endast minskat i begränsad omfattning.

Indikator: Skillnader i självupplevd hälsa mellan socioekonomiska grupper

Förändringen i indikatorn mellan de två mätningarna, 2020 och 2017, uppgår till 2,9 procentenheter, vilket inte är en statistiskt signifikant skillnad. Därmed betraktas hälsoskillnaden mellan de två utbildningsgrupperna som oförändrad. Indikatorn bedöms därmed vara gul.

Även om förändringen mellan mättillfällena inte är statistiskt signifikant ses betydande skillnader i självupplevd hälsa mellan socioekonomiska grupper enligt diagrammet nedan. Till exempel skiljer

det över 18 procentenheter mellan dem med efter- och förgymnasial utbildning vid mättillfället 2020.

Källa: Liv och hälsa 2017 och HLV 2020.

Folkhälsoarbete

Föräldraskapsstöd

Under 2020 påbörjades ett regionalt samarbetsprojekt för att utveckla ett gott föräldraskapsstöd. Bland annat har en kartläggning gjorts av effektiva föräldraskapsmetoder inom såväl regionens egna verksamheter som i länets kommuner.

Befolkningsundersökningar

Under året har arbetet med Liv och hälsa – ung och den nationella enkätundersökningen Hälsa på lika villkor genomförts. Extra fokus har lagts vid att målgruppsanpassa informationen och visa hur folkhälsostatistiken hänger ihop med Agenda 2030, RUS och respektive kommuns mål. Det har medfört ett större intresse för statistiken. Informationen har omfattat sammanställning av kommunfaktablad, unika bildspel för respektive kommun, grund- och gymnasieskola och därutöver har flera förvaltningar, nämnder och strategiska nätverk fått föredragningar.

Indikator: Andel ungdomar med fullgod psykisk hälsa²

Skillnaden i utfallet 2020 jämfört med mätningen 2017 är inte stor men visar en liten minskning från 42 till 41 procent. Minskningen är inte statistiskt säkerställd, men indikatorn har inte utvecklats i rätt riktning utan snarast stått still, och bedöms därför som gul.

² Kategoriseringen av fullgod psykisk hälsa har genomgått en mindre justering för att tidigare års data ska bli jämförbara.

Ungas psykiska hälsa och stärkt förebyggande arbete

Resultatet av årets arbetsinsatser bedöms som gott och planerade insatser har huvudsakligen genomförts. Dock har uppdatering av handlingsplan för suicid-prevention och interna utbildningsinsatser inte kunnat genomföras på grund av pandemin.

Insatser har istället riktats externt. Utbildningen *Våga prata om psykisk ohälsa* togs fram för länets kommuner och även en specialriktad version har genomförts för näringslivschefer, näringslivsutvecklare och företagssupport. Workshops har också anordnats för att stötta kommuner att ta fram lokala suicidpreventiva handlingsplaner.

Däremot har arbetet med att ta fram en större rapport löpt planligt: *Psykisk hälsa och psykisk ohälsa i Västmanland - vad beror det på, hur ser det ut och vad kan vi göra?* Utifrån rapporten prioriteras nu ett brett folkhälsoarbete med insatser för att stärka barns uppväxtvillkor. Insatser som på sikt kan minska behov av behandling, och bidra till utvecklingen av ett mer välmående län och en hållbar tillväxt.

Indikator: Tandhälsa hos tolvåringar

Under 2020 infördes ett nytt administrativt tandvårdssystem vilket medfört att aktuellt värde för denna indikator inte kunnat tas fram detta år.

Förebyggande insatser har utförts planligt på individ- och gruppnivå under året.

Hot och våld i nära relationer

Nära relationer och hedersrelaterat våld

Region Västmanland har under 2020 rekviderat särskilda medel från Socialstyrelsen för att arbeta verksamhetsutvecklande med frågor som rör våld i nära relation såväl som med hedersrelaterat våld och förtryck inom hälso- och sjukvården samt tandvården. Arbetet har bland annat bestått i att koppla dessa frågor till det övergripande arbetet med Mänskliga rättigheter och Agenda 2030 inom organisationen.

Under året har en ny instruktion för hot och våld i nära relationer tagits fram. Instruktionen gäller för regionens hälso- och sjukvård samt tandvård.

Till årsskiftet 2020–2021 hade sammanlagt 1 748 anställda påbörjat eller genomgått den interna webbutbildningen "Hot och våld i nära relation" inom Region Västmanland. Utbildningen är en del i det

verksamhetsutvecklande arbetet som sker inom organisationen. Regionkoordinatör för prostitution och människohandel har vid tre tillfällen under 2020 föreläst för och utbildat medarbetare inom Region Västmanland.

Uppdrag 4: Minska hälsoklyftorna i länet

Under 2020 har ett arbete med att utreda hur livsvillkoren och därmed den ojämlika hälsan i Västmanland är fördelad påbörjats. Arbetet fortsätter under 2021.

Ur ett folkhälsoperspektiv har även arbete påbörjats med att ta fram ett förslag om hur strukturen i Nära vård kan kompletteras med en nivå för hälsofrämjande- och sjukdomsförebyggande arbete. Förslaget beräknas vara klart före årsskiftet 2021/2022.

Därutöver har en programsamordnare för Nära vård rekryterats för att hålla samman utvecklingsarbetet. En länsgemensam ledningsgrupp är etablerad med representanter från regionen och kommunerna. Ett utvecklingsuppdrag har påbörjats avseende utökad mobilitet i noderna med lokala arbetsgrupper.

Uppdrag 5: Förebyggande insatser mot ohälsa

Under året har underlag för hälsoläget i länets noder tagits fram som ett stöd i utvecklingen av Nära vård.

Folkhälsomyndighetens nationella kampanj om rökfria miljöer genomfördes i länet under hösten genom samfinansiering av Region och Länsstyrelsen.

Uppdrag 6: Samverkan för dem med störst vårdbehov

Under året har riktlinjer för samverkan vid utskrivning reviderats. Fortlöpande uppföljningsarbete har bedrivits med särskilt fokus på kallelse till SIP inom 3 dagar i primärvården.

Under året har totalt 7 529 patienter varit i behov av samordning av insatser efter utskrivning. Av dessa har 70 procent skrivits ut samma dag som de varit utskrivningsklara. Andel patienter som varit kvar på sjukhus mer än tre dagar efter utskrivningsklar var 4 procent. Totalt var för hela perioden antalet snittdagar mellan utskrivningsklar och utskriven 2,53 dagar. Exkluderar man rättspsykiatri som haft två patienter som vårdats i snitt 406 dagar så ligger snitttiden på 2,17 dagar.

Ny instruktion finns framtagen avseende "Samverkan vid utskrivning medicinsk ansvarsfördelning".

Uppdrag 7: Förbättra ledtider i cancervården

Verksamheterna har lyckats bibehålla ledtiderna inom cancervården trots covid-19. Mindre differenser finns inom några diagnoser. Den totala ledtiden har förbättrats, måluppfyllelsen har ökat från 48 till 58 procent jämfört med tidigare mätning. Cirka 10 procent färre patienter har fått cancerdiagnos 2020 än 2019, på grund av färre besök. Under året har kunskapsstyrningsenheten tillsammans med verksamheterna och cancerrådet förvaltat 31 standardiserade vårdförlopp (SVF) och gett stöd till verksamheterna i arbetet med andra delar i cancerplanen, bland annat utveckling av Min vårdplan, ett viktigt underlag för patienterna.

Cancervården har varit prioriterad under hela pandemin. Bröstcancerscreening och gynekologiska cellprovskontroller pausades i inledningen och återupptogs i begränsad utsträckning under hösten. Särskilda insatser har påbörjats för att öka bröstcancerscreening. Självtester för HPV kommer att starta under 2021.

Uppdrag 8: Samverkan kring barn/unga med psykisk ohälsa

Samarbete är påbörjat och fortsätter 2021 med de aktörer som har uppdraget att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa bland barn och unga men behöver stärkas ytterligare för att uppnå önskad effekt. Ett område att utveckla extra och integrera i det ordinarie arbetet är de hälsofrämjande insatserna.

En processöversyn för barn, unga och unga vuxna med upplevd psykisk ohälsa är genomförd tillsammans med kommunerna och förbättringsområden identifierade. Ett fortsatt utvecklingsarbete påbörjas 2021.

Projekt mottagning för tidiga insatser barn 0–6 år pågår. Teambaserad samverkan kring barn 0–6 år med två eller fler utvecklingsavvikelser. Projektet genomförs av hälso- och sjukvården tillsammans med kommunerna. Mottagning öppnade november 2020. Projektet kommer att fortgå fram till 2022.

I och med covid-19 har en ny och tillfällig samverkan internt och externt startat. Det med syfte att möta det uppkomna behov av stöd till länets kommuner och företagare som riskerar att möta psykisk ohälsa och suicidala personer.

Uppdrag 9: Ta fram idrottspolitiskt program

Arbetet med att ta fram ett Regionalt Idrottspolitiskt program är påbörjat i nära samverkan med RF-SISU Västmanland. Det har tagits fram en projektplan och projektet har nyttovärderats utifrån RUS olika delmål. Under året har det genomförts en webbenkät samt digitala dialogmöten med kommuner och civila samhället kring idrottsfrågor.

Uppdrag 10: Revidera regionens forskningsstrategi

I september fattade regionstyrelsen beslut om och antog en forsknings- och innovationsstrategi för Region Västmanland.

Region Västmanlands strategi för forskning- och innovation ska bidra till att regionen blir en ledande kunskapsregion, där högkvalitativ forskning, högre utbildning och innovation leder till samhällets utveckling, hälsa och välfärd, näringslivets konkurrenskraft, hållbarhet och svarar mot de samhällsutmaningar vi står inför både regionalt och globalt.

Under våren 2021 påbörjas arbetet med implementeringen av strategin genom informations- och förankringsaktiviteter och framtagandet av en handlingsplan tillsammans med samverkande parter internt och externt.

En effektiv verksamhet av god kvalitet

Intention: Regionens verksamheter utförs effektivt med avseende på tillgänglighet, kvalitet, rätt nivå och god hushållning av resurserna.

Resultatmål		Indikator	
Verksamheten ska bedrivas med god tillgänglighet	GUL	Andel patienter som får sin vård minst enligt vårdgarantin (0, 3, 90, 90)	GUL
Verksamheten/vården ska bedrivas på rätt nivå	GUL	Nyttjande av e-tjänster/andel anslutna	GRÖN
		Primärvårdens kostnadsandel av samtlig hälso- och sjukvård	GRÖN
Verksamheten ska bedrivas med god kvalitet	GRÖN	Medicinsk kvalitet: Andel utvalda sjukdomsområden (i ÖJ ³) som når av Socialstyrelsen uppsatt målvärde	GUL
		Patientsäkerhet: Måluppfyllelse enligt program för patientsäkerhet	GRÖN
Verksamheten ska bedrivas med god hushållning av resurserna	GUL	Miljö- och klimatpåverkan: Måluppfyllelse enligt miljöprogram	GUL
Måldokument			
Primärvårdsprogram			GUL
Program för patientsäkerhet			GRÖN
Regional kulturplan			GRÖN
Trafikförsörjningsprogram för kollektivtrafik			GRÖN
RUP/RUS med tillhörande strategier och handlingsplaner			RÖD
Miljöprogram			GUL
Uppdrag redovisas per mål nedan			

Verksamheten ska bedrivas med god tillgänglighet

Uppdrag	
11 Under 2020 ska regionstyrelsen säkerställa att regionens nuvarande handlingsplan för digitalisering verkställs och följs upp, och att förslag till nytt styrdokument för perioden 2021-2024 tas fram.	GRÖN
12 Under 2020 ska regionstyrelsen säkerställa att arbetet med förflyttning mot en nära vård framskrider och konkretiseras.	GUL
13 Regionstyrelsen ska säkerställa att åtgärder genomförs i syfte att uppnå målen i kömiljarden och andra överenskomelser för att korta vårdköerna.	GUL
14 Under 2020 ska regionstyrelsen verka för att samverkan kring utbyggnad av bredband och digitala tjänster prioriteras.	GRÖN
15 Under planperioden ska regionstyrelsen verka för ökade anslag från staten, då länets vägnät är underfinansierat.	GUL

Mål: Tillgänglighet

Tillgängligheten var god i början av året inom både primärvård och specialiserad vård. Under pandemin har tillgängligheten försämrats då verksamheterna fick ställa om till att prioritera covidrelaterad vård. Ett intensivt arbete är påbörjat för att säkerställa tillgängligheten enligt nya vårdgarantin.

Sammantaget bedöms resultatmålet som gult.

Indikator: Nationell vårdgaranti 0-3-90-90

Tillgängligheten för vårdgarantins 90 dagar har påverkats negativt under pandemin. För besök har värdet gått från 88 procent 2019 till 82 procent 2020. För operation/åtgärd har värdet också minskat från 76 procent 2019 till 53 procent 2020.

Inom primärvården ligger utfallet för besök inom tre dagar på 81 procent, vilket är en procentenhet bättre än föregående år. Utfall för telefontillgänglighet redovisas enbart för 2020.

Sammantaget leder detta till att indikatorn bedöms som gul.

³ Öppna Jämförelser

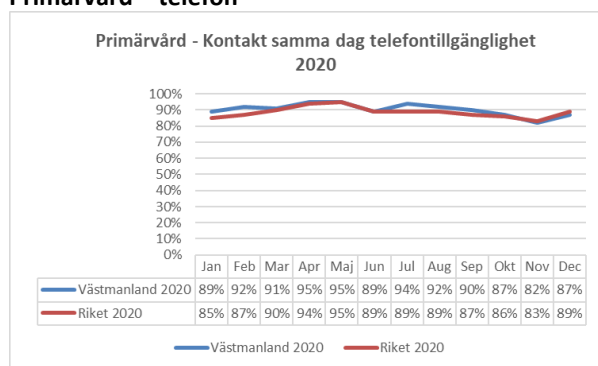
Översikt utfall 2020 jämfört 2019:

(Andel patienter som fått hjälp inom uppsatta tidsgränser decembervärde)

Primärvård		2020	2019
0	Kontakt samma dag	87%	-
3	Besök inom 3 dagar	81%	80%
Specialiserad vård			
90	Första besök inom 90 dagar	82%	88%
90	Operation/åtgärd inom 90 dgr	53%	76%

Vid jämförelse mot SKR:s tillgänglighetsindex placerar sig Region Västmanland på plats 11 av 21.

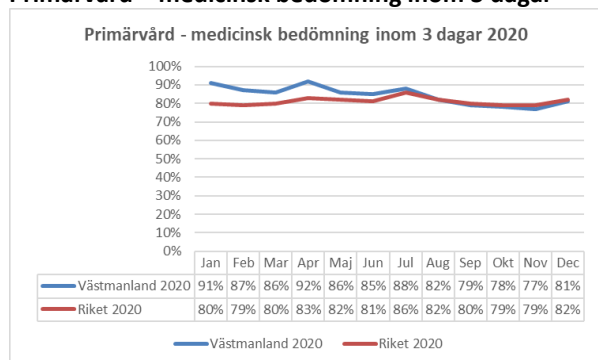
Primärvård – telefon

Telefontillgänglighet i primärvården.

Medelvärde för telefontillgänglighet, kontakt samma dag till vårdcentralerna är 90 procent men varierar mellan 57 och 100 procent.

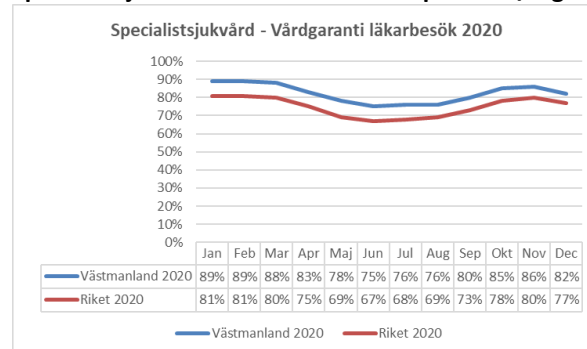
Primärvård – medicinsk bedömning inom 3 dagar

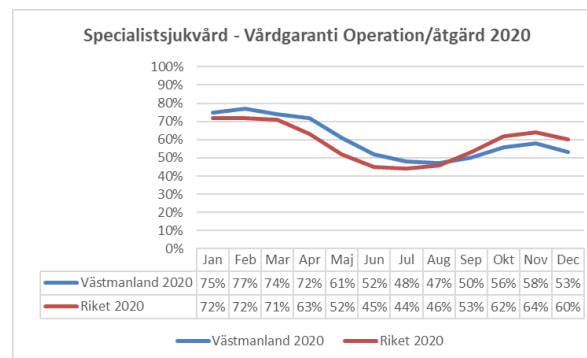
Medicinsk bedömning inom tre dagar i primärvården,

15 av 28 vårdcentraler uppnår 85 procent eller mer. Den genomsnittliga tillgängligheten är 86 procent. Tillgängligheten bedöms som god och ligger i nivå med riket.

Specialistsjukvård – läkarbesök och operation/åtgärd

Efter den goda starten på året sjönk tillgänglighetsvärdet för besök under april – juni för att sedan vända uppåt i juli och förbättras. Genomsnittsvärdet för året var 82 procent. Västmanlands värde har under hela året legat över riksgenomsnittet.

Inom operation/ åtgärd syns pandemins påverkan på tillgänglighetsvärdet än mer tydligt efter omställningen till covid-relaterad vård. Regionens värde var bättre än rikets fram till hösten för att sedan ligga under trots en förbättring med tolv procentenheter under perioden augusti till november. Genomsnittsvärdet för året var 60 procent.

Åtgärder för ökad tillgänglighet

Ett stort fokus har under året varit att säkerställa hög tillgänglighet inom covid-relaterad vård samt att minska smittorisken för personal och andra patienter. Därför har antalet IVA platser utökats samt extra vårdplatser för covid-patienter skapats, därigenom har kapacitet hela tiden funnits. Ett omfattande arbete har skett gällande vård som ej kan anstå, för att där upprätthålla korta ledtider, till exempel inom akut- och cancervården.

Det sjukvårdsregionala samarbetet har under året utvecklats främst inom intensivvård men även annan produktionsplanering inom opererande specialiteter håller successivt på att ta form.

Gällande den elektiva vården har avtal slutits inom urologi (Region Dalarna) samt med två privata aktörer inom det kirurgiska området och inom ögonsjukdomar. Öronkliniken har startat upp mottagning och behandling i Fagersta för att öka kapaciteten och säkerställa god vård i hela länet.

Övriga väntetider

Förstärkt vårdgaranti Barn- och ungdomspsykiatri (30+30+30)

Tillgänglighet till första besök, utredning och behandling inom BUP ligger på en låg nivå. I dagsläget mäts inte vården inom BUP på ett sätt som fångar komplexiteten. Som exempel ses totalen av tillgänglighet inom 30 dagar, men inte differentieringen där de högst medicinskt prioriterade patienterna erbjuds besök inom 30 dagar, medan de med lägst medicinsk prioritet får vänta längre än 30 dagar. Inom BUP följs tillgängligheten till nybesök inom 30 dagar och därefter 30 dagar till första insats; utredning eller behandling.

Majoriteten av patienterna, 95 procent, får dock besök inom målet för den allmänna vårdgarantin 90 dagar.

Antalet barn/ungdomar som väntat mer än 31 dagar för ett första besök var i december 35, jämfört med 2019 då antalet var 28.

Antalet barn/ungdomar som väntat mer än 31 dagar för fördjupad utredning/åtgärd var i december 65, jämfört med 2019 då antalet var 256.

Antalet barn/ungdomar som väntat mer än 31 dagar till behandling var i december 22, jämfört med 2019 då antalet var 51.

Att färre barn har väntat mer än 31 dagar för utredning och behandling 2020 förklaras av att ett stort antal utförts av extern leverantör.

Återbesök

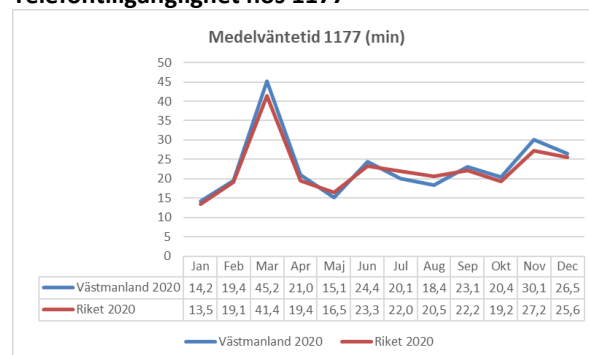
Medelvärde för andel patienter som fått ett återbesök inom medicinskt måldatum 2020 blev 73 procent vilket är en förbättring med en procentenhet i jämförelse mot 2019.

Akutmottagning

Medelvärde för andel patienter som väntat högst 4 timmar på akuten ligger på 70 procent, vilket är två procentenhet bättre än 2019.

Telefontillgänglighet hos 1177

Västmanland		Medelväntetid 1177 (min)											
		Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2019		12,4	14,2	13,6	12,1	10,4	13,3	13,4	10,4	10,3	10,4	10,5	14,5
2020		14,2	19,4	45,2	21,0	15,1	24,4	20,1	18,4	23,1	20,4	30,1	26,5

Medelväntetid för besvarade samtal 1177 Vårdguiden på telefon, målvärde 8 min

2020 inkom 177 002 samtal till 1177 på telefon Västmanland vilket är en ökning med 14 462 samtal jämfört med 2019 (162 540 samtal). Ökningen av inkommande samtal är en effekt av covid-19 och syns tydligt från mars månad.

Regionalt målvärde för 1177 Vårdguiden på telefon är en medelväntetid på 8 minuter. Utfallet för helår 2020 blev 24 minuter jämfört med 2019 då medelväntetiden var 12,23 minuter. Det nationella medelvärdet för 2020 är 22,42 minuter. Den försämrade medelväntetiden är en effekt av covid-19 och ökningen av inkommande samtal. För att kunna hantera de kraftigt ökade medelsvarstiderna startade under året en extra insatt covidlinje, en digital rådgivningsmottagning och kundtjänst för icke-digitala invånare. Dessa åtgärder har resulterat i en något förbättrad tillgänglighet till 1177 på telefon.

Uppdrag 11: Digitalisering

Som ett resultat av covid-19-utbrottet har flera digitala initiativ kunnat genomföras snabbare än planerat. Initialt under utbrottet pausades initiativ med stor verksamhetspåverkan för att avlasta verksamheterna. Arbetet med att realisera pausade initiativ har återupptagits under hösten.

I avvaktan på beslut kring ersättande strategi för digitalisering, fortgår arbetet inom digitalisering utifrån tidigare beslutad handlingsplan.

Uppdrag 12: Nära vård

Ett övergripande utvecklingsarbete pågår även om delar av pågående projekt inom Nära vård har pausats på grund av covid-19-pandemin. Dock ses en ökning av mobila insatser till följd av covid-19 vilket är en del i den övergripande utvecklingen till Nära vård. En tydlig samverkansstruktur i noderna har tagits fram under året och kommer att ligga till grund för fortsatt utvecklingsarbete.

Uppdrag 13: Korta vårdköer

Akutsjukvården: En produktionsgrupp är skapad för att öka produktiviteten. Under pågående pandemi har omställningen och arbetet fokuserat på att möta de nya utmaningarna som covid-19 innebär. I en nära framtid kommer dock arbetet med att skapa plattformar för effektiv sjukvårdsproduktion avseende icke covid-19-relaterade processer att intensifieras.

Nära vård: De verksamheter som har pausat till följd av pandemin har en plan för att successivt återgå till normal drift. Externa utredningar är återupptagna enligt tidigare gjorda avrop.

Kollektivtrafik

Pandemins effekter på kollektivtrafiken har varit stora. Marknadsandelen av det så kallade "motoriserade resandet" minskade från 16 procent år 2019 till 11 procent år 2020. Antalet resor minskade med 35 procent, vilket beror på pandemin och uppmaningen att bara resa om man måste. Antal resor år 2020 uppgick totalt till 9,4 miljoner resor.

Bussarnas framdörrar hålls stängd på grund av pandemin efter beslut av Arbetsmiljöverket. Syfte är att öka avståndet mellan förare och resenär och därmed minska risken för smittspridning. Detta möjliggör köp av biljetter ombord. För att kunna visa biljetter är validatorerna flyttade till bakre dörrarna.

För att bidra till att underlätta för invånarna att resa kollektivt, utvecklas och förfinas resenärernas verktyg att planera och köpa sin resa. Ny hemsida, vl.se, är lanserad och ny app är under utveckling. Appen kommer att innehålla fler digitala biljettyper. App för serviceresor är framtagen och kommer att lanseras när pandemin har klingat av. Under pandemin har alla pappersbiljetter blivit digitala. Projekt pågår för att förbättra hemsidan i syfte att enklare kunna köpa biljetter digitalt. Parallellt pågår utredning om nya digitala alternativ för att enkelt köpa sin resa. I alla utvecklingsprojekt mot kund har anpassningar till den nya lagen om tillgänglighet genomförts.

Regional utveckling digital agenda och infrastruktur**Uppdrag 14: Samverkan utbyggnad bredband och digitala tjänster**

Region Västmanland arbetar för att skapa samverkan kring digitaliseringens möjligheter och digital infrastruktur i Västmanlands län. I handlingsplanen för Regional digital agenda 2020-2021 återfinns samverkansaktiviteter med kommunerna och länsstyrelsen.

Regionen driver nätverk tillsammans med kommunerna som diskuterar bredbandsutbyggnad och digitalisering. Vidare har möten hållits med marknadens aktörer, både privata och offentliga, i syfte att utbyta information och främja utbyggnaden av snabbt bredband i länet. Inom bredbandsstödet i Landsbygdsprogrammet har regionen samverkat med länsstyrelsen. Regionen ingår också i nationella nätverk för att främja utbyggnad och nyttjandet av digitala tjänster.

Under året har en kartläggning och analys av bredbandssituationen i länet genomförts i syfte att få fram underlag för strategiska beslut men även som underlag för framtida bredbandsstöd. Trots att utbyggnaden av snabbt bredband har fortsatt under året har den inte uppnått det nationella och regionala bredbandsmålet för 2020 som säger att 95 procent av hushållen ska ha tillgång till 100 Mbit/s. Statistik från PTS publiceras i slutet av mars 2021.

Vidare har en kartläggning och metodutveckling för mätning av mobiltäckning genomförts.

Analys av kartläggning av skolornas digitalisering har genomförts på länsnivå i syfte att få en samlad bild av nuläget i länet samt att identifiera länsgemensamma styrkor, utmaningar och möjliga samverkansområden.

För att öka den digitala delaktigheten för länets invånare pågår samverkansprojektet Digi 60+ mellan regionen, länsbildningsförbundet och länsstyrelsen. Målgruppen är äldre och personer med andra språk än svenska. Målgruppen har ökat sina färdigheter i att använda offentliga digitala tjänster samt lära sig betaltjänster. Totalt har 45 studiecirklar genomförts under 2020.

Infrastruktur

Arbetet med att genomföra planerade åtgärder i länsplanen för regional transportinfrastruktur 2018-2029 har fortgått under året. I maj fastställdes Genomförandeplan för regional transportinfrastruktur 2020-2029 av regionstyrelsen. Via nationella planen pågår ett flertal objekt i länet varav ett urval nämns: E18 Köping-Västjädra ska byggas ut till motorväg, riksväg 56 Kvikksund-Västjädra ska byggas om till mötesfri landsväg, entreprenör är upphandlad och byggstart sker tidigt 2021. Även riksväg 56 Sala-Heby ska bli mötesfri landsväg, där pågår projektering.

På det regionala vägnätet har arbetet med framtagande av vägplan för gång- och cykelväg mellan Ekbacken/Enhagen och Tidö-Lindö fortgått enligt plan. Ett flertal åtgärdsvalsstudier har fortlöpt under året såsom väg 250 Kungsör-Kolsva, väg 68 genom Fagersta samt för godsstråket genom Bergslagen i Skinnskatteberg. Gällande kollektivtrafik har arbete pågått med att tillgänglighetsanpassa ett flertal hållplatser.

Under året har även arbetet med att upprätta en ny länstransportplan påbörjats. I detta arbete har kommunernas behov och brister inom infrastrukturområdet samlats in. Vissa delar av arbetet samplaneras med arbetet kring nytt trafikförsörjningsprogram.

Det storregionala samarbetet "En Bättre Sits" har fortlöpt i Mälardalsrådets regi. En ny systemanalys

av transportinfrastrukturen för alla trafikslag har tagits fram och presenterades i oktober. Systemanalysen anger prioriterade funktioner för fortsatt utveckling i berörda län och Sverige och bildar också ett viktigt underlag för påverkansarbete i samband med kommande nationella infrastrukturplan. Inom ramen för "En Bättre Sits" har det även tagits fram en storregional godsstrategi och under året har det även bildats ett storregionalt godstransportråd.

Uppdrag 15: Anslag till vägnät

I samband med arbetet kring kommande länstransportplan och ny nationell plan lyfts vikten av ökade anslag till den regionala infrastrukturplaneringen och kring en ökad transparens kring fördelningen av medel mellan olika regioner i landet. Detta görs bland annat genom det remissarbete för inriktningsunderlaget som lämnas till regeringen. Detta påbörjades under 2020 och under 2021 kommer infrastrukturfrågorna att vara i starkt fokus. Då kommer även fortsatt påverkansarbete initieras för ökade anslag till regional infrastruktur.

Verksamheten ska bedrivas på rätt nivå

Uppdrag	
16 Under 2020 ska regionstyrelsen säkerställa att personcentrerade arbetssätt finns som stödjer patientens delaktighet i sin egen vård.	GUL
17 Under 2020 ska regionstyrelsen säkerställa åtgärder som över tid leder till ökad effektivitet i hälso- och sjukvården.	GUL
18 Under 2020 ska regionstyrelsen låta utreda och ta fram förslag på verksamheter som kan drivas av alternativa utförare. Patientnytta och tillgänglighet ska vara vägledande.	RÖD

Mål: Vård på rätt vårdnivå

Under 2020 har en tydlig samverkansstruktur i norderna tagits fram och kommer att ligga till grund för det fortsatta utvecklingsarbetet inom Nära vård. Program Nära vård har fastställts och en länsgemensam ledningsgrupp för utveckling av Nära vård har formerats och påbörjat sitt arbete. Många av de utvecklingsuppdrag som område Nära vård har identifierat kom att bli några av de viktigaste åtgärderna under pandemin för att erbjuda vård på rätt vårdnivå, exempelvis utökning av mobil verksamhet.

Resultatmålets indikatorer har utvecklats positivt, men täcker inte alla perspektiv. Sammantaget bedöms målet som fortsatt gult.

Indikator: Primärvårdens kostnadsandel av samtlig hälso- och sjukvård

Utvecklingen går långsamt i rätt riktning. Utfallet för 2019* är 17,1 procent, jämfört med 2018 års utfall 16,8 % och 2017 års utfall 16,3 %. Indikatoren bedöms därmed som grön.

**Redovisningen släpar ett år.*

Arbetet med att utveckla samverkan vid utskrivning från slutenvård fortsätter. Syftet är att primärvården ska ta ett större ansvar för att förhindra återinläggning på sjukhus. Vårdsamordnare och nätverk för denna grupp finns på plats och arbetsformer är under utveckling. Implementeringen kommer att fortsätta under 2021.

Kopplat till arbetet med lokala anpassningar till Nationellt Kliniskt Kunskapsstöd, ses gränssnitt mellan primärvård och sjukhusvård över, så att vård framöver ges på rätt nivå.

Flera steg har tagits för att flytta vårdinsatser från sjukhusen till primärvården och för att bedriva mer sjukhusvård i öppna och mobila former. Ett par ex-

empel är mobil stroke-rehabilitering och diabetes-rådgivning för gravida kvinnor på vårdcentral lokalt istället för på specialistmödravård centralt.

Under året har en processöversyn påbörjats för att skapa ett nytt vårdflöde för barn och ungdomar med psykisk ohälsa. Regionen ska tillsammans med kommunerna erbjuda rätt vård på rätt nivå.

Utöver dessa exempel stöds inriktningen också med hjälp av digitala lösningar, till exempel KBT-behandling via nätet och digitala vårdmöten.

Indikator: Nyttjande av e-tjänster, andel anslutna

Indikatoren e-tjänster/andel anslutna invånare har fortsatt att utvecklas positivt och uppgick vid utgången av 2020 till 80 procent, att jämföra med 2019 då värdet var 65 procent. Indikatoren bedöms därmed som grön.

Digitala tjänster

Pandemin har accelererat digitaliseringen av hälso- och sjukvården. Inte sedan 2008, då införandet av elektronisk journal påbörjades, har så stora förändringar genomförts:

80 procent av invånarna är nu digitala och har ett konto på 1177.se. Av dessa har cirka hälften under året loggat in och läst sin journal. Orsaken är att coronatesterna i huvudsak bokas och besvaras via 1177. Det har gjort att fler fått upp ögonen för vad man själv kan göra via 1177.

Digitala vårdmöten har fått en rejäl skjuts framåt, då både patienter och verksamhet nu har efterfrågat funktionen. Tjänsten etablerades 2018. Under 2020 genomfördes 10 462 videobesök, jämfört med endast 357 under hela 2019. Reumatologen och Vuxenpsykiatrien är de kliniker som flitigast använder tjänsten med 1701 respektive 1311 besök vardera.

Under pandemins början ökade belastningen på 1177 Vårdguiden på telefon kraftigt. För att avlasta

och öka tillgängligheten startades en *digital rådgivningsmottagning*. Utifrån automatiserade frågor erhåller patienten egenvårdsråd, erbjuds kontakt med sjuksköterska, eller får rådet att ringa 112. Vid kontakt med sjuksköterska, och behov föreligger, kan ett videosamtal initieras av sjuksköterskan. Sedan lanseringen har tjänsten använts cirka 14 500 gånger, varav 7 900 gånger i kontakt med sjuksköterska.

Under hösten infördes *papperslös provtagning*, ett projekt som pågått sedan 2017. Det innebär att patienten i de flesta fall inte behöver ta med sig provtagningsremisser och etiketter till provtagning, utan enbart visar upp sin legitimation. Införandet har också varit en förutsättning för att kallelser ska kunna skickas digitalt.

I december skickades de första *digitala kallelserna* som en fil från pilotenheterna Kvinnokliniken och Mammografin till förmedlaren Posti. För de patienter som anmält en digital brevlåda hamnar kallelsen där, för övriga printas och kuverteras kallelsen hos förmedlaren. Målbilden är att patienten på sikt ska kunna välja att även få kallelsen digitalt på 1177 eller via andra digitala kanaler.

Pilot har genomförts av *taligenkänningsverktyg* med positivt resultat, och finns nu tillgängligt för införande i övrig vårdverksamhet. Verktyget innebär att en applikation i datorn omvandlar tal till skrift vilket är tidsbesparande för yrkesgrupper som idag skriver journalanteckningar själva som sjuksköterskor och fysioterapeuter.

För att kunna hantera provtagning för covid-19 används tjänsten *Egen provtagning via 1177*, där invånaren själv beställer, bokar tid för provtagning och får svar på covid-test. Integrationer har gjorts så att provsvaren också automatiskt hamnar i Cosmic. Mer än hundratusen coronatester har genomförts på detta sätt i Västmanland, och hanteringen hade varit enormt tidsödande utan tjänsten.

Under året har en *mjukvarurobot* (RPA/RDA⁴) tagits i bruk i *journalssystemet* Cosmic som hjälper användaren att göra repetitiva moment och snabba upp arbetet. En av tillämpningarna är smittskyddsanmälan för covid-19 som nu görs delvis automatiserad, samt vid registreringen av vaccinationer mot covid-

19. Här skapar roboten journalanteckning, vårdkontakt, diagnoskodar, och skapar en korrekt registrerad given vaccindos baserat på ett fåtal uppgifter som vaccinatören anger.

Den digitala mognaden i organisationen har ökat markant genom användandet av *digitala möten* och samarbetsytor samt underlättat ledning, styrning och planering under pandemin. Även utbildningar och workshops – både internt och med andra regioner – har möjliggjorts med dessa verktyg.

På några avdelningar har nu införts en *automatiserad överföring av vitalparametrar*, såsom puls, blodtryck, syrgasmättnad, temp och andningsfrekvens för de inläggande patienterna, genom att en mobil utrustning är uppkopplad mot journalsystemet. Det minskar risken för fel, samt spar tid på vårdavdelning.

Under året har ett projekt startats för att lägga grunden för *digital patologi*, det vill säga digitalisering av den patologiska processen från provtagning till lagring av provmaterial, tillsammans med införande av nya effektiva arbetssätt.

Uppdrag 16: Personcentrerat arbetssätt

En arbetsgrupp är etablerad och kontaktperson gentemot SKR:s nationella nätverk för patientkontrakt deltar aktivt i nationellt utbyte. I patientkontraktsarbetet involveras överenskommelserna om god och nära vård och personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp. Se vidare under uppdrag 1.

Uppdrag 17: Åtgärder för ökad effektivitet i hälso- och sjukvården

Arbetet med implementering av personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp (PSV) har anpassats efter covid-19:s påverkan på vårdsystemet. Remisshantering och start av implementering för vissa diagnoser har kunnat genomföras under senare delen av 2020.

Uppdrag 18: Alternativa utförare

Uppdraget har inte prioriterats på grund av coronasituationen. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har haft med uppdraget i samband med förvaltningens planering för hantering av den uppskjutna vården.

⁴ RPA – Robotic Process automation; RDA – Robotic Desktop automation

Verksamheten ska bedrivas med god kvalitet

Uppdrag

19 Under 2020 ska Kollektivtrafiknämnden säkerställa att den faktiska kvaliteten i kollektivtrafiken ökar i hela länet.

GRÖN

Mål: Kvalitet i regionens verksamheter

Inom regionens hälso- och sjukvård bedrivs ett systematiskt långsiktigt arbete för att uppnå god medicinsk kvalitet. Covid-19 kom att få betydelse för vården under året, där prioritet varit att ställa om och upprätthålla kvalitativ vård i ett kritiskt läge. Under 2020 har indikatorn som används för att följa den medicinska kvaliteten i stort sett stått still och inom patientsäkerhetsarbetet har en trygg och säker vård i en föränderlig situation varit det övergripande målet.

Inom kollektivtrafiken har planerade turer genomförts till 99,8 procent och regelbundna attitydmätningar visar på god kundnöjdhet.

Den samlade bedömningen är att målet uppnåtts och färgen blir därmed grön.

Indikator: Medicinsk kvalitet

Av utvalda sjukdomsområden har 65 procent nått uppsatta målnivåer, vilket är ett lägre värde än det som uppnåddes 2019 som var 69 procent.

Förändringen kan relateras till pandemin, och den faktiska effekten inom berörda sjukdomsområden bedöms som ringa. Därmed markeras indikatorn som gul.

En sammanfattning av senaste aktuella Hälso- och sjukvårdsrapport – tidigare Öppna Jämförelser (ÖJ) visar att Västmanland de senaste fem åren till och med år 2019 har haft en god kvalitet såväl medicinskt som omvårdnadsmässigt.

Under 2020 har indikatorerna och målnivåerna som används för att följa den medicinska kvaliteten huvudsakligen varit på samma nivå. För några sjukdomsområden finns en liten skillnad mellan åren men den är inte statistiskt signifikant.

Västmanland är särskilt starkt inom olika cancerområden, hjärt- och kärl-sjukdomar, reumatiska sjukdomar, diabetes och stora delar av strokevården. Västmanlands resultat står sig väl mot andra

regioner. Utfallet för Västmanland är för pandemitiden 65 procent, motsvarande värde för riket är 46 procent 2020.

God och jämlik vård genom kunskapsstyrning

Systemet för kunskapsstyrning utvecklas i enlighet med landstingsstyrelsens beslut i november 2016. Målet med systemet är att uppnå God och Jämlik vård. Det ska vara enklare att arbeta evidensbaserat, det ska vara lätt att göra rätt!

Det handlar om att utveckla, sprida och använda bästa möjliga kunskap inom hälso- och sjukvården. Syftet är att hjälpa åt att minska omotiverade behandlingsskillnader och variationer inom och mellan regioner, exempelvis genom att sammanställa den bästa kunskapen för olika behandlingar genom gemensamma vårdprogram, där man bedömer att ett samarbete mellan huvudmännen är mer effektivt än att göra det var för sig. Med start 2016 har 31 standardiserade vårdförlopp inom cancer etablerats med utgångspunkt från nationella kunskapsstöd. Nu pågår etablering av personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp, det kommer att bli ett 30-tal. Berörda verksamheter får stöd med analys och implementering. Utbildning ges i praktiskt förbättringsarbete.

Region Västmanland representerar hela sjukvårdsregionen (Uppsala-Örebro) i fyra nationella programområden: Levnadsvanor, Endokrina sjukdomar, Mag- och tarmsjukdomar samt Medicinsk diagnostik.

Regionens system för kunskapsstyrning fortsätter att utvecklas genom lokala råd för stroke, diabetes, astma/KOL, demens, STRAMA och regionala programområden. I ett antal av råden finns det företrädare för patient- och närståendeorganisationer. En lokal arbetsgrupp för tobak har bildats, denna grupp som är multiprofessionellt sammansatt och gränsöverskridande, skapar utveckling till god vård.

Rådet för kunskapsstyrning (tidigare Analysgruppen) har fått tydligare uppdrag utifrån regionens system för kunskapsstyrning. I rådet ingår företrädare för patientsäkerhet, läkemedel, förvaltningar

och kommunrepresentanter. Rådet har en multiprofessionell sammansättning.

Det nationella systemet för kunskapsstyrning har haft särskilt fokus på kunskapsutveckling och stöd i pandemiarbetet och covidvården. Flera nationella programområden har arbetat fram underlag tillsammans med Socialstyrelsen, framförallt inom infektions-, intensiv- och akutsjukvård samt medicinsk diagnostik.

Forskning

Corona-pandemin har inneburit att ett flertal forskningsprojekt har satts på paus. Detta såväl till följd av generellt stopp för datainsamlingar som att många medarbetare fått avbryta sina forskningsaktiviteter till förmån för kliniskt arbete. Således har flertalet medarbetare som beviljats forsknings-tid (förordnande eller forskarveckor) under 2020 inte haft möjlighet att använda sig av sina forskningsmedel. Forskningsproduktionen är därmed lägre än väntat under 2020 med beräknade följdverkningar även under 2021.

Under året påbörjades ändå ett flertal covid-relaterade forskningsprojekt med extra tilldelning av medel som tillfallit framförallt forskare på infektion-, anesthesi-, medicin-, psykiatriska- och ögonkliniker samt klinisk fysiologi.

Indikator: Patientsäkerhet

Covid-19-pandemin har inneburit stora omställningar gällande regionens patientsäkerhetsarbete. En trygg och säker vård i en föränderlig situation har varit det övergripande målet, detta med Program Patientsäkerhets 2017-2020 sex fastställda målområden som grund:

- Antalet allvarliga vårdskador ska minska
- Vårdrelaterade infektioner ska minska
- Trycksår ska minska
- Läkemedelsanvändningen ska vara säker
- Suicidprevention ska förbättras
- Förbättrad Patientsäkerhetskultur

Tre av programmets sex målområden har förbättrats jämfört med föregående år (=grön punkt ovan). Ett målområde har försämrats och ett är på oförändrad nivå. Mätning av patientsäkerhetskultur genomfördes under 2020 men för första gången tillsammans med medarbetarundersökningen varför målområdets utfall inte kan bedömas som tidigare. Utfallet för indikator Patientsäkerhet bedöms sammanfattningsvis vara grönt.

Regionen har en nollvision avseende vårdskador, det vill säga undvikbara skador i vården. Allvarlig vårdskada eller risk för sådan anmäls enligt lex Maria. Antalet lex Maria-anmälningar för inträffad allvarlig vårdskada minskade jämfört med föregående år medan antalet anmälda utifrån risk för allvarlig vårdskada ligger kvar på oförändrad nivå. Orsakerna till detta är sannolikt flera. En möjlig bakomliggande orsak är effekter av covid-19-pandemin på såväl minskad elektiv verksamhet som på förlängda administrativa handläggningstider vid utredning av vårdskadeärenden. Utfallet för kommande år får utvisa om minskningen av antalet allvarliga vårdskadeärenden under 2020 är tillfällig eller står för en reell förbättring.

Förekomst av Vårdrelaterade infektioner (VRI) visade vid mätningen under våren ett försämrat resultat jämfört med föregående år, långt ifrån målnivån. Den ökade förekomsten av VRI föranleder ett intensifierat förbättringsarbete kommande år. Följsamheten till basala hygien- och klädregler (BHK) i patientnära vårdarbete har förbättrats, även om det sker långsamt. De största bristerna ses inom följsamhet till hygienrutiner och då framför allt gällande handdesinfektion före patientnära arbete. Flertalet åtgärdsaktiviteter är initierade, och följsamhet till BHK har haft ett mycket stort fokus under pandeminarbetet, för att förebygga smitta till och mellan patienter men även för att förebygga smitta hos medarbetare. Ytterligare arbete krävs för att nå målnivån.

Trycksårspåverkan har glädjande nog kraftigt minskat, både avseende de lättare och de allvarigare kategorierna. Trycksårspreventionen intensifierades under föregående och innevarande år med bland annat tidig riskbedömning, ny samverkansgrupp för trycksårsprevention, samt revidering av stödjande strukturer såsom handlingsplan och kompetensutveckling.

Till följd av pandemin har flertalet av planerade punktprevalensmätningar ställts in varför analysen baseras på mindre mängd data än tidigare år.

Som en följd av pandemin har antibiotikaanvändningen i regionen minskat väsentligt. Regionen har passerat programmets mål med råge samt för första gången även nått det långsiktiga nationella målet om högst 250 recept/1000 invånare och år. Avseende fördjupade läkemedelsgenomgångar ses däremot en minskning under året, sannolikt också som en effekt av pandemin. Andel utskrivna patienter som erhåller läkemedelsberättelse har ökat något.

Apotekarstöd i arbetet för säker läkemedelsanvändning finns på såväl sjukhuskliniker som inom primärvården i samverkan med kommunerna på särskilda boenden (SÄBO).

Antalet lex Maria-anmälda suicid var under 2020 oförändrat jämfört med föregående år och antalet avvikelserapporterade suicidförsök något högre vilket leder till att målområdet totalt bedöms oförändrat. Inom vuxenpsykiatrisk vård noteras dock halverat antal suicid och oklara dödsfall under året, vilket visar på målområdets komplexitet. Under det gångna året har regionen genomfört suicidpreventionsutbildning för framför allt sjuksköterskor och behandlare inom de psykiatriska specialiteterna och för psykologer i primärvård. Regionen har också inlett samarbete med kommunerna i syfte att stärka de socialpsykiatriska kommunala verksamheternas suicidpreventionsarbete. Enheten för välfärd och folkhälsa har inlett ett arbete med att stödja kommunerna i deras arbete med att upprätta och uppdatera kommunala planer för suicidprevention.

Flertalet av de aktiviteter som det centrala patient-säkerhetsteamet planerat för 2020 fick ställas in. Istället kom patientsäkerhetsteamets fokus att ligga på att stödja ledning och verksamheter i det operativa arbetet med pandemi, däribland en extra granskning av avvikelser i Synergi för att identifiera potentiella vårdskador, identifiera övergripande risker samt åtgärdsförslag under pandemiarbetet.

Brandsäkerhet

I Region Västmanlands krävs ett systematiskt, likriktat och sammanhållet arbete för att förebygga brandrisker och säkerställa brandsäkerheten. Analyser av inträffade brandhändelser, tillsammans med internkontroll, skyddsronder och föreläggande från tillsynsmyndighet har påvisat brister i lagefterlevnad, där utveckling och likriktning är angeläget. En övergripande plan för utveckling och säkerställande av lagefterlevnad finns framtagen. Planerade prioriterade områden och åtgärder har under 2020

kraftigt begränsats av pandemin och inriktningen har istället fokuserats på säkerställande av brandsäkerheten i covidrelaterade verksamheter.

Hot och våld inom vården

Under 2020 har det skett en ökning med 16 procent av anmälda avvikelser inom området våld mot vårdens medarbetare. Samtidigt har ordningsvakterna på Västerås och Köpings sjukhus haft ett betydligt lugnare år. I jämförelse med 2019 var minskningen knappt 20 procent under de första månaderna. Under kvartal 2 och 3 skedde sedan en dramatisk (>80%) minskning vilket ska ses som en direkt effekt av det besöksförbud som infördes i mars.

Uppdrag 19: Faktisk kvalitet i kollektivtrafik

Kvaliteten för busstrafiken ligger på en hög nivå. Andelen genomförda turer per månad under året har uppgått till 99,8 procent.

I Kollektivtrafikbarometern (Allmän kollektivtrafik) uppger resenärerna att de tycker det är enkelt och prisvärt att resa med VL. Det är enkelt att köpa biljetter och resenärerna anser att avgångstiderna passar deras behov. Det finns potential i att förbättra information vid förseningar och stopp, vilket är under utveckling.

Verksamheten ska bedrivas med god hushållning av resurserna

Uppdrag	
20 Regionstyrelsen ska under planperioden ta fram förslag till ett hållbarhetsprogram som sedan ersätter regionens miljöprogram.	GUL
21 Under 2020 ska regionstyrelsen och samtliga nämnder säkerställa att förvaltningar och verksamheter förbättrar köptroheten och följer beslutade regler kring upphandling och inköp.	GUL

Mål: Verksamheten ska bedrivas med god hushållning av resurserna

Resultatmålet är oförändrat jämfört med föregående år. Inom området miljö har vissa parametrar förbättrats och några försämrats under året vilket på totalen innebär att indikatorutfallet är oförändrat. Sammantaget bedöms därmed resultatmålet som gult.

Indikator: Miljö- och klimatpåverkan

Det samlade resultatet för indikatorn är oförändrat på totalen 2020 jämfört med 2019. De ingående områdena har dock utvecklats olika sinsemellan. Indikatorn bedöms som gult.

Region Västmanland är miljöcertifierat sedan 2015. Regionens Miljöprogram 2018-2022 omfattar fem målområden:

- Energi (grön 2019)
- Transporter (röd 2019)
- Resursförbrukning och inköp (gul 2019)
- Läkemedel (gul 2019)
- Finansförvaltning (grön 2019)

Pandemin har påverkat regionens miljöarbete inom samtliga miljömålsområden. För vissa delmål ses en positiv miljöeffekt, men den kan inte sägas vara säker långsiktigt så att miljöprogrammets mål uppnås. Pandemin har medfört att insatser avseende extern miljörevision fick skjutas till hösten och att projekt för cirkulära materialflöden inte kunnat genomföras som planerat.

Arbetet med cirkulära materialflöden för återanvändning av enklare hjälpmedel har fortsatt under året liksom genomförande av minskningslista för förbrukningsartiklar. Den totala mängden avfall är i princip oförändrad jämfört med föregående år. Av det totala avfallet har andelen återvinningsbart avfall ökat marginellt sedan föregående år. Den stora förändringen 2020 är ökningen av smittförande avfall och läkemedelsavfall med cirka 10 ton. Arbetet

med att ställa och följa upp miljökrav i upphandlingar behöver fortsatt stärkas.

Minskningen i energiförbrukning har blivit mindre än planerat, som en effekt av drift av covid-avdelningar. Den totala klimatpåverkan från energiförbrukningen har minskat marginellt 2020. Miljöprogrammets energimål bedöms inte uppnås vid programperiodens slut, men pågående energieffektiveringsarbete håller sig till plan 2030.

Klimatutsläpp från särskild kollektivtrafik har minskat eftersom antalet uppdrag varit färre under pandemin. Klimatutsläppen från regionens tjänstefordon och ambulanser är oförändrade jämfört med 2019. Antalet tjänsteresor med kollektivtrafik har minskat kraftigt som en effekt av pandemin och de resor som har utförts kan ha skett med bil istället för med kollektivtrafik. Antalet digitala möten har kraftigt ökat som en effekt av pandemin och påverkar behovet av tjänsteresor och arbetsresor. Ett utvecklingsarbete pågår kring hållbar mobilitet.

Antibiotikaförskrivningen har minskat under året. Andel förskrivare som har genomgått e-utbildning om läkemedel och miljö är fortsatt låg och behöver öka för att nå mål till 2022. För 96 procent av värdet av genomförda läkemedelsupphandlingar har fördjupade miljökrav ställts, uppföljning av kraven återstår.

I finansförvaltningen har koldioxidintensiteten ökat något sedan föregående år, från 8,7 till 9,1 ton koldioxid per investerad miljon kronor. Under året har finanspolicyn uppdaterats för att bland annat främja investeringar som stödjer de globala målen i Agenda 2030.

Regionens arbete med Agenda 2030

Hållbarhetsstrategin 2030 visar på strategi och mål för regionens bidrag till de globala målen i Agenda 2030. Hållbarhetsstrategins mål knyter an till regionplanen och bryts ned i miljöprogrammet samt i handlingsplan för mänskliga rättigheter. Hållbarhetsstrategin är utgångspunkten vid framtagande av hållbarhetsprogram för Region Västmanland.

Omställning Västmanland

Under våren 2020 har Region Västmanland tilldelats medel från Tillväxtverket för att arbeta med hållbarhetssäkring av det regionala tillväxtarbetet (fram till sommaren 2022). Arbetet sker i nära samarbete med verksamheten Näringsliv inom RUF.

Uppdrag 20: Ta fram förslag till hållbarhetsprogram

Arbete pågår och beräknas bli färdigt under 2022, så att ett hållbarhetsprogram kan börja gälla från 1 januari 2023.

Uppdrag 21: Förbättra köptroheten och följa beslutade regler kring upphandling och inköp

Covid-situationen och den materialbrist som uppstod har inneburit att verksamheten tvingats köpa material utanför avtal. Arbetet har fortgått med att fylla Agresso E-handel med avtalade leverantörer som stöd till verksamheterna.

Effekthemtagning

Regionen håller på att införa en modell för effekthemtagning av beslutade projekt och investeringar. Under 2020 har modellen använts för samtliga uppstartade projekt som följer regionens projektmodell. Realisering av nyttoeffekter för dessa projekt går att följa i projektens effekthemtagningsplaner.

Under året har också arbete pågått med att införa modellen för befintliga investeringsprocesser, dels för inventarier och utrustning, dels för byggnadsinvesteringar. Grunden har lagts under året. En fullständig implementering kvarstår och arbetet fortsätter under 2021.

Pågående fastighetsprojekt

Arbetet med strukturplanen för Västerås sjukhusområde presenterades i mars 2020. Strukturplanen beskriver områdets strukturella samband idag och i framtiden med utgångspunkt i områdets sammanhang i staden/landskapet. Strukturplanen ger en långsiktig planeringsinriktning för området i syfte att stärka en robust struktur och attraktivitet för besökare och personal som en del av staden.

Nu pågår arbetet med att ta fram en fastighetsutvecklingsplan för området i Västerås. Planen beskriver fysiska förutsättningar, sammanfattar nuläge, behov och möjlig utveckling för en långsiktigt hållbar grundstruktur för mark, byggnader och teknisk infrastruktur.

I samband med uppförandet av Nytt Akutsjukhus i Västerås behöver trafik omdirigeras genom sjukhusområdet via en ny gata. Projektet befinner sig i projekteringsfasen.

Program Nytt Akutsjukhus Västerås

Arbetet med Program Nytt Akutsjukhus Västerås har under 2020 i huvudsak gått planenligt. Programmet totala omfattning, tidplan samt den indikativa budgetramen kvarstår.

Under året har programmet genomfört skedet initiering. Resultatet är ett antal programhandlingar med tillhörande kalkyler. Programhandlingar har levererats för Projekt Vårdbyggnad och Projekt Försörjnings ingående ansvarsområden. För dessa delar har kalkyler sammanställts och arbetet med analys och återrapportering avslutas under januari 2021.

Regionfullmäktige har under 2020 fattat tre finansiella igångsättningstillstånd, två beslut innebär att programmet kan genomföra identifierade investeringsåtgärder för att säkerställa elförsörjningen till sjukhusområdet i Västerås. Det tredje beslutet innebär att programmet kan genomföra förberedande arbeten inför uppförandet av vårdbyggnaderna. Exempel på förberedande arbeten är att lägga om vägar respektive ledningar i mark.

Programmet har ett uppdrag att utreda behov och lösningar för kommande etapper, arbetet har genomförts planenligt och kommer att återrapporteras i sin helhet under kvartal 1 2021. Parallellt med detta arbete har det även pågått ett arbete med att ta fram en allokeringsplan, det första utkastet kommer att kunna presenteras under 2021. Allokeringsplanen kommer att vara en levande plan fram till dess att verksamheterna flyttar in i det nya akutsjukhuset.

Programmet kommer under 2021 genomföra skedet etablering för Projekt Vårdbyggnad. Etableringens resultat utgörs av en systemhandling. Denna ligger till grund för beslut om det finansiella igångsättningstillståndet för vårdbyggnaderna. Beslutsunderlaget kommer att lyftas till regionfullmäktige under första kvartalet 2022.

Ny sjukvårdsbyggnad Sala

Nya sjukvårdsbyggnaden i Sala håller på att växa fram och är i ett byggproduktionsskede. Arbetet fortlöper enligt plan och budget, och kommer att ge Sala mer verksamhet på en halverad yta, högre tillgänglighet och robusthet, fler vårdplatser och en rehab-bassäng.

Stolta och engagerade medarbetare och uppdragstagare

Intention: Regionen ska vara en attraktiv arbetsgivare med hälsofrämjande arbetsplatser och en professionell uppdragsgivare.

Resultatmål		Indikator	
Regionen ska vara en attraktiv arbetsgivare	GUL	Attraktiv arbetsgivar-index	GRÖN
		Hållbart medarbetarengagemang (HME-index)	GUL
		Sjukfrånvaro	RÖD
Regionen ska vara en professionell uppdragsgivare	GUL	Uppdragstagarindex	⊗
Måldokument			
Arbetsmiljöprogram			GUL
Uppdrag			
22 Som en av länets största arbetsgivare och i arbetet med social hållbarhet ska regionstyrelsen och nämnder aktivt arbeta med att erbjuda sysselsättning till personer som står långt från arbetsmarknaden.			GUL
23 Under 2020 ska regionstyrelsen säkerställa att insatser för att förbättra chefs- och ledaruppdraget i regionen fortsätter.			GUL
24 Under 2020 ska regionstyrelsen tydliggöra regionens kompetensförsörjningsinsatser och utbildningsuppdrag.			GUL
25 Under planperioden ska regionstyrelsen och samtliga nämnder arbeta för att regionen når en låg och stabil sjukfrånvaro som understiger det nationella snittet 5,9 procent.			RÖD
26 Under 2020 ska regionstyrelsen arbeta för att regionen når en stabil bemanning med egen personal och att kostnadsandelen för inhyrd personal inte överstiger 2 procent av de egna personalkostnaderna.			GUL
27 Under 2020 ska regionstyrelsen säkerställa att uppdragstagare inom vårdvalet och övriga berörda avtalsparter på lämpligt sätt blir involverade i utvecklingen av nära vård.			GUL

Mål: Attraktiv arbetsgivare

Den positiva trend som funnits under senare år inom målområde Attraktiv arbetsgivare fortsätter inte i samma positiva riktning som tidigare. Utfallen på indikatorerna inom målområdet varierar där regionen har ett förbättrat resultat inom delar av de områden som ingått i utvecklingen av personal- och arbetsgivarpolitiken samtidigt som det inom andra delar har inneburit ett försämrat eller bibehållet resultat mot tidigare.

Sammantaget bedöms därmed resultatmålet som gult.

Regionen har under året både genomgått en stor organisationsförändring som trädde i kraft 1 januari 2020 samt hanterat konsekvenserna av en pandemi. Båda dessa situationer har påverkat regionen på olika sätt, där en del har direkta konsekvenser på regionen som arbetsgivare och de indikatorer som följs upp och andra indirekt konsekvens till följd av beslut som fattats nationellt på grund av pandemin. Då en stor del av den ökade korttidssjukfrånvaron sammanföll med skärpta restriktioner i mars 2020 och framåt, där medarbetare uppmanades att vara

hemma vid minsta symptom, bedöms en stor del av förklaringen till den ökade sjukfrånvaron kunna hänföras till det. Under årets första månader följde sjukfrånvaron samma trend som 2019, dvs en minskning från tidigare år. Eventuella långsiktiga konsekvenser av pandemin kan ännu inte utläsas i sjukfrånvarostatistiken.

Indikator: Attraktiv arbetsgivarindex

Resultatet av årets mätning av attraktivarbetsgivarindex visar att regionen har förbättrat sitt värde något jämfört med föregående år, från 113 till 115 poäng. Den positiva utvecklingen bedöms fortsätta och utfallet gör att indikatorn bedöms som grön.

Arbetsgivarindexet visar att förbättring skett tack vare att övertiden minskat något, medianlönen ökat något och de externa avgångarna (inklusive pensionsavgångar) minskat något. Regionens värde ligger något högre än branschmedianen och styrkorna är andel tillsvidareanställda, lika chefsmöjligheter för män och kvinnor samt tid för kompetensutveckling.

Indikator: Hållbart medarbetarengagemang

Värdet på Hållbart medarbetarengagemang, HME, minskar något mot föregående mätning, från 78,5 till 77,7 men är högre än resultatet från 2017 (76,5). Då förändringen anses vara relativt liten, och inte inneburit en reell försämring i verksamheten, bedöms indikatorn som gul.

Minskningen återfinns inom samtliga tre delområden; motivation, styrning och ledarskap. Regionen har under 2020 genomgått en stor omorganisation samtidigt som merparten av verksamheterna har påverkats av pandemin. Den typen av förändringar som regionen har behövt hantera ställer stora krav på organisationer, vilket troligen kan vara en förklaring till det försämrade resultatet i denna mätning.

Indikator: Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron ökar från 6,9 till 8,1 procent på totalnivå. Då indikatorn ökar, och möjligheten att nå målet med en sjukfrånvaro om högst 5,9 procent försvårats bedöms indikatorn som röd.

En analys av sjukfrånvaron visar att ökningen till största del beror på en ökning av korttidssjukfrånvaro till och med dag 14. Andel sjukfrånvaro som är 60 dagar eller mer minskar. Analysen av sjukfrånvaron visar att den långa sjukfrånvaron ligger kvar på motsvarande nivåer som tidigare år samtidigt som det totala antalet korttidsfrånvarotimmar ökat.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningsprocessen

En regionövergripande kompetensförsörjningsprocess implementerades under året och har resulterat i en regionövergripande kompetensförsörjningsplan. Det kritiska kompetensbehovet på kort sikt återfinns till största delen inom hälso- och sjukvården som till exempel, biomedicinsk analytiker, röntgensjuksköterska, specialistsjuksköterskor inom anesthesi, intensivvård, operation samt barn och ungdom och specialistläkare inom allmänmedicin och psykiatri. Regionens resultat, är till stor del i linje med nationella kompetensbehov.

Attrahera/rekrytera

För att effektivisera och öka tillgängligheten har videointervjuer och digitala referenser införts. Under året har rekryteringsfunktionen genomfört stora insatser i att stötta verksamheten i omDisposition av egen personal samt bemanning och rekrytering av

externpersonal till covidvård och förberedelse inför vaccination. Intresset att tillfälligt arbeta i covidvården och stötta i vaccination har varit stort, cirka 1400 externa ansökningar har inkommit under året.

Intern kommunikation och sociala medier

Utvecklingen av regionens digitala kanaler fortsätter och framförallt då insatser för en bättre träffsäkerhet. Andel besökare på jobbsidorna på webben ökade med 86 procent under året.

Intresset för regionens verksamheter och tjänster syns också på sociala medier. Ett exempel under året var den film som spelades in på IVA och som vid årets slut nått över 1,5 miljoner användare på Facebook.

Många planerade aktiviteter blev inställda på grund av pandemin såsom exempelvis den första "Regiondagen" på Mälardalens högskola. Information om framtidsjobb inom vården har ändå kunnat kommuniceras till 3 160 elever i åldersgruppen 10–19 år och inför årets gymnasieval erbjöds både fysiska och digitala föräldramöten där 286 föräldrar till skolungdomar i länet deltog.

Chefsförsörjning

Chefsrollen inom regionen har gått ifrån att hantearas som ett bristyrke för tre år sedan till att nu vara i balans. Regionens behov motsvaras på kort och lång sikt och det anses i stort sett lättare att rekrytera chefer. En tredje omgång av Morgondagens chef har genomförts under året. Denna gång med två parallella kullar jämte varandra då efterfrågan och ansökningstrycket varit stort.

Teamorienterat arbetssätt

Under året har en fortsatt utveckling skett av vårdnära servicetjänster i nära samverkan med vårdverksamheten. De vårdnära serviceteamen (VNS) och vårdens team kompletterar varandra i arbetet på vårdavdelningar och till följd av covid-19 har efterfrågan av VNS-tjänster ökat. Utbildningsinsatser i teamorienterat arbetssätt genomförs fortlöpande för servicemedarbetare inom de vårdnära serviceteamen.

Uppdrag 22: Sysselsättning

Verksamheten Samlad service har under 2020 fortsatt sitt samarbete med arbetsförmedlingen, Västerås stad och privata aktörer för att stärka invånare som står långt ifrån arbetsmarknaden på deras väg till ett arbete och en försörjning. Samlad service har bland annat erbjudit studiebesök, matchning av

kandidater, deltagit som utbildare i arbetsförberedande kurser och genomfört introduktion för personer som gått till arbete efter en lång tids arbetslöshet.

Uppdrag 23: Chefs- och ledaruppdrag

Trots pandemin, har insatser inom regionens utbildningskoncept för chefer samt ledningsgruppsutveckling, delvis kunnat fullföljas. Detta har varit möjligt med digitala upplägg men också certifierade chefsutbildningar har genomförts där endast begränsade delar får utföras med digitala lösningar.

Uppdraget att se över chefsförutsättningar att bedriva ledarskap, utöver att tillhandahålla utbildningsmöjligheter, har försenats på grund av pandemin.

Uppdrag 24: Utbildningsuppdrag

Region Västmanland fortsätter att aktivt samverka med skolhuvudmän och lärosäten med fokus på utvecklingen av framtida vårdutbildningar och på goda lärandemiljöer samt verkställa såväl utbildningsplatser som utbildningstjänster. Antalet genomförda veckor med verksamhetsförlagd utbildning var cirka 650 färre 2020 än under 2019. Minskningar märks framförallt inom utbildningarna medicinsk sekreterare, vård och omsorgsprogram, sjuksköterskeprogram och läkare. Analys har genomförts inom ramen för regionens utbildningsboksutslut och rekommendationer har tagits fram.

Uppdrag 26: Stabil bemanning

Regionen har minskat användningen av inhyrd personal helt enligt plan för 2020. Inhyrningen höll jämna nivåer över året, med undantag för juli, och arbetet med en hållbar och självständig bemanning fortsätter. Region Västmanland har på grund av pandemin haft en större efterfrågan och behov av inhyrd personal än vad som funnits tillgängligt. Om tillgången av hyrpersonal motsvarat efterfrågan hade minskningen inte varit fullt så stor. En minskad inhyrning har medfört sänkta kostnader med 45 miljoner jämfört med 2019. Det är framförallt minskad inhyrning av sjuksköterskor som bidragit till sänkningen.

Arbetsmiljö

Uppdrag 25: Låg sjukfrånvaro

En stor del av de insatser som var planerade att genomföras för att förebygga ohälsa och skapa förutsättningar för en hälsofrämjande arbetsplats med låg och stabil sjukfrånvaro, fick pausas till förmån

för ett mer riktat arbete som innefattat utökad stöd till hälso- och sjukvårdsverksamheter i det förebyggande på arbetsplatser utifrån de nya arbetsmiljörisker som uppstått i samband med pandemin, förändringar i verksamhet och utifrån nationella beslut som påverkat regionens verksamheter och medarbetare.

I samband med första och andra vågen av covid-19, prövades ett nytt arbetssätt för uppföljning av tillbud och olyckor/avvikelser på övergripande nivå. Arbetssättet är tänkt att användas under särskilda omständigheter som ett komplement till ordinarie hantering och kan aktiveras vid behov för att snabbt kunna identifiera strukturella brister och problem som kräver åtgärd.

Under hösten påbörjades förberedelser för att hantera en ökad risk för psykisk ohälsa i medarbetargruppen. Ett projekt genomfördes också med fokus på distansarbete där stöd till chefer och medarbetare togs fram. För de chefer som har medarbetare som fortsatt behöver vistas i kontorsmiljöer har rådgivning tagit fram för att minska smittspridningen på arbetsplatsen. Regionhälsan har ställt om sina tjänster och erbjuder till exempel ergonomirond via digitala tjänster.

Hälsofrämjande arbetsplats

I samband med den första vågen av pandemin beslutades att planerade insatser inom regionens Arbetsmiljöprogram skulle pausas och att resurserna istället skulle användas till att förstärka stödet inom arbetsmiljöområdet utifrån de frågeställningar som uppstod löpande.

Ett flertal av de planerade aktiviteterna kopplat till målområdet hälsofrämjande arbetsplats, har genomförts men planerad implementering har inte kunnat påbörjats. Handlingsplanen har behövts ses över och några aktiviteter behövt utgå då dessa inte har bedömts vara möjliga att genomföra utifrån nuvarande förutsättningar. Mer tid har använts till arbete inom målområdet systematiskt arbetsmiljöarbete av hög kvalitet än som initialt planerats vilket kan ha bidragit till att andelen chefer som bedriver arbetsmiljöarbete av hög kvalitet fortsätter att förbättras.

Likabehandling, jämställdhet

Planering av utbildning för att stärka regionens personal- och arbetsgivarpolitik inom området likabehandling och jämställdhet har påbörjats under året.

Lönebildning

Parallellt med ett stort fokus på hantering av pandemin, har regionen enligt tidplan genomfört årets löneöversynsarbete för de fackförbund som har gällande avtal.

Personalstatistik och väsentliga personalförhållanden

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro mätt i procent, ackumulerat helår	2019	2020
Total sjukfrånvaro	6,9	8,1
Långtidssjukfrånvaro*	37,8	26,8
Kvinnor	7,5	8,8
Män	4,4	5,4
0-29 år	5,7	7,9
30-49 år	6,7	8,0
50 år -	7,5	8,2

*Andel av den totala sjukfrånvaron som är 60 dagar eller längre.

Frisktal mätt i procent	2019	2020
Andel medarbetare med högst 5 sjukdagar totalt fördelat på högst 3 tillfällen under året	51,6	38,6

Sjukdagar per anställd i genomsnitt	2019	2020
Totalt	21,9	25,9
Kvinnor	24,0	28,2
Män	13,8	17,2

Den högre sjukfrånvaron för 2020 återspeglas i såväl sjukfrånvaroandel som i genomsnittligt antal sjukdagar per anställd. Det noteras även i frisktal där en mindre andel av medarbetarna har högst fem sjukdagar under året fördelat på max tre tillfällen, det vill säga en större andel av medarbetarna har varit sjuka under 2020 än 2019.

Antal anställda

Anställda totalt	2017	2018	2019	2020
Anställda	6 876	6 968	7 139	7 206
Årsarbetare	6 603	6 727	6 904	6 990

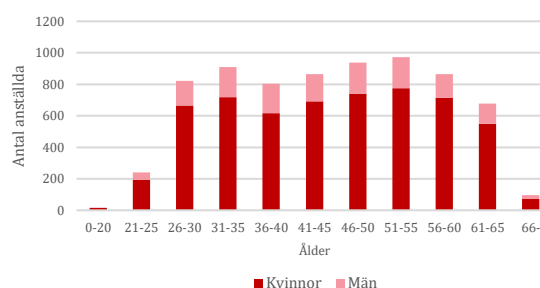
Antal anställda i december exklusive timanställda. En årsarbetare motsvarar en heltidsarbetande per år.

Antal anställda per yrke	Antal 2019	Antal 2020	Andel% 2020
Ledning	344	359	5,0
Handläggare, administratörer	1 006	1 007	14,0
Läkare	771	778	10,8
Sjuksköterskor, barnmorskor, röntgensjuksköterska	1 897	1 931	26,8
Undersköterskor, skötare m.fl.	1 640	1 654	23,0
Biomedicinska analytiker, labarbete m.fl.	194	206	2,9
Tandvård	72	75	1,0

Rehabilitering, förebyggande	692	686	9,5
Skola, kultur	56	59	0,8
Teknik m.fl.	209	207	2,9
Måltidsarbete	51	46	0,6
Lokalvård m.fl.	208	198	2,7

I relation till antal anställda totalt är det små förändringar mellan 2019 och 2020, den största förändringen återfinns i gruppen *Sjuksköterskor, barnmorskor, röntgensjuksköterskor* som ökat från 26,2 procent till 26,8 procent. Alla yrkesgrupper består av minst 60 procent kvinnor, undantagna är *Läkare* med 52 procent kvinnor och *Tekniker med flera* med 26 procent kvinnor.

Ålders- och könsfördelning

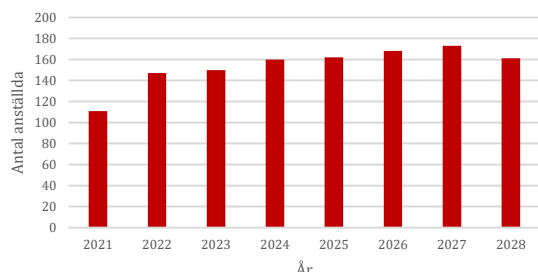

Totalt 5752 kvinnor (80%) och 1454 män (20%) är anställda den 31 december 2020. Medelåldern är 45,2 år och 36 procent av de anställda är över 50 år.

Personalvolym och rörlighet

Under 2020 har cirka 530 tillsvidareanställda lämnat regionen, vilket motsvarar en omsättning på 8 procent (2019: 9 %). Antalet medarbetare som lämnat regionen på egen begäran har minskat från cirka 430 2019 till cirka 380 2020. I majoriteten av yrkesgrupperna är det färre som väljer att sluta under 2020 jämfört med 2019, för gruppen *Sjuksköterskor, barnmorskor och röntgensjuksköterskor* är antalet oförändrat från 2019. Andelen visstidsanställda medarbetare minskar från 7,2 procent 2019 till 7 procent 2020, en större del av de månadsanställda inom regionen har därmed en tillsvidareanställning. Medelsysselsättningsgraden är 97 procent, vilket är en liten ökning. Män har högre medelsysselsättningsgrad än kvinnor med 98,4 procent jämfört med 96,7. Region Västmanlands arbete med erbjudande om heltid har identifierat undersköterskor på vårdavdelning som den grupp där deltidsanställningar är vanligast, andelen med lägre sysselsättningsgrad har fortsatt minska 2020.

Pensionsavgångar vid 65 år

Utfall löneöversyn 2020 per facklig organisation

Organisation	Utfall i procent
Kommunal	2,3
DIK	2,2
För. Sv Arbetsterapeuter	2,5
Ledarna	Ej genomförd
Fysioterapeuterna	2,6
Naturvetarna	2,6
Psykologförbundet	2,6
SRAT	2,4
Sv. Ingenjörer	1,9
Vårdförbundet	2,7
Vision	Ej genomförd
SSR	Ej genomförd
AKAVIA	2,6
Sv. Farmaceuter	2,2
Lärarnas riksförbund	2,6
Lärarförbundet	2,5
Tjänstetandläkare	2,1
Läkarförbundet	Ej genomförd

Jämställdhet

Ett mått på jämställdhet i en organisation är lika karriärmöjligheter för män och kvinnor, där andelen chefer som är män respektive kvinnor motsvarar fördelningen av män och kvinnor i organisationen i stort. Av de anställda i Region Västmanland är 80 procent kvinnor och 20 procent män. Andelen chefer som är kvinnor är 76 procent, det vill säga kvinnor är något underrepresenterade bland chefer. Över de senaste fem åren har andelen varierat mellan 75 och 78 procent. Bland första linjens chefer är kvinnor något överrepresenterade och bland högre chefer är kvinnor underrepresenterade.

Könsfördelningen inom chefsgrupperna kan vara påverkad av att rekrytering sker från olika grundprofessioner. I gruppen högre chefer ingår verksamhetschefer som till viss del rekryteras från gruppen läkare. Bland anställda läkare i regionen råder en jämn fördelning mellan män (48%) och kvinnor (52%). Första linjens chefer rekryteras ofta från sjuksköterskegruppen som består av 89 procent kvinnor och 11 procent män.

Medianlön för olika grupper (2020-11-01)

Befattning	Total	Kvinnor	Män	Antal K/M
Medicinsk sekreterare*	26 500	26 562	24 475	290/4
Överläkare*	88 000	86 800	89 400	133/145
Distriktsläkare*	88 100	87 000	90 600	22/18
Specialistläkare*	71 300	71 000	71 500	49/52
ST-läkare*	49 900	49 575	50 000	122/98
Psykolog	42 700	42 700	42 600	93/28
Barnmorska, vårdavd	40 000	40 000	-	89/-
Barnmorska, mott/råd	43 175	43 175	-	52/-
Anestesisjuksköterska	40 125	41 850	37 800	50/20
Distriktsköterska	39 075	39 075	-	84/-
Psykiatrisjuksköterska	38 500	38 425	38 950	98/9
Ambulanssjuksköterska	34 500	33 487	35 400	58/83
Intensivvårdssjuksköterska	41 200	41 400	40 600	45/5
Operationssjuksköterska	39 700	39 700	-	63/-
Sjuksköterska, barn och ungdom	37 750	37 875	32 000	46/1
Sjuksköterska, annan spec. inriktning	37 802	37 735	38 910	32/2
Sjuksköterska, specialfunktion	38 600	38 600	35 950	68/3
Sjuksköterska, allmän	32 600	32 600	32 650	923/88
Röntgensjuksköterska	34 150	33 850	36 050	69/8
Undersköterska, vårdavd	25 967	26 017	25 308	871/84
Ambulanssjukvårdare	29 242	27 749	30 567	6/25
Skötare, vårdavd.	26 092	25 700	26 737	113/71
Biomedicinsk analytiker	34 850	35 400	31 500	134/13
Specialisttandläkare	71 275	70 400	72 000	9/5
Arbetsterapeut	31 900	32 000	30 112	106/2
Fysioterapeut	33 050	33 100	32 650	132/21
Logoped	32 700	32 950	32 500	44/1
Audionom	31 050	31 050	31 790	22/2
Dietist	32 250	32 250	-	25/-
Kurator*	34 500	34 500	33 900	107/12
Specialpedagog	38 200	38 325	36 300	12/1
Vaktmästare	25 917	24 467	26 047	7/38
Kock	28 192	28 083	29 267	12/6
Måltidspersonal	24 432	24 397	24 467	19/9
Städare	23 617	24 117	22 617	94/15

Medianlön är den mittersta lönen i en grupp löner som sorteras från den lägsta till den högsta lönen. Om gruppen består av ett jämt antal löner är medianlönen medelvärde av de två lönerna i mitten.

Statistiken baseras på månadsavlönade. Chefer ingår inte i statistiken.

*Gruppen har helt eller till stor del inte genomgått löneöversyn 2020.

Arbetad tid

Den arbetade tiden har ökat under 2020 med cirka 80 000 timmar, vilket motsvarar 46 årsarbetare. Ökningen på 0,8 procent är lägre än föregående år och de senaste fem åren. Arbetad tid genomförd på övertid/mertid ökade jämfört med 2019. Arbetad tid utförd av timavlönade minskade något under

2020 jämfört med 2019. Pandemin har påverkat den arbetade tiden genom en ökad sjukfrånvaro, omställning av verksamhet och om disponering av personal samt viss ökning av arbete på övertid.

Mål: Professionell uppdragsgivare

Arbetet har i stora drag löpt på enligt plan och huvudfokus har varit att utveckla och förbättra samverkan med vårdvalets uppdragstagare, och att bidra i den övergripande förflyttningen mot nära vård. För 2020 finns inget utfall på indikatorn "uppdragstagarindex" då den mäts vartannat år. Senaste utfallet (2019) visade på en försämring. Sammantaget bedöms målet som gult.

Indikator: Uppdragstagarindex

Uppdragstagarindex mäts vartannat år. Ingen mätning har skett 2020.

Vårdval primärvård har under 2020 haft fokus på förbättrad samverkan med kommunerna på grund av pandemin.

Uppdrag 27: Involvera uppdragstagare i utveckling av nära vård

Regionens arbete med att förändra sjukvårdsorganisationen med fokus på nära vård pågår. Utveckling sker mellan akutsjukvård och nära vård samt i samverkan med kommuner och privata vårdgivare och vårdcentralerna via Vårdval primärvård.

Vårdval primärvård beställer och följer kontinuerligt upp vård genom det fastställda primärvårdsprogrammet. Under hösten 2020 påbörjades en revidering av primärvårdsprogrammet som förväntas vara färdigt till sommaren 2021.

En stark och uthållig ekonomi

Intention: Den finansiella ställningen ska vara stark så att regionen långsiktigt klarar en verksamhet av god kvalitet, och inte skjuter kostnader på framtida generationer.

Resultatmål		Indikator	
Regionen ska uppnå fastställt ekonomiskt balanskravsresultat (2020=176 mkr)	GRÖN	Ekonomiskt balanskravsresultat regionövergripande (mkr)	GRÖN
		Ekonomiskt resultat per förvaltning	
		-Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (inkl HMC)	RÖD
		-Regional utvecklingsförvaltning	GRÖN
		-Förvaltning för fastigheter och service (inkl KOST)	GRÖN
		-Förvaltning för digitalisering	GRÖN
		-Förvaltning för nytt akutsjukhus	GRÖN
		-Intraprenad	GRÖN
		-Regionkontoret	GRÖN
		Nettokostnadsökningstakt	GRÖN
Regionens finansiella ställning ska vara god	GRÖN	Soliditet (%)	GRÖN
Uppdrag			
28 Under 2020 ska regionstyrelsen och samtliga nämnder säkerställa att förvaltningar och verksamheter förbättrar och effektiviserar arbetssätt och tjänster.			GRÖN

Mål: Ekonomiskt resultat

Med ett balanskravsresultat på 789 miljoner kronor, når regionen på övergripande nivå det långsiktiga finansiella målet för god ekonomisk hushållning. Fortsatta obalanser finns emellertid inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen som visar underskott, dock har en förbättring skett jämfört med föregående år. Det sammanvägda resultatet blir grönt.

Indikator: Ekonomiskt resultat övergripande + förvaltningsnivå

Resultatet enligt balanskravet uppgår till 789 miljoner kronor motsvarande 8,8 procent av skatter och generella statsbidrag, vilket innebär att regionen på övergripande nivå når upp till det långsiktiga finansiella målet för god ekonomisk hushållning på 2 procent. Budgeterat balanskravsresultat var 176 miljoner kronor. Indikatorn på övergripande nivå bedöms därmed som grön. Att regionen, trots ett fortsatt underskott i Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, har ett resultat på verksamhetsnivå på 679 miljoner kronor, beror främst på högre riktade och generella statsbidrag än budgeterat samt lägre

pensionskostnader, men även på ett samlat överskott i övriga förvaltningar.

Det underliggande resultatet på förvaltningsnivå (-143 miljoner kronor) redovisas nedan:

Hälso- och sjukvårdsförvaltning (inkl HMC): -249 mkr
 Regional utvecklingsförvaltning: 0 mkr
 Förvaltning för fastigheter och service (inkl KOST): 15 mkr
 Förvaltning för digitalisering: 5 mkr
 Förvaltning för nytt akutsjukhus: 0 mkr
 Intraprenad Primärvård: 28 mkr
 Regionkontoret: 40 mkr
 Kollektivtrafikförvaltningen: 15 mkr
 Politisk verksamhet: 3 mkr

I tabellverket ovan är resultaten färgbedömda.

Indikator: Nettokostnadsökningstakt

Nettokostnadsutvecklingen är -1,7 procent att jämföra med 3,2 procent för samma period 2019. Indikatorbedömningen blir därför grön.

Mål: God finansiell ställning

Till följd av det positiva resultatet förbättrades den långsiktiga betalningsförmågan, soliditeten, under 2020. Den totala låneskulden reducerades med 50 miljoner kronor under året till 200 miljoner kronor. Regionens finansiella ställning är därmed god och resultatet därför grönt.

Indikator: Soliditet

Soliditeten inklusive pensionsförmåner som intjänats före 1998, vilka redovisas som ansvarsförbindelse, har förbättrats 2020 till 11 procent, jämfört med 2019 då den var 0 procent. Indikatorn bedöms därmed som grön.

Uppdrag 28: Förvaltningar och verksamheter ska förbättra arbetssätt och tjänster

Pandemin har medfört en väsentligt ökad utvecklingstakt i utnyttjandet av digitala tjänster och flera förvaltningar beskriver att effekterna av nya arbetssätt kommer att vara bestående. Andra mer långsiktiga åtgärder som förväntas leda till effektivare resursanvändning är exempelvis förflyttning mot nära vård och yt- och energieffektiviseringar i fastighetsbeståndet. Resurs- och produktionsplanering pågår i hälso- och sjukvården, processöversyner genomförs och det finns ett ökat fokus på nytto- och effekthemtagning inom organisationen.

God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning utifrån en stark och ut hållig ekonomi ska vara grunden för regionens verksamhet. Det skapas genom att verksamheten drivs ändamålsenligt och kostnadseffektivt och betyder att dagens kostnader inte skjuts över på framtidens generationer. För både verksamhet och ekonomi finns ett antal regionövergripande mål. I strävan mot en god ekonomisk hushållning ska såväl verksamhetsmässiga som ekonomiska mål beaktas. Uppföljningen av regionens verksamheter och dess mål finns beskrivet i tidigare avsnitt under respektive målområde och i en inledande sammanfattning av målluppfyllelsen.

Den långsiktiga finansiella målsättningen enligt riktlinjen för god ekonomisk hushållning är att det ekonomiska resultatet (balanskravsresultatet) över en konjunkturcykel ska motsvara 2 procent av skatter

och generella statsbidrag. Det ekonomiska resultatet i bokslutet för 2020 motsvarade 8,8 procent av skatter och statsbidrag. De senaste sex åren har resultatet överstigit 2 procent.

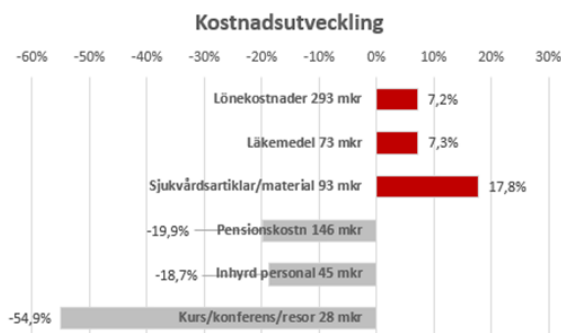
Sammantaget med att de finansiella målen på en övergripande nivå uppnås och att flertalet av indikatorerna inom de verksamhetsmässiga målen trots pandemin ligger stabilt eller har förbättrats, är bedömningen att regionen uppfyller kraven på god ekonomisk hushållning 2020.

Resultatanalys

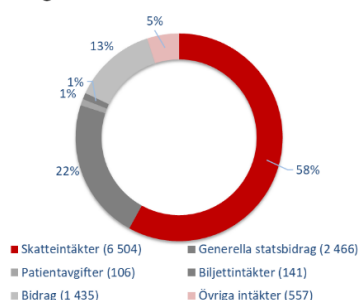
Verksamhetens resultat (resultat före finansiella poster) uppgår till 679 miljoner kronor. Resultatet föregående år var 184 miljoner kronor. Det förbättrade resultatet kan i huvudsak kopplas till att staten har skjutit till stora tillfälliga statsbidrag vilket tillsammans med lägre kostnader, framförallt för uppskjuten vård, har lett till ett osedvanligt starkt ekonomiskt resultat för 2020.

Intäcks- och kostnadsutveckling

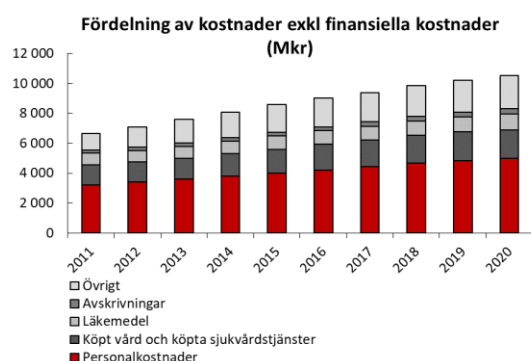
Verksamhetens intäkter har ökat med 452 miljoner kronor (25,3 procent), vilka i huvudsak utgörs av covidrelaterade riktade statsbidrag. Samtidigt har, som en följd av pandemin, patientavgifterna minskat med 19 miljoner kronor och trafikintäkterna med 47 miljoner kronor. Verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar har ökat med 311 miljoner kronor (3 procent). Poster som har ökat 2020 är kostnader för lön, läkemedel samt sjukvårdsartiklar och -material. Regionens beräknade driftsmerkostnader kopplade till covid-19 för perioden februari till november och som ersätts av staten, uppgår till cirka 262 miljoner kronor. Samtidigt har pandemin även lett till minskade kostnader för till exempel resor, konferens och utbildning. Andra kostnadsposter som är betydligt lägre 2020 jämfört med föregående år är pensioner och inhyrd personal. KPA:s nya och säkrare beräkningsmodell fick en positiv effekt på pensionskostnaderna med 146 miljoner kronor. Tabellen nedan jämför kostnadsutvecklingen mellan 2019 och 2020 i miljoner kronor samt procent.

Fördelning av intäkter 2020 exkl finansiella intäkter

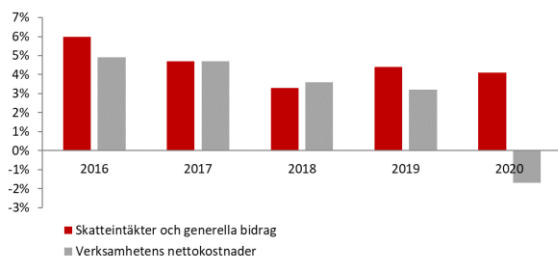

Skatteintäkter och generella statsbidrag är regionens största inkomstkälla. De utgör 80% av regionens intäkter.

Kostnaderna har ökat från 6,7 mdkr 2011 till 10,5 mdkr 2020 (58 %). Mellan 2019 och 2020 är ökningen 0,3 mdkr (3,8 %). Personalkostnaderna är nästan hälften av kostnaderna 5 mdkr. Köpt vård och köpta sjukvårdstjänster är 1,9 mdkr.

Utveckling av nettokostnader respektive skatteintäkter och generella statsbidrag

Negativ nettokostnadsutveckling

Verksamhetens nettokostnader (verksamhetens intäkter minus verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar) minskade med 141 miljoner kronor. Det motsvarar en minskning med 1,7 procent (se diagrammet nedan). Den negativa nettokostnadsutvecklingstakten är huvudsakligen en effekt av tillkommande pandemirelaterade riktade statsbidrag samt betydligt lägre pensionskostnader.

Minskad ökningstakt för skatter och statsbidrag

Skatteintäkter och generella statsbidrag ökade med 355 miljoner kronor (4,1 procent), vilket är 0,3 procentenhet lägre än föregående år. Skatteintäkterna minskade under året men har kompensats genom extra generella statsbidrag på cirka 210 miljoner kronor.

Positivt finansnetto

Finansnettot inklusive orealiserade vinster och förluster uppgick till +318 miljoner kronor. Trots det är det en försämring mot föregående år med -362 miljoner kronor. Främsta orsaken är att börsen 2020 påverkades negativt efter beskedet om en global pandemi samtidigt som 2019 var ett år med en ovanligt stark börsutveckling.

Finansnetto, exklusive orealiserade vinster och förluster uppgick till -39 miljoner kronor. Främsta orsaken till ett negativt finansnetto var att regionen under året valde att realisera en av portföljens fonder i en nedåtgående marknad. Totalt sett innebar försäljningen en hög reavinst, men som en följd av nya redovisningsregler, var vinsten redan bokförd och en återföring av orealiserade vinster från föregående år medförde en negativ effekt 2020.

Regionens resultat enligt balanskravet

När årets resultat fastställs enligt balanskravet ska realisationsvinster och orealiserade vinster/förluster räknas bort och orealiserade vinster tidigare år samt särskilt sparande återföras. De orealiserade vinsterna uppgår till 357,2 miljoner kronor. Under 2020 har återföring skett av tidigare orealiserade vinster i samband med försäljning. Efter justering blev resultatet 788,9 miljoner kronor, vilket innebär att regionen klarar balanskravet 2020.

Av överskottet avsätts 10 miljoner kronor till forskningsfonden och 1,6 miljoner kronor till Salbergafonden. Den resterande delen avsätts för att möta tillfälliga intäktsminskningar eller kostnadsökningar i framtiden. Tidigare har 1 333,1 miljoner

kronor avsatts för samma ändamål. Det ger totalt 2 110,4 miljoner kronor för tillfälliga intäktsminskningar eller kostnadsökningar.

Resultat enligt balanskravet (Mkr)	2020	2019	2018	2017	2016
Årets resultat enligt resultaträkningen	997,6	864,0	215,0	161,5	168,9
Avgår realisationsvinster	-0,4		-0,2	-2,9	-9,9
Avgår orealiserade vinster och förluster	-357,2	-707,5			
Återföring av orealiserade vinster tidigare år	148,9	50,0			
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	788,9	206,5	214,8	158,6	159,0
Avsättning forskningsfond	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0
Avsättning Salberga	-1,6	-1,4	-1,5		
Tidigare avsatt	1 333,1	1 138,0	934,7	786,1	637,1
Avsatt för att möta tillfälliga framtida intäktsminskningar eller kostnadsökningar	2 110,4	1 333,1	1 138,0	934,7	786,1

Avvikelse från budget i 2020 års resultat

Fortsatta underskott i förvaltningarna

Förvaltningarnas samlade resultat uppgick till -143 miljoner kronor, se ytterligare beskrivning nedan.

Lägre skatteintäkter och högre statsbidrag än budgeterat

Skatteintäkter blev 119 miljoner kronor lägre medan och generella statsbidrag blev 273 miljoner kronor bättre än budget. Förbättringen av generella statsbidrag utgörs av kompensation för befarat pandemirelaterat skattebortfall. Skatteunderlaget hölls dock uppe tack vare korttidspermitteringarna och förstärkta arbetslöshetsersättningar. Tidigt på året beslutades även om extrasatsning på välfärden för att trygga medborgarnas tillgång till en bra vård. För Region Västmanlands del innebär det ett tillskott om 60 miljoner kronor. Se tabell över skatter och statsbidrag.

Överskott inom övriga gemensamma kostnader och intäkter

Avvikelsen för övriga gemensamma kostnader och intäkter uppgår till 438 miljoner kronor. Överskottet beror främst på lägre pensionskostnader och högre riktade statsbidrag än budgeterat.

Avvikelse från verksamhetens budget i 2020 års resultat (Mkr)

Budgeterat resultat	230	
Positiva avvikelser	711	
Negativa avvikelser	-262	
Resultat 2020	679	

	Positiva avvikelser	Negativa avvikelser
Förvaltningarnas resultat		-143
Skatteintäkter		-119
Generella statsbidrag och utjämning	273	
Övriga gemensamma kostnader och intäkter	438	
Totala avvikelser	711	-262

Skatter och statsbidrag år 2020 (Mkr)

	Budget	Utfall	Avvikelse
Preliminära månatliga skattebetalningar	6 623	6 643	20
Prognos slutavräkning 2019		-106	-106
Slutavräkning 2018, justeringspost		-33	-33
Summa skatter	6 623	6 504	-119
Inkomstutjämning	1 137	1 125	-12
Kostnadsutjämning	29	25	-4
Införandebidrag	231	231	0
Regleringsavgift	-66	-66	0
Statsbidrag för läkemedelsförmånen	843	853	10
Övriga generella statsbidrag		279	279
Statsbidrag ökade resurser till välfärden	19	19	0
Summa statsbidrag	2 193	2 466	273
Summa skatter och statsbidrag	8 816	8 970	154

Förvaltningarnas ekonomiska resultat

Hälsö- och sjukvårdsförvaltningen -249 miljoner kronor

Resultatet för Hälsö- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) 2020 blev -249 miljoner kronor.

Det samlade resultatet har starkt påverkats av pandemin, dock med olika resultateffekter i olika verksamheter, beroende på hur pandemin inverkat på respektive verksamhets resurser. Samtidigt har staten lämnat betydande tillfälliga ersättningar som omfattat mer än kompensation för direkt pandemi-relaterade utgifter.

Förvaltningen har utöver ordinarie regionersättning erhållit ersättningar från staten motsvarande 628 miljoner kronor och från RS anslag i övrigt 10 miljoner kronor. Ersättningarna omfattade pandemikompensation för covid-vård, sjuklöner, provtagning och smittspårning motsvarande cirka 450 miljoner kronor, samt 177 miljoner kronor kopplade till överenskommelser mellan SKR och staten, bland annat en pandemirelaterad schablonersättning för Kömijarden.

Pandemins påverkan på kostnader och uteblivna intäkter har förvaltningen uppskattat till 418 miljoner kronor. Med statlig kompensationen enligt ovan på cirka 450 miljoner kronor ses en sammantaget positiv pandemirelaterad nettoeffekt på resultatet motsvarande cirka 32 miljoner kronor.

Förvaltningens negativa slutresultat hänförs därmed framförallt till den i förvaltningsplanens bedömda ingående obalansen samt förseningar av åtgärder för ekonomi i balans relaterat till pandemin.

Det är framförallt kostnader för egen personal som avviker mot budget, men också kostnader för köpt vård och material och tjänster. Regionens kostnader för nätläkarvård har dubblerats jämfört med 2019. Kostnader för inhyrd personal överskrider budget men har minskat med 40 miljoner kronor (23%) jämfört med 2019, framförallt för sjuksköterskor. Inhyrda läkare har framförallt efterfrågats inom Nära vård, men där flera inhyrda läkare inom psykiatri nu valt att ta anställning inom Region Västmanland.

Årets resultat fördelat på områden (mkr)

Akutsjukvård	62,2
Nära vård (inkl Hjälpmedelscentrum 2,4 mkr och Vårdval 30,6 mkr)	42,2
Medicinsk diagnostik	37,9
Förvaltningsledning (ingående obalans redovisas här)	-407,9
Medicinsk stab	0,8
Planerings- och utvecklingsstab	16,3
Resultat HSF totalt	-248,5

Kostnadsutveckling

Med anledning av såväl omorganisation som extraordinära utfall på grund av pandemin bör analys av kostnadsutvecklingen tolkas med stor försiktighet. Justerat för omorganisationen bedöms förvaltningens totala bruttokostnadsutveckling till 5,7 procent, och reducerat för covidrelaterade kostnader bedöms den till cirka 1,1 procent. Då inkluderas sänkta kostnadsnivåer i vissa verksamheter kopplade till att vård som kan anstå på grund av pandemin har fått skjutas framåt i tiden.

Produktion

Produktionen har generellt minskat jämfört med föregående år vilket är kopplat till pandemin.

Avseende läkarbesök är minskningen störst inom primärvården då befolkningen inte sökt vård i samma utsträckning på grund av pandemin. Dock har ett antal fysiska läkarbesök ersatts med kvalificerade telefonsamtal.

Även inom slutenvården ses totalt en nedgång, om än i mindre grad än i öppenvården, och med skillna-

der mellan verksamheter beroende på hur omfördelningen av vårdplatser i samband med covid-19 har påverkat.

Operationsvolymerna har minskat, främst inom dagkirurgin som var reducerad framförallt under våren/sommaren på grund av pandemin.

Pandemin har också påverkat de diagnostiska verksamheterna där produktionen minskat i samtliga verksamheter utom inom klinisk mikrobiologi där analyserna ökat 40 procent med anledning av SARSCoV-2-analyser.

Ekonomi i balans

Planerade större strukturella och förvaltningsinterna projekt har blivit försenade med anledning av pandemin, och av planerade ekonomiska effekter motsvarande 109 miljoner kronor bedöms cirka 59 miljoner kronor ha uppnåtts under året. Projekt för omstart finns i åtgärdsplanen för 2021.

Mkr	Planerad ekonomisk effekt 2020	Årets utfall	Avvikelse mot plan
Personal	64,2	20,1	-44
Köpt vård	5	5	0
Struktur	12,3	5,6	-6,8
Material och tjänster	27,4	27,8	0,4
Totalsumma mkr	108,9	58,5	-50,4

Enligt beslut §119/20 har förvaltningen i september 2020 i ett separat ärende redovisat en plan med ytterligare åtgärder för en ekonomi i balans. Därtill har förvaltningen i samma ärende presenterat en flerårsplan för förflyttning mot Nära vård samt organisationsförändring inom HSF. Planerna fastställdes i november 2020.

Dessutom pågår vid årsskiftet politisk beredning av beslut kring intäktsförstärkande åtgärder under första kvartalet 2021.

Fastighet- och serviceförvaltningen 15 miljoner kronor

Förvaltningens helårsresultat är 15 miljoner kronor. Överskott är ett resultat av lägre media- och

snöröjningskostnader till följd av mild vinter samt lägre kapitalkostnader beroende på lägre fastighetsinvesteringstakt än beräknat. Kost (patientmat) har ett överskott på 5 miljoner kronor beroende på lägre kostnader för livsmedel, material och personal till följd av pandemin. Bidragande är även optimerad bemanning, livsmedelsupphandlingar samt minskat matsvinn. Pandemin har även lett till ökade interna intäkter för vissa tjänster såsom vårdnära service, logistik och fastighetsdrift. Av förvaltningens planerade åtgärder enligt ekonomi i balans har 4,7 miljoner kronor mer än planerats uppnåtts.

Intraprenad primärvård 28 miljoner kronor

Intraprenadens resultat för 2020 uppgår till 28 miljoner kronor och är till stor del en effekt av statliga bidrag kopplade till covid-19. Ersättning för bland annat smittspårning och provtagning har inte motsvarats av kostnader i samma utsträckning. Pandemin har samtidigt inneburit lägre kostnader inom vissa områden och arbete med bemanningsfrågan har resulterat i lägre personalkostnader än budgeterat.

Regionkontoret 40 miljoner kronor

Årets resultat uppgår till 40 miljoner kronor. Överskottet återfinns till stor del inom Centrum för Innovation, Forskning och Utbildning och utgörs av resultatreglering från 2019 som avser intäkter för interna forskningsprojekt, överskott på forskarveckor och forskningsförordnanden. Därtill kommer lägre personalkostnader beroende på framskjutna rekryteringar samt utlåning av personal med anledning av covid-19. I övrigt utgörs förvaltningens överskott främst av senarelagda rekryteringar, vakanser, ersättning för provtagning samt outnyttjade utvecklingsmedel. Förvaltningen har uppnått planerade åtgärder enligt ekonomi i balans.

Kollektivtrafikförvaltningen 15 miljoner kronor

Förvaltningens resultat uppgår 2020 till 15 miljoner kronor trots ett av pandemin orsakat biljettintäkts-tapp på 56 miljoner kronor. Statlig ersättning samt reglering från Västerås stad kompenserar för en stor del av intäkts tappet. Arbete med ekonomi i balans samt bland annat lägre kostnader för tåghyra medförde ett positivt resultat. Förvaltningen har uppnått planerade åtgärder enligt ekonomi i balans.

Förvaltningen för digitaliseringsstöd 5 miljoner kronor

Förvaltningens resultat uppgår till 5 miljoner kronor 2020. Lägre utbildningskostnader för personalen till följd av pandemin är överskottets huvudsak, tillsammans med lägre kostnader för konsulter och support. Förvaltningen har uppnått planerade åtgärder enligt ekonomi i balans.

Regionala utvecklingsförvaltningen 0,1 miljoner kronor

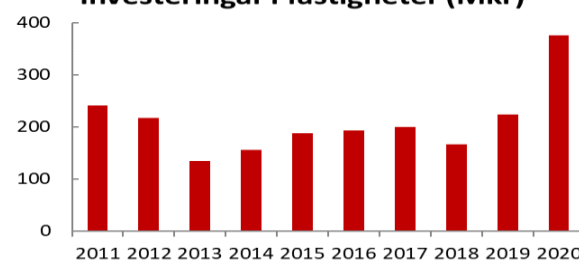
Förvaltningens resultat uppgår 0,1 miljoner kronor. Kultur och folkbildningsnämndens resultat uppgår till -0,1 miljoner kronor. Förvaltningen har uppnått planerade åtgärder enligt ekonomi i balans.

Finansiell ställning

Investeringar om 564 miljoner kronor

Under 2020 investerade regionen för 564 miljoner kronor. Av dessa avser 376 miljoner kronor byggnadsinvesteringar. Regionen har erhållit 14 miljoner kronor i investeringsbidrag och därmed kompenserats till fullo för de akuta investeringar som har gjorts relaterad till covid-19. Utfallet är lägre än budgeterat belopp på totalt 830 miljoner kronor, varav 610 miljoner kronor avsåg byggnadsinvesteringar. Förseningar av projekt och lägre utfall på planerade investeringar samt outnyttjade oförutsedda medel kan i huvudsak relateras till covid-19 och dess påverkan.

Investeringar i fastigheter (Mkr)

Fastigheter – lägre än budget

Fastighetshetsinvesteringarna uppgick till 376 miljoner kronor, vilket var väsentligt lägre än budgetramarna på 610 miljoner kronor. Att investeringarna understeg budgeterat belopp beror till viss del på att flera investeringsprojekt har pausats till följd av covid-19. Samtidigt har det tillkommit investeringsprojekt som genomförts eller startats upp med anledning av covid-19.

De största investeringsutfallen 2020 är kopplade till den nya sjukvårdbyggnaden i Sala 169 miljoner kronor och Nytt akutsjukhus i Västerås 102 miljoner kronor.

Högre utfall för övriga investeringar

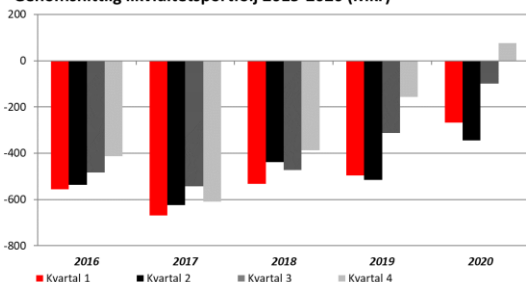
Regionen investerade cirka 18 miljoner kronor mer i inventarier och utrustning under 2020 än under 2019. Ökningen hänförs främst till medicinskt teknisk utrustning. Se vidare investeringsredovisningen på sidorna 59–60.

För 2021 förväntas en hög nivå avseende investeringar i inventarier och utrustning, drivet av den eftersläpning som uppstod kopplad till covid-19. Framförallt har Hälso- och sjukvårdsförvaltningen ett stort investeringsbehov i medicinteknisk utrustning.

Förbättrad likviditet och lägre låneskuld

Regionen har sedan några år tillbaka lån till följd av stora fastighetsinvesteringar. Vid årets slut uppgick lånen till 200 miljoner kronor (exklusive långfristig leasingskuld), vilket är en minskning på 50 miljoner kronor mot årets början. Till följd av årets starka resultat och den goda likviditeten löstes lån på totalt 50 miljoner kronor. Ytterligare amortering planeras under inledningen av 2021. Den sista december var låneskuldräntan i genomsnitt 0,5 procent och den genomsnittliga räntebindningstiden 0,2 år. Skuldportföljens sammansättning beskrivs närmare på sidan 42. Diagrammet nedan visar regionens likviditetsutveckling.

Genomsnittlig likviditetsportfölj 2015-2020 (Mkr)

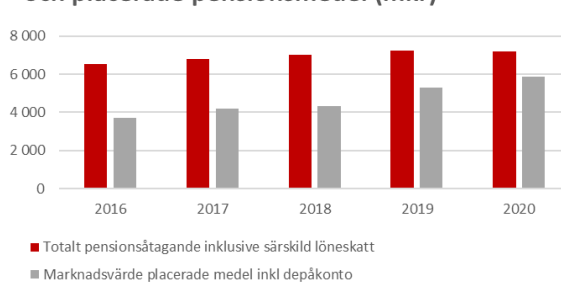

Pensionsskulden minskade

Pensionerna redovisas enligt blandad modell, vilket innebär att åtaganden för pensionsförmåner som intjänats från och med 1998 redovisas i balansräkningen. Äldre pensionsförmåner intjänade före 1998 hanteras däremot som en ansvarsförbindelse. Regionens totala pensionsskuld (inklusive löneskatt) den 31 december 2020 var 7 177 miljoner

kronor. Minskningen var totalt sett 48 miljoner kronor och beror främst på byte till säkrare beräkningssystem hos KPA, se diagram nedan. Systembytet ger en positiv engångseffekt på ca 100 miljoner kronor men samtidigt redovisas också en negativ effekt av att fler anställda har inkomster över 7,5 inkomstbasbelopp. (Detta gör i normala fall att skulden i balansräkningen ökar.) Ansvarsförbindelsen (skuld upparbetad före 1998) minskade likt tidigare år.

Utveckling av totalt pensionsåtagande och placerade pensionsmedel (mkr)

Ökad andel placerade pensionsmedel

För att regionen ska kunna betala framtida pensioner finns en pensionsmedelsportfölj vars tillgångar redovisas som kortfristiga placeringar i balansräkningen. Drygt 2,7 miljarder har avsatts till pensionsmedelsportföljen sedan mitten av 1990-talet.

Eftersom portföljens bokförda värde* var 5,9 miljarder den sista december 2020 innebär det att den ackumulerade avkastningen uppgår till drygt 3,2 miljarder. De senaste 10 åren har den genomsnittliga årsavkastningen varit 7,8 procent.

Årets börsutveckling har på alla sätt varit präglad av covid-19. Även regionens pensionsmedelsportfölj påverkades av slagiga marknadsreaktioner och beskedet om en global pandemi. Regionen har i grunden trygga placeringar, men även dessa har påverkats i en orolig marknad. Under vårvintern skedde stora kursrörelser och nedgångar på börsmarknaderna världen över. Därefter återhämtade sig börsen snabbt och stockholmsbörsen ökade med 15 procent under året. Pensionsportföljens avkastning blev positiv, 8,0 procent, se sammanställning på nästa sida.

Pensionsmedlen investeras i svenska och utländska börsaktier, svenska räntebärande värdepapper samt alternativa investeringar. Årets målav-

kastning var 3,6 procent. Portföljförvaltningen ligger inom tillåtna limiter för tillgångsslagen enligt finanspolicyn.

Under 2020 avsattes 200 miljoner kronor till pensionsmedelsportföljen. Tillsammans med den positiva avkastningen på 456,2 miljoner kronor bidrog avsättningen till att skuldtäkningsgraden förbättrades ytterligare, till 81,8 procent beräknat utifrån marknadsvärde*.

Förvaltningen, som präglas av låg risk, regleras utifrån regionens finanspolicy och finansriktlinjer. Förvaltningens resultat har rapporterats regelbundet, exempelvis i kvartalsvisa pensionsmedels- och finansrapporter till regionstyrelsen. Inom finansområdet samarbetar Region Västmanland sedan flera år med Region Sörmland och Region Örebro län. En viktig del inom samarbetet är hållbara och ansvarsfulla investeringar, där regionerna tillsammans försöker hitta effektiva strategier för exempelvis minskad miljöpåverkan från investeringarna. En återkommande aktivitet som genomförs årligen är en CO2-screening av pensionsportföljernas aktiefonder. Utvecklingen följs upp årligen i regionens miljöprogram.

Ingen avvikelse mot finanspolicyn har skett under året.

*Marknadsvärdet inkluderar även marknadsvärde på placeringar som ej ska marknadsvärderas enligt RKR R7 och depåkonto.

Redovisning av regionens pensionsmedelsförvaltning och pensionsförpliktelser (Mkr)

Avsättningar för pensioner	2020	2019
Pensioner	2 893,8	2 787,7
Särskild löneskatt	702,1	676,3
Summa	3 595,9	3 464,0
Ansvarsförbindelse (inom linjen)		
Pensionsskuld (intjänad före 1998)	2 867,3	3 011,2
Särskild löneskatt	695,6	730,5
Visstidspensioner	18,0	18,6
Summa	3 580,9	3 760,3
Total pensionsförpliktelse	7 176,8	7 224,3
Finansiella placeringar		
Anskaffningsvärde	4 548,5	4 137,4
Bokfört värde*	5 867,2	5 295,7
Orealiserade vinster	1 318,8	1 158,3
Inkluderar även marknadsvärde på placeringar som ej ska marknadsvärderas enligt RKR R7.		
Relation placeringar/skuld		
Återlånade medel*	2 628,3	3 086,9
Skuldtäkningsgrad**, anskaffningsvärde	63,4%	57,3%
Skuldtäkningsgrad, bokfört värde	81,8%	73,3%
Förändring placeringarnas bokförda värde		
Ingående bokfört värde	4 137,4	3 842,8
Årets avsättning	200,0	150,0
Realiserat resultat (netto)	211,1	144,6
Orealiserade vinster/förluster	357,2	707,5
Utgående bokfört värde	4 548,5	4 137,4
Avkastning		
Portfölj	8,0%	18,3%
Jämförelseindex	4,2%	16,7%
Målsättning enligt policy	3,6%	4,9%
Portföljsammansättning		
Svenska aktier	19%	16%
Utländska aktier	37%	37%
Nominella räntor	26%	26%
Reala räntor	5%	7%
Alternativa placeringar	12%	11%
Kassa	1%	3%
Summa	100%	100%

*Återlånade medel är skillnaden mellan totala pensionsförpliktelser och anskaffningsvärde på de förvaltade pensionsmedlen.

**Skuldtäkningsgraden är placeringarna som andel av skulden, där placeringarnas anskaffningsvärde respektive bokfört värde använts.

Aktiv finansförvaltning med lågt risktagande

Finansiella tillgångar och skulder får en allt större påverkan på regionens resultat och ekonomiska ställning. För att hantera de finansiella riskerna bedriver regionen en aktiv finansförvaltning, med lågt risktagande. Den största finansiella risken är den så kallade aktiekursrisken (risk för kraftiga börsfall) inom pensionsmedelsportföljen. För att hantera denna risk tillåts aktier endast som en begränsad

andel av portföljen, normalt 50 procent och maximalt 70 procent.

I samband med nyheten att världen hade drabbats av en global pandemi fick även finansförvaltningen anledning att använda sin kommunikationsplan för stora börsras. Sedan 2019 marknadsredovisas pensionsmedelsportföljen vilket innebär att pensionsmedelsportföljen redovisar sitt resultat i större utsträckning med börsens svängningar. Undantag från marknadsredovisning gäller där finansiella instrument hålls till förfall. För regionens pensionsmedelsportfölj gäller undantaget några enskilda innehav.

På grund av den fortsatta osäkerheten i omvärlden och de låga räntenivåerna har endast delar av portföljens avkastningsmål budgeterats. Andra risker inom finansförvaltningen är kredit-, valuta-, ränte-, finansierings-, och refinansieringsrisk. Samtliga risker regleras i finanspolicyn. Kreditrisken begränsas genom att pengar endast lånas ut till låntagare med hög kreditvärdighet. Merparten av utlåningen består av svenska statsobligationer, gröna obligationer, företagsobligationer och fastighetsobligationer med hög kreditvärdighet. Valutarisk finns endast inom pensionsmedelsportföljen och är avgränsad till utländska aktier och alternativa placeringar.

Regionen tillämpar säkringsredovisning och använder derivatinstrument i sin upplåning, så kallade swappar (se förklaring till höger) för att dämpa effekterna av svängningar i räntorna (ränterisken). Med anledning av regionens låga skuldsituation, årligt återkommande amorteringar av lånen samt det låga ränteläget togs beslutet att inte ta upp en nytt swapavtal när instrumentet förföll under året. Därför var den totala swapvolymen 0 kronor på bokslutsdagen. Årets totala säkringskostnad för swapparna uppgår till cirka 0,2 miljoner kronor, där beloppet ingår som en del i de totala räntekostnaderna.

Finansierings- och refinansieringsrisken begränsas främst av att lånens förfall sprids i tid, se tabell till höger. Regionen är medlem i Kommuninvest samt har avtal om bankkontokredit på 1 000 miljoner kronor. Skuldförvaltningen hanteras enligt finanspolicyn och rapportering av utfallet har skett löpande under året, bland annat i kvartalsvisa pensionsmedels- och finansrapporter till regionstyrelsens arbetsutskott.

Noter

Derivatinstrument

Instrument/avtal baserade på värdepapper. Derivatinstrumenten skapar en större flexibilitet i skuldförvaltningen, till exempel genom att räntebindningen enkelt kan ändras. Derivatinstrument kan också medföra högre risker, exempelvis uppkommer motpartsrisker, vilket ställer krav på att dessa kan fullgöra sina åtaganden. För att hantera riskerna med derivatinstrument finns begränsningar i regionens finanspolicy.

Swappar

En typ av derivatinstrument som innebär att rörlig ränta byts ut mot fast ränta (eller vice versa) med motparten, banken. All upplåning sker till rörlig ränta och sedan binds räntan på önskad löptid med hjälp av ränteswapparna.

Förfallostruktur låneportfölj

Volym, miljoner	Kapitalbindning	Räntebindning
Under 1 år	50	100
1-2 år	50	
2-3 år	100	100
3-4 år		
4-5 år		
Över 5 år		
Totalt	200	200

Genomsnittlig kapitalbindning vid årets slut: 1,7 år

Genomsnittlig upplåningsränta vid årets slut: 0,5 procent
(exklusive swappar/räntebindning: 0,5 procent).

Genomsnittlig räntebindningstid vid årets slut: 1,2 år
(exklusive swappar: 1,2 år).

Eget kapital ökade med 998 miljoner kronor

Under 2020 ökade det egna kapital med årets resultat på 998 miljoner kronor och uppgick till 4 709 miljoner kronor.

De äldre pensionsförpliktelserna ingår inte i det egna kapitalet utan redovisas enligt blandmodellen som en ansvarsförbindelse. Med hänsyn taget till detta var regionens eget kapital 1 146 miljoner kronor.

Av det egna kapitalet avser 11 miljoner kronor fondering för Salberga och 80 miljoner kronor för forskningsfonden. Under 2020 delades 1 miljon kronor ut till olika forskningsprojekt.

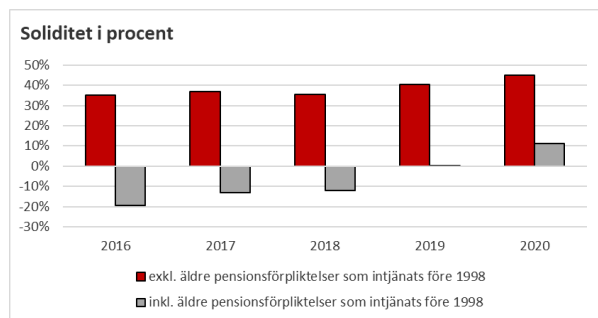
Soliditeten förbättrades till 44 procent

Soliditeten är ett mått på det långsiktiga finansiella handlingsutrymmet. Måttet visar hur stor andel av tillgångarna som finansieras med egna medel (eget kapital i förhållande till de totala tillgångarna). För en god ekonomisk hushållning är det viktigt att soliditeten inte försvagas utan att den bibehålls eller

förbättras. En förbättrad soliditet innebär att regionen minskar sin skuldsättningsgrad och därigenom ökar sitt finansiella handlingsutrymme inför framtiden. Under 2020 förbättrades soliditeten med 3 procentenheter, till 44 procent. Se diagram nedan. Riks genomsnittet för regioner 2020 var 29 procent.

Även samtliga pensionsförpliktelser kan räknas in i soliditeten. Då ingår pensionsförmåner som intjänats före 1998 inklusive särskild löneskatt, vilken redovisas som ansvarsförbindelse. En sådan beräkning visar på en förbättring för Region Västmanland med 11 procentenheter, från 0 procent till 11 procent 2020. Riksnittet var -13 procent.

I grafen nedan har åren 2015–2018 justerats med anledning av byte av redovisningsprincip avseende marknadsvärde på placerade medel.

Ökat borgensåtagande

I slutet av året hade Region Västmanland borgensåtaganden och övriga förpliktelser på 951 miljoner kronor gentemot AB Transitio, Folktandvården Västmanland AB och Svealandstrafiken AB. 2019 uppgick åtagandet till 836 miljoner kronor.

Den största delen, 599 miljoner kronor, avser borgen för beställningar av spårfordon via Transitio vilket står för den stora ökningen genom anskaffningar av nya tåg till Mälardalstrafik AB. Dessutom har regionen beslutat att trygga pensionerna i Folktandvården genom en avgiftsbelagd borgensutfästelse. Folktandvårdens pensionsskuld har ökat med 10 miljoner kronor och uppgick till 86 miljoner kronor. Regionen har även beslutat om en borgensram till Svealandstrafiken AB på 315 miljoner kronor. Vid utgången av 2020 uppgick regionens andel i bolagets upplåning till 266 miljoner kronor, vilket är en minskning med 9 miljoner kronor jämfört med 2019.

Framtida betalningar för operationell leasing uppgår till 138 miljoner kronor och gäller i huvudsak inhyrda lokaler där avtalstiden är längre än 3 år.

Regionala koncernen

Syftet med de sammanställda räkenskaperna är att ge en samlad bild av regionen och dess ägda företags ekonomiska ställning och resultat. Förutom regionens egen verksamhet omfattas de sammanställda räkenskaperna av de helägda bolagen Folktandvården Västmanland AB, Västmanlands Lokaltrafik AB och delägda bolaget Svealandstrafiken AB.

Verksamhetens resultat uppgick till 694 miljoner kronor för 2020, vilket är en förbättring med 499 miljoner kronor jämfört med 2019, då resultat var 196 miljoner kronor. Koncernens omsättning uppgick till 11,5 miljarder kronor, vilket är 900 miljoner kronor mer än 2019. Regionens verksamhetsresultat uppgick till 679 miljoner kronor. Folktandvårdens resultat efter finansiella poster uppgick till 6,8 miljoner kronor, vilket är en försämring jämfört med 2019, då resultatet var 8,3 miljoner kronor. Efter bokslutsdispositioner och skatt redovisade Folktandvården ett resultat på 3,6 miljoner kronor. Västmanlands Lokaltrafik redovisar ett resultat efter finansiella poster på 0,2 miljoner kronor. Svealandstrafikens resultat efter finansiella poster uppgick till 11 miljoner kronor, vilket är 10,8 miljoner kronor bättre än 2019. Efter bokslutsdispositioner och skatt redovisades ett nollresultat.

Förbättrad finansiell ställning

Soliditeten uppgick till 43,6 procent, vilket var 4 procentenhet bättre än 2019. Balansomslutningen ökade med 1 530 miljoner kronor till 11 141 miljoner kronor. Ökningen förklaras främst av årets positiva resultat på 1 miljard.

Högre investeringar

Den sammanlagda investeringsvolymen uppgick till 594 miljoner kronor, vilket är 91 miljoner kronor mindre än 2019. Regionen stod för 564 miljoner kronor, där 376 miljoner kronor avsåg fastigheter och 187 miljoner kronor avsåg maskiner och inventarier. Folktandvården investerade 3,5 miljoner kronor i inventarier och medicinteknisk utrustning. Svealandstrafiken gjorde nyanskaffningar i vagnparken med 43 miljoner kronor och 6,8 miljoner kronor i maskiner och inventarier varav 26 miljoner kronor ingår i de sammanställda räkenskaperna.

Ökat antal medarbetare

Antal anställda uppgick till 8 661, varav 7 206 avser regionen. Detta var en ökning med 74 anställda jämfört med 2019.

fört med 2019. Regionen ökade med 67 medarbetare, Svealandstrafiken ökade med 41 medarbetare och Folkvandvården minskade med 34 medarbetare.

Regionens ekonomiska engagemang

Nedan redovisas de ekonomiska engagemangen i företagen. Det förekom inte någon utdelning eller något ägartillskott/driftbidrag under 2020.

Kostnader, intäkter, fordringar och skulder (Mkr)

Enhet	Försäljning Köpare	Säljare	Räntor Kostnad	Intäkt	Lån Givare	Mottagare	Borgen Givare	Mottagare
Regionen	353,7	26,0		0,7		63,0	401,0	
Folkvandvården Västmanland AB	25,6	107,2	0,1		39,5			86,0
Västmanlands Lokaltrafik AB					23,5			
Svealandstrafiken AB	0,4	246,5	0,6					315,0

Översikt över verksamhetens utveckling

REGIONEN

Nyckeltal/mått	2016	2017	2018	2019	2020
Folkmängden i länet 31/12	267 629	271 095	273 929	275 845	277 141
Utdebitering, kr	10,88	10,88	10,88	10,88	10,88
Verksamhetens intäkter	1 484	1 481	1 627	1 787	2 239
Verksamhetens kostnader	-8 750	-9 090	-9 497	-9 900	-10 202
Skatteintäkter och generella statsbidrag, mkr	7 628	7 988	8 251	8 615	8 970
Verksamhetens resultat	94	97	77	184	679
Skatteintäkter och generella statsbidrag förändring jämfört med föregående år, %	6,0%	4,7%	3,3%	4,4%	4,1%
Nettokostnader inkl avskrivningar, förändring jämfört med föregående år, %	4,9%	4,7%	3,6%	3,2%	-1,7%
Förändring arbetad tid, exkl jour/beredskap, %	2,3%	2,4%	2,3%	1,8%	0,8%
Personalkostnader inkl sociala avgifter exkl jämförelsestörande poster, mkr ¹⁾	4 199	4 402	4 635	4 811	4 957
därav lönekostnader exkl sociala avgifter, mkr ¹⁾	2 692	2 819	2 956	3 081	3 320
Förändring av lönekostnader jämfört med föregående år, %	4,0%	4,7%	4,9%	4,2%	7,8%
Kostnader för inhyrd personal, mkr	198	205	234	242	196
Årets resultat enligt balanskravet, mkr	159	159	215	207	789
Årets resultat enligt balanskravet/skatter och statsbidrag, %	2,1%	2,0%	2,6%	2,4%	8,8%
Finansnetto, mkr ²⁾	75	65	138	-27	-39
Investeringar, mkr	348	370	323	393	564
Soliditet, %	35	37	36	41	45
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser, %	-20	-13	-12	0	11
Långfristig låneskuld, mkr	400	400	300	250	200
Antal anställda	6 715	6 876	6 968	7 139	7 206

¹⁾ Förtroendevalda har exkluderats

Från 2017 ingår regional utveckling (från VKL och Länsstyrelsen) och från 2018 ingår Fagersta.

²⁾ Finansnetto exkl. realiserade vinster/förluster

Förväntad utveckling

År 2020 har på många sätt varit ett speciellt år, med tillfälliga extra statsbidrag och stor positiv engångseffekt på pensionskostnaderna. Framöver minskar de generella statsbidragen nationellt med 5 miljarder kronor per år och de pandemirelaterade riktade statsbidragen upphör. Införandebidraget kopplat till det förändrade kostnadsutjämningsystemet fortsätter att trappas ner. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har aviserat att beslut kommer att fattas om ändringar i RIPS-regelverket med avseende på längre medellivslängd under 2021. Detta kommer att öka pensionsskulden med 3–6 procent, vilket kommer att få stor effekt på resultatet.

SKR konstaterar i Ekonomirapporten (20 oktober 2020) att det kommer att bli en utmaning framöver för regionerna att både effektivisera verksamheten, hantera de demografiska utmaningarna med ökade välfärdsbehov, komma ikapp med den verksamhet som har behövt skjutas upp under pandemin samt hantera fortsatt smittspridning och andra pandemi-effekter tillsammans med testning och vaccination. Regeringen har avsatt pengar för det uppskjutna vårdbehovet, men sektorn befärar att dessa inte kommer att räcka både till detta samt till fortsatt covidvård.

Inom kollektivtrafiken har biljettintäkterna krympt drastiskt till följd av pandemin. Fortsatt smittspridning utan statlig ersättning för minskade biljettintäkter medför risk för indragna turer, neddragna linjer eller kraftigt höjda biljettpriser.

Därutöver krävs fortsatta insatser för att stötta länets näringsliv och verka för en ökad sysselsättning,

samt fortsätta arbetet med implementeringen av den regionala utvecklingsstrategin Regionala Utvecklingsstrategin, RUS, i länet.

Inom kulturen och den ideella sektorn finns också fortsatt stora utmaningar att hantera så länge restriktionerna om ett maximalt antal besökare finns kvar.

Pandemin har medfört att många länder agerat med kraftfulla restriktioner, vilket har fått stora ekonomiska konsekvenser på den globala ekonomin. Regionens pensionsmedelsportfölj förväntas få lägre avkastning kommande år som en konsekvens av konjunkturen, det låga ränteläget och företagens nedreviderade vinstförväntningar. Finansmarknaderna förväntas bli mer osäkra och stressade då fler investerare tvingas öka sitt risktagande i jakt på avkastning. Samtidigt ger ett högre investeringstryck att regionens räntekostnader gradvis ökar till följd av ökad skuldsättning.

Den av regionen påbörjade kraftsamlingen under 2019 med bland annat Ekonomi i balans, i syfte att säkra en långsiktig hållbar hälso- och sjukvård samt regional utveckling i Västmanland, behöver fortsätta. Bruttokostnadsutvecklingen behöver hållas nere för att regionen ska nå budgeterade resultat och därmed kunna hantera framtida utmaningar samt säkra en god ekonomisk hushållning långsiktigt. Utveckling av nya arbetssätt och tjänster, förflyttningen till "Nära vård" tillsammans med kommunerna samt investering i nytt akutsjukhus i Västerås är centrala delar i detta arbete.

Bolag, nämnder och samverkansorgan

Folktandvården Västmanland AB

Bolaget bedriver allmäntandvård och omvårdnadstandvård i länets samtliga kommuner.

Verksamheten har påverkats kraftigt av rådande covid-19 pandemi. Materialbrist och patienter som avbokade sina besök medförde att bolaget hade betydligt lägre verksamhet under våren och sommaren. Medarbetare var permitterade på 40 procent under perioden 1 maj till 14 juni. Från och med 17 augusti bedrevs verksamheten återigen som vanligt.

Under 2020 har bolaget hjälpt 40 009 personer yngre än 24 år och 39 910 personer som är 24 år och äldre. Det är 10,3 procent färre undersökningar jämfört med 2019. Antalet besök uppgick totalt till 163 476, vilket är 14,6 procent färre än föregående år. Trots pågående pandemi har bolaget under 2020 undersökt eller behandlat cirka 65 procent av listade patienter.

När det gäller att möta regionens unga innevånare för att tidigt etablera god munhälsa har även denna verksamhet påverkats av pandemin. Bolaget har därför arbetat med digitala besök under 2020. Tandhälsoskolektioner ha genomförts i alla kommuner med ett undantag. Under året kunde bolaget genomföra informationsinsatser på 46 av 110 skolor.

Genom en snabb omställning lyckades bolaget uppnå ett resultat efter finansiella poster på 6,8 miljoner kronor, vilket innebär att bolaget klarade avkastningskravet på 1,7 miljoner kronor.

Folktandvården Västmanland AB	2020	2019	2018
Ägarandel (procent)	100	100	100
Resultat efter finansiella poster (mkr)	6,8	8,3	7,6
Balansomslutning (mkr)	172,2	163,3	147,9
Soliditet (procent)	36	34	33
Medelantal anställda	259	282	309

Svealandstrafiken AB

Bolaget bedriver linjetrafik med buss inom Västmanlands län och Örebro län samt viss skolskjuts- trafik med buss inom respektive län. Linjetrafiken utfördes på uppdrag av Region Västmanland och Region Örebro län, som är trafik huvudmän för kollektivtrafiken i Västmanland respektive Örebro län.

År 2020 är första hela året efter Svealandstrafiken AB:s utvidgning hösten 2019 med trafik i Örebro län. Verksamheten har i det närmaste fördubblats

både i antal medarbetare och omsättning. I planen för år 2020 fanns ett fortsatt bolagsövergripande utvecklingsarbete för att stärka organisationen och bolagskulturen efter den kraftiga tillväxten.

I och med pandemins och covid-19 start under mars månad fick bolaget snabbt ställa om till att ha fullt fokus på att klara av verksamheten med de utmaningar som covid-19 innebär. Höga sjukskrivningstal, tillfälliga och flera omplaneringar av trafiken, arbetsmiljöåtgärder genom stängning av bussarnas framdörr, begränsningar på antalet resenärer är några av utmaningarna som bolaget har fått hantera under resterande del av året. Genom tidigt inrättande av stabsorganisation har Svealandstrafiken, både på strategisk och operativ nivå, genom ett gott samarbete med uppdragsgivarna klarat av att upprätthålla det samhällsviktiga uppdraget att se till att medborgarna har haft möjlighet att ta sig till skola och arbete.

Trots pandemin har Svealandstrafiken AB parallellt lyckats med ett fortsatt bolagsövergripande utvecklingsarbete där ett stort fokus varit på att stärka ledarskapet i organisationen och skapa en gemensam värderingsgrund. Ett nytt kollektivavtal och arbetsmiljöavtal har tagits fram och skrivits under med den största fackliga parten Kommunal.

Under året anskaffades och driftsattes 15 nya 12-meters-bussar för regiontrafik och 4 begagnade bussar för utbildningsändamål.

Bolagets redovisar ett resultat på 11 miljoner kronor, vilket innebär att resultatmålet uppnåddes.

Svealandstrafiken AB	2020	2019	2018
Ägarandel (procent)	50	50	50
Resultat efter finansiella poster (mkr)	11,0	0,2	0,3
Balansomslutning (mkr)	899,5	883,7	381,7
Soliditet (procent)	13	12	29
Medelantal anställda	925	638	521

Västmanlands Lokaltrafik AB (VLAB)

Bolaget bedriver ingen verksamhet utan har förvaltat ingångna avtal. Styrelsen har fått i uppdrag att avveckla bolaget.

Västmanlands Lokaltrafik AB (VLAB)	2020	2019	2018
Ägarandel (procent)	100	100	100
Resultat efter finansiella poster (mkr)	0,2	0,1	0
Balansomslutning (mkr)	24,1	23,9	23,8
Soliditet (procent)	100	100	100
Medelantal anställda	0	0	0

Tåg i Bergslagen AB (TIB)

Trafiken i Tåg i Bergslagens trafiksystem utförs av SJ AB. Antalet resor i Tåg i Bergslagens trafiksystem uppgick under 2020 till cirka 1,6 miljoner, vilket är en minskning från året innan då resandet var 2,6 miljoner. Med anledning av covid-19 har trafikreducingar skett och stundtals har tågen nästan varit tomma.

Bolaget redovisar ett resultat om 0,1 miljoner kronor.

Tåg i Bergslagen AB (TIB)	2020	2019	2018
Ägarandel (procent)	25	25	25
Resultat efter finansiella poster (mkr)	0,1	0,1	1,2
Balansomslutning (mkr)	75	88	65
Soliditet (procent)	8	6	9
Medelantal anställda	5	6	6

Almi Företagspartner Mälardalen AB

Almi Mälardalen har som uppdrag att skapa möjlighet för företag att växa i Västmanlands och Örebro län. Region Västmanland äger tillsammans med Region Örebro län 49 procent av aktierna och Almi Företagspartner AB (staten) äger 51 procent.

Verksamheten erbjuder tjänster inom finansiering och affärsutveckling. Målgruppen är entreprenörer, innovatörer och företag i såväl startfas med tillväxtpotential samt etablerade företag med tydlig tillväxt- och utvecklingspotential. Almi har också särskilt fokus till företag som drivs av kvinnor och utrikes födda. Almi Mälardalen behåller positionen att vara en av landets bäst presterande Almi-bolag inom såväl finansiering som affärsutveckling.

Almis finansieringsverksamhet är ett mycket viktigt komplement på företagsfinansieringsmarknaden där en bred palett av finansieringsmöjligheter som olika typer av lån, riskkapital samt olika typer av utvecklingscheckar erbjuds. Under 2020 har bolaget haft 2 760 kundmöten för att inventera behovet hos företag vilket bidragit till 526 lån som beviljats om totalt 422 miljoner kronor samt 783 bolag som deltagit i olika affärsutvecklingsinsatser.

Almi Mälardalen har under 2020 haft stort fokus på bolag som påverkats såväl negativt som positivt av coronapandemin. Ägarna tillsköt kapital så att bolaget kunde förstärka kompetensen och möjligheter att möta den ökade efterfrågan. Staten har samtidigt förstärkt lånefonden med 3 miljarder för att kunna överbrygga likviditetsutmaningar i de bolag som bedöms ha överlevnadspotential. Samtidigt har ett fortsatt stort fokus varit till företag med bedömd tillväxtpotential.

Almi Företagspartner Mälardalen AB	2020	2019	2018
Ägarandel (procent)	24,5	24,5	24,5
Resultat efter finansiella poster (mkr)	1,0	-2,9	1,4
Balansomslutning (mkr)	20,0	18,7	21,0
Soliditet (procent)	69	68	75
Medelantal anställda	37	36	36

Västmanlands Tolkservice (VTS) ekonomisk förening

VTS är en samordnande språkservice och tillhandahåller både tolkning och skriftliga översättningar. Region Västmanland och länets kommuner är medlemmar och står för merparten av beställningarna, men även statliga myndigheter och andra samhällsinstanser anlitar VTS.

Verksamheten är avgiftsfinansierad och på uppdragsbasis erbjuds över 300 tolkar inom 100 språk. Genom ett nationellt nätverk av tolkföreningar har VTS tillgång till tolkar inom ännu fler språk.

Västmanlands Tolkservice (VTS)	2020	2019	2018
Ägarandel (procent)	34	34	34
Resultat efter finansiella poster (mkr)	0,3	0,4	0,2
Balansomslutning (mkr)	16,2	16,4	16,4
Soliditet (procent)	66	63	61
Medelantal anställda	11	12	13

Kommunalförbundet Västmanlands Teater

Västmanlands Teater är ett kommunalförbund med Region Västmanland och Västerås stad som huvudmän. Regionen svarar för 51 procent av huvudmanabidraget till verksamheten. Västmanlands Teaters uppdrag är att arrangera, producera och stödja teaterverksamhet i Västmanlands län.

Covid-19 pandemin har påverkat verksamheten stort under 2020. Ett stort antal föreställningar har ställts in och flyttats om. Restriktioner och sänkta publikantal har gjort att teatern spelat för cirka 80 procent färre besökare än föregående år.

Teatern har lyckats skjuta fram en del av de inställda föreställningarna till kommande år, vilket känns tacksamt då repertoaren 2020 inte har fått den glans den förtjänar. Årets repertoar har bestått av kända titlar som Svansjön och Ett Dockhem men också haft ett stort fokus på att lyfta fram berättelser från Västmanland och skapa teater som känns nära och berör.

Under året har teatern även spelat kostnadsfri Park-teater för allmänheten, den uppskattade Soppteatern, intressanta samtal i Fredagsgästen, turnerat med musikföreställningen Hur man lever!, haft en rad pop-up-konserter för äldreboende och lagt upp digitala föreställningar.

Det här året har vikten av våra samarbeten blivit än mer tydliga. Genom teater- och amatörteaterkonsulenternas arbete stödjer Västmanlands Teater både de professionella fria grupperna, amatörteaterföreningarna och teaterföreningar i länets alla kommuner.

Sammanlagt har teatern under året spelat 138 föreställningar. Antal besökare uppgick till 8 533 personer, av dem var barn och unga 1 456 personer.

Teatern har omnämnts i media vid 151 tillfällen under året. Sociala kanaler är en viktig del av kontakten med publiken och har teatern runt 13 000 följare på Facebook.

Årets resultat uppgår till 323 tkr och är bättre än väntat. Rent ekonomisk har effekterna av pandemin inneburit vissa kostnadsreduceringar. Med tillskjutande stöd från stat, region och kommun gör att Teatern redovisar ett överskott.

Västmanlands Teater	2020	2019	2018
Ägarandel (procent)	51	51	51
Resultat efter finansiella poster (mkr)	0,3	0,3	0,5
Balansomslutning (mkr)	14,6	12,0	11,0
Soliditet (procent)	40	46	48
Medelantal anställda	33	34	35

Kommunalförbundet Västmanlandsmusiken

Västmanlandsmusiken är ett kommunalförbund med Region Västmanland och Västerås stad som medlemmar. Regionen svarar för 10 procent av huvudmannabidraget till verksamheten och via regionen utbetalas dessutom det statliga anslaget till regional musik, dans och orkesterverksamhet.

Västmanlandsmusikens verksamhet – Västerås Sinfonietta, regional musik och dans samt Västerås Konserthus – erbjuder upplevelser av levande musik och dans.

År 2020 inleddes mycket lovande, med en fin och publikt stark konsert- och föreställningsverksamhet. I januari var Västerås Konserthus för första gången mötesplats för den nationella branschträffen Sweden Live för landets ledande produktionsbolag och musikarrangörer. Västerås Sinfonietta gjorde i februari en mycket lyckad turné till England med

solisterna Lawrence Power, violin, och Paul Watkins, cello, under ledning av chefsdirigent Simon Crawford-Phillips.

I mars kom så coronakrisen som direkt drabbade kulturbranschen mycket hårt. När det statliga stödet till regionala kulturinstitutioner kom i början av hösten säkrades den ekonomiska situationen på ett avgörande sätt. Det statliga stödpaketet gav även möjlighet till digital utveckling, vilket gör att verksamheten kan ta ordentliga kliv framåt på det området.

Under året har ca 265 konserter och föreställningar hanterats. Utgångspunkten har varit att i första hand flytta till nya datum vilket inneburit en enorm administrativ hantering vad gäller kontakter med artister och arrangörer, biljettköpare och andra berörda.

Årets publik uppgår till drygt 40 000 besökare, varav cirka 10 500 barn och unga.

Västmanlandsmusiken redovisar ett resultat på 2,9 miljoner kronor.

Gemensam inköpsnämnd

Sedan 2019 finns en gemensam inköpsnämnd där region Västmanland och region Sörmland samverkar inom inköps- och upphandlingsområdet (tidigare benämnd "Gemensam nämnd för samverkan mellan Landstinget Sörmland och Landstinget Västmanland, DU-nämnden"). Under 2020 genomförde den gemensamma inköpsorganisationen 348 upphandlingar varav 126 enbart för Västmanland. 27 av upphandlingarna var gemensamma för Västmanland och Sörmland. Totalt möjliggjordes besparingar på cirka 14 miljoner kronor för Region Västmanland och därutöver 18 miljoner kronor på de 27 gemensamma upphandlingarna.

Året har präglats av pågående covid-19 pandemi. Under årets första hälft var belastningen på Inköp mycket hög. I princip alla medarbetare arbetade med att köpa in skyddsmaterial som på grund av det globala marknadsläget inte levererades på ordinarie avtal från Varuförsörjningen. Under sommaren när pandemin temporärt lugnade sig var belastningen fortfarande hög för att omhänderta det administrativa arbetet som inte hunnits med för inköp som gjorts under den hektiska våren, samt omhänderta det ökade trycket från media avseende utlämningsärenden. När pandemin åter tog fart under hösten organiserades arbetet med skyddsmaterialanskaffning, medicinteknisk utrustning och dess

förbrukningsmaterial genom en särskild grupp medarbetare, cirka 10 personer, som omhändertar de akuta behoven gemensamt för båda regionerna. Lagersituationen på kritiskt skyddsmaterial under hösten 2020 har varit relativt stabil och arbetet har, till skillnad från våren, kunnat göras med viss framförhållning. Under senhösten påbörjades även upphandlingsarbetet av inköp relaterat till vaccinationer, vilket innebär både skydds- och förbrukningsmaterial, vaccinationssystem, vaccinations-tjänster mm.

Gemensam nämnd för varuförsörjning

Den gemensamma nämnden för varuförsörjning är ett samarbete mellan regionerna Dalarna, Sörmland Uppsala, Västmanland, och Örebro. Syftet med samarbetet är att genom gemensamma upphandlingar och varusortiment för förbrukningsvaror effektivisera varuförsörjningen.

Gemensam hjälpmedelsnämnd

Hjälpmedelnsämnden som är gemensam för Region Västmanland och länets kommuner har beslutanderätt i hjälpmedelsfrågor och ansvar för Hjälpmedelscentrums ekonomi samt att länets invånare erbjuds en god hjälpmedelsförsörjning på lika villkor. Hjälpmedelnsämnden har under 2020 haft fyra protokollförda sammanträden.

Under året har nämnden bland annat beslutat om:

- Hjälpmedelscentrum övertar frenikusstimulator som ett hyreshjälpmedel och lagerhåller förbrukningsmaterial d.v.s. batterier och antenner som förbrukningsmaterial vilka inte ingår i hyreskostnaden.
- Beslut om ökad förskrivarkompetens inkontinenshjälpmedel.
- Beslut om ändring av Hjälpmedelshandboken Inkontinens vad gäller absorptionsskydd.
- Beslut om pilot för återtagning och rekonditionering av två försäljningshjälpmedel Toalettförhöjning Hi-Loo och dyna Contur samt prissänkning av dessa två produkter med 5 procent.

Gemensam kostnämnd

Region Västmanland är sedan 2010 värdregion för en gemensam kostnämnd för Region Uppsala och Region Västmanland. Nämndens främsta uppgift är produktion och leverans av kvalitativ, god och näringsriktig patientmat till ett konkurrenskraftigt

pris till regionernas sjukhus. Under 2017 ombildades nämnden så att även Region Sörmland anslöts under en period av ombyggnation av köket i Nyköping. Under ombyggnationen har lasarettet fått leverans av patientmat från Kost, vilket upphört under 2020.

Verksamheten har påverkats av covid-19 under året. Färre patientmatsportioner har beställts som ett resultat av den minskade beläggningen av patienter och en omstrukturering av vårdplatser till covid-19. En krismeny skapades utifall livsmedelsförsörjning eller bemanning skulle svika, vilken aldrig behövde användas. En utmaning har varit att matcha verksamhet efter den efterfrågan som funnits i regionerna, vilket verksamheten klarat av bra.

Under året har en ny patientmatsmeny införts med minskat antal varmrätter, införande av smårätter och fler desserter med ett högre proteininnehåll, vilket varit efterfrågat. En patientmatsenkät har genomförts och arbetet med att minska matsvinn och effektivisera lagerhanteringen har fortsatt vilket medfört en halvering av svinn av fleximatslådor med utgången datum. Nya avtal för livsmedel har medfört lägre livsmedelskostnader. Kost deltar i planeringen och förberedelsearbetet inför att Uppsala Akademiska sjukhus ska gå över till systemet fleximat under byggnationen av nytt produktionskök.

Kost hade som mål att öka andelen varor med ekologiska krav till 48 procent och andelen livsmedel med etiska och sociala krav till 8 procent. Andelen ekologiska varor uppgick till 42 procent (46 procent 2019) och andelen livsmedel med etiska och sociala krav uppgick till 6 procent (som tidigare år). Verksamheten har fått uppdrag att stimulera lokalproducerade livsmedel.

Genom årets resultat på 5 miljoner kronor har Kostnämnden återställt tidigare års underskott.

Ambulansdirigeringsnämnd

Ambulansdirigeringsnämnden är en gemensam nämnd med uppgift att dirigera ambulanser. I nämnden samarbetar Region Västmanland med Region Uppsala och Region Sörmland. Verksamheten bedrivs i en informell organisation benämnd Sjukvårdens Larmcentral som består av en ambulansdirigeringsenhet inom varje parts organisation. Genom Sjukvårdens Larmcentral skapas en robust och patientsäker larmkedja som ger möjligheter att knyta samman ambulansdirigeringen med resten av

vårdkedjan och att underlätta samordningen med vårdcentraler, kommuner, 1177 Vårdguiden och mobila läkarteam. Under 2020 har bland annat uppföljning från sjukvårdens larmcentral haft betydelse för de regionala staberna som fått uppdaterad information som användes som vägledning för Coronaaktiviteten i länen.

Stiftelsen Inventum

Stiftelsens ändamål är att främja och stödja forskning och innovationer inom regionens ansvarsområden.

Sedan 2018 finns en koordinator anställd på 20 procent av Region Västmanland med uppgift att koordinera stiftelsens arbete och säkerställa att frågor blir omhändertagna.

Covid-19 pandemin har påverkat stiftelsens arbete då det varit svårt att synas och fysiskt närvara vid möten i olika forum. Därför satsades mer tid på att synliggöra stiftelsen digitalt. För att informera om stiftelsen har kontakt tagits med ett flertal begravningsbyråer, pensionärsorganisationer, rotary och andra intresseorganisationer i länet. Uppsökande verksamheten kommer att aktualiseras så fort pandemin är övergående.

Styrelsens fokusområde har under året inriktats på att förbereda och ansöka om 90-konto, vilken i bör-

jan av 2021 också beviljades. 90-konto är en kvalitetsstämpel för seriösa insamlingsorganisationer vilket man hoppas på att öka västmanlänningarnas donationsvilja till stiftelsen.

Stiftelsen färdigställde insamlingssidan under domännamnet, stiftelseninventum.se, vilket gjorde att flera mindre donationer inkom under året. Under året mottog stiftelsen också en större gåva av företaget Cartego Group. Styrelsen beslutade att utlysa om stipendier vilka också delades ut till tre personer under hösten under en mindre ceremoni.

Donationsstiftelser

Regionstyrelsen är styrelse i 10 donationsstiftelser. Styrelsen ansvarar för att förvaltningen sker i enlighet med stiftelselagen. Förvaltningen av stiftelserna sker i enlighet med särskilda riktlinjer. Under 2020 inkom 149 ansökningar och totalt delades 0,1 miljoner kronor ut i bidrag från stiftelserna. Stiftelsernas egna kapital uppgick till 8,7 miljoner kronor. Information om stiftelserna och om möjligheten att söka medel annonseras ut via Region Västmanlands webbsida samt genom utskick till utvalda grupper.

Driftredovisning

Belopp i mkr	Intäkter				Kostnader		Resultat/ budgetavvikelse	
	Region- ersättn 2020	Övriga intäkter 2020	Region- ersättn 2019	Övriga intäkter 2019	2020	2019	2020	2019
Förvaltning/motsvarande								
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen ¹⁾	8 042,1	2 044,2	7 417,2	1 695,1	10 334,8	9 390,9	-248,5	-278,6
Område Akutsjukvård	3 990,9	660,1	3 552,8	332,7	4 588,8	4 318,2	62,2	-432,7
Område Nära vård	2 938,1	673,6	2 711,9	651,1	3 569,5	3 434,0	42,2	-71,0
varav HJÄLPMEDELSNÄMNDEN	1,6	129,7	0,0	132,4	128,9	130,8	2,4	1,6
varav Vårdval	1 313,1	263,4	1 218,7	282,7	1 545,9	1 484,7	30,6	16,7
Område Medicinsk diagnostik	61,8	633,1	32,3	581,2	657,0	580,9	37,9	32,6
Område Medicinsk stab	561,7	21,7	548,4	13,8	582,6	538,4	0,8	23,8
Område Planerings- och utvecklingsstab	101,1	25,9	76,3	29,2	110,7	98,8	16,3	6,7
Område Förvaltningsledning	388,5	29,8	495,5	87,1	826,2	420,6	-407,9	162,0
Fastighet och service ¹⁾	58,5	1 003,4	69,5	966,9	1 047,0	1 046,2	14,9	-9,8
varav KOSTNÄMNDEN	0,3	104,8	0,0	117,3	100,1	110,5	5,0	6,8
varav Fastighet	39,4	476,9	62,5	480,8	512,7	554,7	3,6	-11,4
Regionkontoret ¹⁾	264,6	181,9	262,5	166,1	406,3	396,4	40,2	32,2
Förvaltningen för digitaliseringsstöd ¹⁾	33,3	412,1	26,7	395,7	440,9	421,6	4,5	0,8
Regionala utvecklingsförvaltningen ¹⁾	192,6	125,9	180,4	119,3	318,4	296,3	0,1	3,4
varav KULTUR- OCH FOLKBILDNINGSNÄMNDEN	91,8	66,2	83,6	62,8	158,1	148,1	-0,1	-1,7
Intraprenad Primärvård ¹⁾	7,0	565,1	15,7	518,7	544,1	555,2	28,0	-20,8
Nytt akutsjukhus ^{1), 2)}	9,2	0,6	5,6	0,0	9,8	5,6	0,0	0,0
KOLLEKTIVTRAFIKNÄMNDEN ¹⁾	354,3	518,6	314,2	538,1	857,6	841,9	15,3	10,4
Politisk verksamhet och patientnämndens kansli								
PATIENTNÄMNDEN	5,8	0,0	5,8	0,0	5,4	5,5	0,4	0,3
Förtroendevalda och bidrag till politiska partier	36,5	1,7	37,1	1,7	36,5	37,6	1,7	1,2
REGIONREVISIONEN	5,2	0,0	5,2	0,0	4,6	4,9	0,6	0,3
Resultat från förvaltningarna	9 009,1	4 853,5	8 339,9	4 401,6	14 005,4	13 002,1	-142,8	-260,6
Regiongemensamma kostnader och intäkter samt finansiering	230,0	9 968,0	197,0	9 086,0	9 145,8	8 641,7	822,2	444,3
Eliminering av interna poster	9 009,1	3 612,9	8 339,9	3 086,1	12 622,0	11 426,0		
Verksamhetens resultat	230,0	11 208,6	197,0	10 401,5	10 529,2	10 217,8	679,4	183,7

Redovisas enligt 2020 års organisation, 2019 års uppgifter är justerade efter nuvarande organisation

1) Följande förvaltningar/verksamheter har erhållit extra ersättning från RS anslag 2020

Hälso- och sjukhusförvaltningen	638,3
Fastighet- och serviceförvaltningen	29,3
Regionkontoret	43,6
Förvaltningen för digitaliseringsstöd	29,0
Regionala utvecklingsförvaltningen	27,7
Intraprenad Primärvård	7,0
Nytt akutsjukhus	9,2
Kollektivtrafiknämnd	30,2
Summa	814,3

2) Programmet för Nytt akutsjukhus redovisas som egen förvaltning fr o m november 2019

Investeringsredovisning

Förvaltning/motsvarande Belopp i mkr	Budget 2020	Bokslut 2020	Bokslut 2019
Hälsö- och sjukvårdsförvaltningen	159,0	131,6	112,9
Förvaltningen för fastighet och service	424,8	279,4	211,8
Regionkontoret	0,7	0,9	1,2
Förvaltningen för digitaliseringsstöd	36,9	37,9	42,3
Regionala utvecklingsförvaltningen	1,6	1,3	1,7
Intraprenad Primärvård	1,0	0,6	3,6
Program Nytt Akutsjukhus	195,0	105,8	17,9
Kollektivtrafiknämnden	5,0	6,5	1,6
Regionövergripande oförutsett	6,0		
Summa	830,0	564,0	393,0

Specifikation av fastighetsinvesteringar

Belopp i mkr	RS/RF- beslut	Prognos totalt	Utfall tom 2019-12-31	Utfall 2020	Budget projekt 2020	Återstående beräknade projektutg.
Pågående investeringar						
Nytt Akutsjukhus Västerås nybyggnation	1 056,4	5 800,0	23,4	101,6	171,1	5 675,0
Nytt Akutsjukhus Västerås verksamhetsspecifik utrustning	7,0	1 000,0	0,4	4,2	5,5	995,4
Sala sjukvårdsbyggnad	566,0	566,0	88,9	169,2	232,3	307,9
Ombyggnad reservkraftstation, Västerås *	53,4	2,8	3,6	0,6	9,4	-1,4
Hus 05, 04 och 83 observation- och slutenvårdsplatser	21,0	21,0	1,4	2,9	10,0	16,7
Underställverk inkl UPS, Västerås	19,0	19,0	1,2	1,0	5,0	16,8
Låssystem (skalskydd länet)	15,0	15,0	10,6	1,4	4,0	3,1
Tillgänglighet länet, tillträdesskydd regionens vårdcentraler	15,0	15,1	9,9	3,5	7,2	1,6
Anpassning gamla HIA till IVA-platser	13,5	13,5	0,0	2,2	0,0	11,3
Anpassning nytt jourlabb Lab medicin, Västerås	10,6	20,0	1,2	0,4	5,7	18,4
Infrastruktur wifi (länet)	14,5	14,7	6,8	7,2	6,0	0,6
Ombyggnation allmän & vuxenpsykiatri, Köping vårdcentral	4,7	4,7	0,4	0,5	4,7	3,8
Övriga mindre investeringar	12,4	11,4	0,6	4,4	1,5	6,3
Total pågående investeringar	1 808,5	7 503,1	147,9	295,0	462,4	7 055,6
Avslutningsarbeten	68,2	48,8	43,9	4,4	45,1	0,5
Planerade projekt	48,6	64,5	2,1	2,5	9,7	40,7
Total om/ny/tillbyggnad	1 925,3	7 616,4	193,9	301,9	517,2	7 096,8
Övriga investeringar						
Reinvesteringar, inkl. energieffektiviseringar och brand**				51,8	65,0	
Planerat Underhåll**				10,3	20,5	
Funktionsanpassningar förvaltningar**				11,9	25,0	
Oförutsett**				0,2	8,5	
Omdisponering av medel från Hälsö- och sjukvårdsförvaltningen					4,0	
Totala övriga investeringar				74,2	123,0	
TOTAL INVESTERINGAR				376,1	640,2	

* Ombyggnad av reservkraftstation flyttas till Program för nytt akutsjukhus 2021 enligt beslut i RF 2020-12-14 – 15 § 139

** För dessa poster finns endast årlig budget.

Specifikation av övriga investeringar

Belopp i mkr

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Datorutrustning	2,6
Medicinteknisk utrustning	80,4

varav

<i>Datortomograf, labb 25</i>	<i>10,9</i>
<i>Datortomograf akutröntgen</i>	<i>9,7</i>
<i>Ultraljudsmaskiner</i>	<i>4,9</i>
<i>Digitalt övervakningssystem</i>	<i>3,7</i>
<i>Kärlbåge</i>	<i>3,6</i>
<i>Ultraljudsapparat, mammografi</i>	<i>2,3</i>
Byggnadsinventarier	3,7
Bilar	0,8
Finansiella leasingavtal, ambulanser	5,8
Övriga maskiner och inventarier	3,9
Tekniska hjälpmedel	34,4

Regionkontoret

Medicinteknisk utrustning	0,3
Övriga maskiner och inventarier	0,6

Regionala utvecklingsförvaltningen

Datorutrustning	0,1
Övriga maskiner och inventarier	0,7
Konst	0,5

Förvaltningen för digitaliseringsstöd

Datorutrustning	36,1
Övriga maskiner och inventarier	1,8

Förvaltningen för fastighet och service

Övriga maskiner och inventarier	4,9
---------------------------------	-----

Program Nytt akutsjukhus

Övriga maskiner och inventarier	4,2
---------------------------------	-----

Intraprenad Primärvård

Datorutrustning	0,4
Medicinteknisk utrustning	0,1
Övriga maskiner och inventarier	0,1

Kollektivtrafiknämnden

Immateriella tillgångar	1,1
Datorutrustning	0,8
Övriga maskiner och inventarier	4,6

Resultaträkning

		Regionen			Koncernen	
Belopp i mkr	Not	Budget 2020	Bokslut 2020	Bokslut 2019	Bokslut 2020	Bokslut 2019
Verksamhetens intäkter	1	1 636,9	2 238,9	1 786,6	2 532,7	1 955,3
Verksamhetens kostnader	2	-9 706,3	-10 201,9	-9 900,4	-10 431,8	-10 024,9
Avskrivningar	3	-305,0	-327,3	-317,5	-376,2	-349,8
Verksamhetens nettokostnader		-8 374,4	-8 290,3	-8 431,3	-8 275,3	-8 419,4
Skatteintäkter	4	6 474,8	6 503,9	6 513,4	6 503,9	6 513,4
Generella statsbidrag och utjämning	5	2 096,1	2 465,8	2 101,6	2 465,8	2 101,6
Verksamhetens resultat		196,5	679,4	183,7	694,4	195,6
Finansiella intäkter	6	93,5	531,1	1 020,4	531,1	1 020,4
Finansiella kostnader	7	-118,2	-212,9	-340,1	-218,1	-345,3
<i>varav realiserade vinster/förluster</i>			357,2	707,5	357,2	707,5
Årets resultat	8	171,8	997,6	864,0	1 007,4	870,7

Kassaflödesanalys

Den löpande verksamheten		Regionen		Koncernen	
Belopp i mkr	Not	2020	2019	2020	2019
Årets resultat		997,6	864,0	1 007,4	870,7
Justering för av- och nedskrivningar		327,3	317,5	376,2	349,8
Realisationsvinst/realisationsförlust, materiella anläggningstillgångar		-0,2	0,1	-0,2	0,1
Justering för avsättningar		131,9	326,3	141,9	332,3
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster		14,6	20,4	14,0	20,6
Medel från verksamheten för förändring av rörelsekapital		1 471,2	1 528,3	1 539,3	1 573,5
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga fordringar		-946,6	-989,1	-958,6	-996,2
Ökning (-)/minskning (+) förråd och varulager		-29,8	-4,5	-30,9	-6,1
Ökning (+)/minskning (-) kortfristiga skulder		344,2	-1,9	374,5	17,2
Kassaflöde från den löpande verksamheten		839,0	532,8	924,3	588,4
Investeringsverksamheten					
Investering i immateriella anläggningstillgångar		-1,2	-0,7	-1,2	-0,7
Investering i mark, byggnader och tekniska anläggningar		-376,1	-223,2	-376,1	-223,2
Investering i maskiner och inventarier		-186,7	-169,2	-216,5	-460,7
Investeringsbidrag		14,0		14,0	
Försäljning av maskiner och inventarier	9	2,3	1,7	2,3	1,8
Investering i finansiella anläggningstillgångar	10	-10,1			
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-557,8	-391,4	-587,6	-682,8
Finansieringsverksamheten					
Nyupptagna lån	11	5,8	5,9	5,8	250,5
Amortering av skuld	12	-56,2	-56,1	-67,1	-87,2
Ökning av långfristiga fordringar	13	-1,9	-1,9	-1,9	-26,6
Minskning av långfristiga fordringar	10	10,1		10,9	
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-42,2	-52,1	-52,3	136,7
Årets kassaflöde		239,0	89,3	284,4	42,3
Likvida medel från årets början		282,5	193,2	292,7	250,4
Likvida medel vid årets slut		521,5	282,5	577,1	292,7

Balansräkning

Belopp i mkr		Regionen		Koncernen		
	Not	2020	2019	Not	2020	2019
Tillgångar						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	14	4,6	6,2	29	4,6	6,2
Materiella anläggningstillgångar						
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	15	2 470,1	2 251,9	30	2 474,8	2 256,8
Maskiner och inventarier	16	534,1	521,6	31	893,3	899,8
Finansiella anläggningstillgångar	17	154,4	152,5		177,4	119,3
Summa anläggningstillgångar		3 163,2	2 932,2		3 550,1	3 282,1
Bidrag till statlig infrastruktur	18	195,7	207,2		195,7	207,2
Omsättningstillgångar						
Förråd mm	19	69,2	39,4		76,9	46,0
Fordringar	20	815,0	581,2		841,6	594,2
Kortfristiga placeringar	21	5 825,7	5 112,9		5 900,1	5 188,9
Kassa, bank	22	521,5	282,5		577,1	292,7
Summa omsättningstillgångar		7 231,4	6 016,0		7 395,7	6 121,8
Summa tillgångar		10 590,3	9 155,4		11 141,5	9 611,1
Eget kapital, avsättningar och skulder						
Eget kapital	23	4 708,7	3 711,1		4 853,2	3 787,7
därav årets resultat		997,6	864,0		1 007,4	870,7
Avsättningar						
Avsättningar till pensioner och liknande förpliktelser	24	3 595,9	3 464,0		3 717,8	3 577,4
Avsättningar för skatter					19,5	18,0
Summa avsättningar		3 595,9	3 464,0		3 737,3	3 595,4
Skulder						
Långfristiga skulder	25	225,4	264,2		468,9	520,4
Kortfristiga skulder	26	2 060,3	1 716,1		2 082,1	1 707,6
Summa skulder		2 285,7	1 980,3		2 551,0	2 228,0
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		10 590,3	9 155,4		11 141,5	9 611,1
Panter och ansvarsförbindelser						
Panter och därmed jämförliga säkerheter				32	14,9	19,2
Ansvarsförbindelser						
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulderna eller avsättningarna	27	3 580,9	3 760,3		3 580,9	3 760,3
Övriga ansvarsförbindelser	28	1 088,7	1 031,7		736,7	680,7

Noter

Not 1 Verksamhetens intäkter	2020	2019
Patientavgifter	105,6	125,1
Trafikintäkter	141,1	187,8
Försäljning av hälso- och sjukvård	190,1	190,0
Försäljning av tandvård	4,5	7,5
Försäljning av utbildning	6,8	6,5
Försäljning av medicinska tjänster	77,8	72,1
Försäljning av övriga tjänster	123,7	127,0
Försäljning av material och varor	102,8	116,5
Erhållna bidrag	1 435,3	897,8
Övriga intäkter	50,8	56,3
Realisationsvinster	0,4	
Summa	2 238,9	1 786,6
Not 2 Verksamhetens kostnader		
Löner och ersättningar till personal	3 326,1	3 106,6
Sociala avgifter	1 025,0	951,9
Pensionskostnader inkl löneskatt	35,8	207,8
Pensionsutbetalningar inkl löneskatt	331,7	313,0
Avgiftsbestämd ålderspension inkl löneskatt	220,1	212,7
Övriga personalkostnader	37,7	40,1
Vårdavgifter för köpt vård	864,8	852,2
Sjukvårdstjänster mm	876,2	843,4
Köp från bemanningsföretag	196,3	241,5
Köp av utbildningsverksamhet	13,7	13,5
Läkemedel	1 069,8	996,9
Sjukvårdsartiklar mm	266,6	211,6
Material	350,1	311,8
Bidrag och ersättningar	153,0	146,4
Hyror och div övriga lokalkostnader	177,1	206,3
Övriga kostnader	1 251,3	1 232,8
Realisationsförluster	0,2	0,1
Utrangeringar	6,4	11,8
Summa	10 201,9	9 900,4
Not 3 Avskrivningar		
Fastigheter	156,6	150,6
Inventarier	168,0	164,3
Immateriella tillgångar	2,8	2,6
Nedskrivningar		
Summa	327,4	317,6
Not 4 Skatteintäkter		
Preliminära skatteintäkter	6 642,8	6 565,1
Preliminär slutavräkning innevarande år	-105,9	-60,3
Slutavräkningsdifferens föregående år	-33,0	8,6
Summa	6 503,9	6 513,4
Not 5 Generella statsbidrag		
Inkomstutjämningsbidrag	1 124,6	1 085,8
Införandebidrag	231,0	
Kostnadsutjämningsbidrag	25,4	235,2
Regleringsavgift	-65,8	-52,9
Statsbidrag ökade resurser till välfärden	18,8	32,6
Övriga generella statsbidrag	279,2	3,8
Statsbidrag läkemedelsförmåner	852,6	797,1
Summa	2 465,8	2 101,6

Not 6 Finansiella intäkter		
Utdelning på aktier och andelar	49,6	37,0
Ränteintäkter	1,1	0,9
Försäljning finansiella omsättningstillgångar	295,8	175,0
Bokfört anskaffningsvärde finansiella omsättningstillgångar	-279,7	-94,3
Återföring realiserade värden tidigare år	-4,7	-50,0
Orealiserade vinster	437,0	923,2
Återföring av finansiella omsättningstillg.	0,1	0,6
Övriga finansiella intäkter	31,9	28,0
Summa	531,1	1 020,4
Not 7 Finansiella kostnader		
Räntekostnader	1,7	2,6
Bankkostnader	2,3	2,9
Försäljning finansiella omsättningstillgångar	-212,9	
Bokfört anskaffningsvärde finansiella omsättningstillgångar	96,9	
Återföring realiserade värden tidigare år	144,2	
Orealiserade förluster	79,8	215,7
Finansiell kostnad på pensionsavsättningar	96,1	118,5
Övriga finansiella kostnader	4,8	0,4
Summa	212,9	340,1
Not 8 Årets resultat enligt balanskravet		
Årets resultat	997,6	864,0
Avgår realisationsvinster	-0,4	
Avgår realiserade vinster/förluster	-357,2	-707,5
Återföring av realiserade vinster	148,9	50,0
Balanskravsresultat	788,9	206,5
Not 9 Försäljning av maskiner och inventarier		
Hjälpmiddel	1,3	1,3
Fordon	0,5	0,4
Medicinskteknisk utrustning	0,5	
Summa	2,3	1,7
Not 10 Investering i finansiella anläggningstillgångar		
Omvandlat långfristigt lån till insatskapital i Kommuninvest		
Not 11 Investering i finansiella anläggningstillgångar		
Nytecknad leasing av fordon	5,8	5,9
Summa	5,8	5,9
Not 12 Amortering av skuld		
Löst del av lån hos Kommuninvest	50,0	50,0
Nästkommande års amortering av leasingskuld	6,3	6,1
Summa	56,3	56,1
Not 13 Ökning av långfristiga fordringar		
Svenskt ambulansflyg	1,9	1,9
Summa	1,9	1,9
Not 14 Immateriella tillgångar		
Ingående bokfört värde	6,2	8,1
Nettoinvesteringar	1,2	0,7
Avskrivningar	-2,8	-2,6
Summa	4,6	6,2
Anskaffningsvärde	90,6	93,4
Ackumulerade avskrivningar	-84,8	-86,0

Ackumulerade nedskrivningar	-1,2	-1,2
Bokfört restvärde	4,6	6,2
Not 15 Mark, byggnader och tekniska anläggningar		
Ingående bokfört värde	2 251,9	2 187,4
Byte av anläggningsgrupp	0,4	
Nettoinvesteringar	376,1	223,2
Avskrivningar	-156,6	-150,6
Utrangeringar	-1,7	-8,1
Summa	2 470,1	2 251,9
Anskaffningsvärde	4 604,4	4 259,8
Ackumulerade avskrivningar	-2 079,1	-1 944,8
Ackumulerade nedskrivningar	-55,2	-63,1
Bokfört restvärde	2 470,1	2 251,9
varav		
byggnader	1 839,5	1 814,2
mark	13,5	13,5
markanläggning	68,0	53,9
pågående till- och ombyggnad	549,1	370,3
Genomsnittlig nyttjandeperiod	26 år	26 år
<i>Taxeringsvärdet uppgår till 1,6 mkr. Merparten av regionens fastigheter är skattefria.</i>		
Not 16 Maskiner och inventarier		
Ingående bokfört värde	521,6	521,5
Byte av anläggningsgrupp	-0,4	
Nettoinvesteringar	186,7	169,1
Avskrivningar	-168,0	-164,3
Utrangeringar	-3,7	-2,9
Försäljningar, bokfört värde	-2,1	-1,8
Summa	534,1	521,6
Anskaffningsvärde	1 459,9	1 464,7
Ackumulerade avskrivningar	-925,8	-943,1
Bokfört restvärde	534,1	521,6
varav		
datorutrustning	79,2	77,8
byggnadsinventarier	10,2	11,2
Förbättringsutg. i annans fastighet	2,3	2,5
medicinsk apparatur	255,0	237,3
bilar och andra transportmedel	2,4	2,1
finansiella leasingavtal fordon *)	17,0	17,3
tekniska hjälpmedel	88,5	90,0
övriga maskiner och inventarier	65,7	74,3
nytt akutsjukhus	4,6	0,4
konst	9,2	8,7
*) Totala minimileaseavgifter	16,6	16,9
Nuvärde minimileaseavgifter	16,4	16,8
- därav förfall inom 1 år	5,1	5,2
- därav förfall inom 1–5 år	11,1	11,6
- därav förfall senare än 5 år		
Genomsnittlig nyttjandeperiod	9 år	9 år
Not 17 Finansiella anläggningstillgångar		
Aktier och andelar	150,5	140,4
Bostadsrätter	0,1	0,1
Övriga långfristiga fordringar	3,8	12,0
Summa	154,4	152,5

Aktieinnehav	Antal	Nominellt värde i tkr	Andel %	Bokfört värde i tkr
Västmanlands Lokaltrafik AB	22 600	22 600	100	24 251
Folk tandvården Västmanland AB	20 000	2 000	100	16 500
Svealandstrafiken AB	3 750	3 750	50	17 100
Tåg i Bergslagen AB	11 250	1 125	25	1 125
ALMI Företagspartner				
Mälardalen AB	4 900	490	24,5	25
Mälardalstrafik AB	18	90	13,0	90
Oslo-Stockholm 2.55 AB	84	76	16,7	76
Västerås Science Park AB	100	100	2,7	100
AB Transitio	10 000	1 000	5	1 000
Samtrafiken i Sverige AB	30	60	2	30
Inera AB	5	5	0,2	5
Andelsinnehav				
Västmanlands Tolkservice ekonomisk förening	200	200	34	200
Svenskt ambulansflyg		262	2,7	262
Kommuninvest		51 997	0,9	51 997
Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag		37 696		37 696
Summa		121 451		150 457
Not 18 Bidrag till statlig infrastruktur				
Ingående bokfört värde		207,2		218,7
Årets upplösning		-11,5		-11,5
Summa		195,7		207,2
Avser medfinansiering av Citybanan. Bidraget upplöses på 25 år.				
Not 19 Förråd				
Tekniska hjälpmedel		22,8		21,5
Förbrukningsmaterial i lokala förråd		39,3		11,5
IT-utrustning		2,6		1,9
Övrigt		4,5		4,5
Summa		69,2		39,4
Not 20 Fordringar				
Kundfordringar		121,0		131,3
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		248,5		213,1
Diverse kortfristiga fordringar		445,5		236,8
varav statsbidragsfordringar		355,4		159,8
Summa		815,0		581,2
Not 21 Kortfristiga placeringar				
	2020		2019	
	Bokfört värde	Anskaffningsvärde	Bokfört värde	Anskaffningsvärde
<i>Pensionsmedelsportfölj</i>				
<i>Marknadsvärdering</i>				
Svenska börsaktier	1 126,4	685,3	876,7	535,3
Utländska börsaktier	2 183,9	1 382,3	1 944,3	1 250,4
Svenska räntebärande värdepapper	1 896,6	1 842,1	1 691,5	1 641,4
Alternativa investeringar	398,7	377,0	321,1	296,1
Summa	5 605,7	4 286,9	4 833,6	3 723,2
<i>Ej marknadsvärdering</i>				
Alternativa investeringar	220,0	220,0	220,0	220,0
Svenska räntebärande värdepapper			59,3	59,3
Summa	220,0	220,0	279,3	279,3
Total	5 825,7	4 506,9	5 112,9	3 726,0
Marknadsvärdering av finansiella instrument är en central del i finansförvaltningen och ligger bland annat till grund för analyser, jämförelser och beslut. Finansförvaltningen har en rutin för marknadsvärdering av finansiella instrument. Finanssystemet (Adecla) använder Bloomberg (extern oberoende part) som priskälla, där varje finansiellt instrument värderas var för sig, till verkligt värde, på bokslutsdagen. Några få instrument är undantagna från marknadsvärdering t ex där finansiellt instrument ska hållas till förfall. Dessa instrument ska värderas till lägsta värde av anskaffningspris och verkligt värde. I de fall Bloomberg saknar prisuppgift och priset inte kan inhämtas från finanssystemet levereras manuella priser till finanssystemet (Kommuninvest) baserat på motparten, dvs depåbank, förvaltare eller mäklare. Saknas ett nytt uppdaterat pris från motpart ska senast kända pris användas.				

Not 22 Kassa, bank		
Kassa	0,2	0,2
Bank	521,3	282,3
Summa	521,5	282,5
Not 23 Eget kapital		
Ingående eget kapital	3 711,1	2 399,3
Justeringar ändrade redovisningsprinciper		
- Återförd uppskrivning av andelar i Kommuninvest		-5,2
- Omvärdering till verkligt värde		453,0
Årets resultat	997,6	864,0
Summa	4 708,7	3 711,1
<i>varav fond för Salberga</i>	<i>11,3</i>	<i>10,6</i>
<i>varav forskningsfonden</i>	<i>80,1</i>	<i>70,9</i>
Not 24 Pensioner och liknande förpliktelser		
Ingående avsättning	3 464,0	3 137,7
Pensionsutbetalningar	-68,3	-60,3
Nyintjänad pension	113,5	232,1
Särskild avtalspension	0,7	1,0
Ränte- och basbeloppsuppräknig	76,2	95,3
Övrig post	-16,0	-5,5
Förändring av löneskatt	25,8	63,7
Utgående avsättning	3 595,9	3 464,0
<i>varav</i>		
<i>pensioner</i>	<i>2 891,1</i>	<i>2 786,7</i>
<i>särskild avtalspension</i>	<i>2,7</i>	<i>1,0</i>
<i>särskild löneskatt</i>	<i>702,1</i>	<i>676,3</i>
I posten särskild avtalspension ingår avsättningar för 4 visstidspensioner.		
Aktualiseringsgrad	98%	98%
Not 25 Långfristiga skulder		
Kommuninvest	200,0	250,0
Investeringsbidrag	14,6	3,0
Leasingskulder	10,8	11,2
Summa	225,4	264,2
Not 26 Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	668,1	591,5
Personalens källskatt, avgifter mm	86,0	80,1
Semesterlöne- och övertidsskuld	413,8	350,8
Övriga kortfristiga skulder	179,0	177,7
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	713,4	516,0
<i>varav</i>		
<i>sociala avgifter</i>	<i>85,2</i>	<i>78,7</i>
<i>avgiftsbestämd ålderspension</i>	<i>144,1</i>	<i>141,0</i>
<i>förutbetalda skatteintäkter</i>	<i>199,2</i>	<i>57,2</i>
Summa	2 060,3	1 716,1
Not 27 Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulder eller avsättningar		
Ingående ansvarsförbindelse	3 011,2	3 065,4
Aktualisering		-2,4
Ränteuppräknig	21,8	33,9
Basbeloppsuppräknig	67,5	73,3
Årets utbetalningar	-189,3	-184,2
Övrig post	-43,9	25,2
Summa pensionsförpliktelser	2 867,3	3 011,2

Löneskatt	695,6	730,5
Visstidsförordnanden ¹⁾	18,0	18,6
Utgående ansvarsförbindelse	3 580,9	3 760,3
¹⁾ Beloppet utgör en övre gräns i händelse av att samtliga visstidsavtal skulle falla ut från och med den tidpunkt då nuvarande individuella avtal löper ut. I regionen finns f n 13 förtröende-valda som har visstidsförordnanden.		
Not 28 Övriga ansvarsförbindelser		
Borgen och andra förpliktelser gentemot regionens företag ²⁾	951,0	836,4
Operationell leasing ³⁾	137,7	195,3
Summa	1 088,7	1 031,7
²⁾ Region Västmanland har ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för AB Transitio avseende finansiering av spårfordon uppgående till maximalt 8 miljarder (LF 2000-10-09 § 147). Detta borgensåtagande är i ett underavtal begränsat till den del regionen och Tåg i Bergslagen AB beställt genom Transitio. 2020-12-31 var beloppet 599 mkr. Regionfullmäktige har 2010-06-22 § 69 beslutat att trygga pensionerna i Folkvandervärdens Västmanland AB genom en avgiftsbelagd borgensutställelse. Pensionsskulden i bolaget uppgår till 86 mkr 2020-12-31. Regionen har lämnat borgen för Svealandstrafiken AB:s upplåning (RF 2019-04-16, § 47). Borgensramen är 315 mkr. Vid årsskiftet var 315 mkr av ramen utnyttjad.		
³⁾ Ej uppsägningsbara operationella leasingavtal överstigande 3 år		
- med förfall inom 1 år	31,4	32,6
- med förfall inom 1–5 år	97,2	97,7
- med förfall senare än 5 år	9,1	65,0
Region Västmanland har i augusti 2003 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 292 kommuner som per 2020-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Region Västmanlands ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse kan noteras att per 2020-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelse till 501 230 mkr och totala tillgångar till 525 483 mkr. Regionens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 991 mkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 105 mkr.		
Som försäkringstagare i Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag har regionen ett åtagande att täcka eventuella förluster. Åtagandet kan uppgå till 10 gånger premien. För 2020 uppgick premien till 44 mkr.		
Övriga upplysningar		
Särredovisning har upprättats avseende Tandvård i enlighet mer regiongemensam modell Dnr RV210290.		
Totalkostnad för räkenskapsrevision uppgår till 395 tkr.		
Not 29 Immateriella tillgångar		
Ingående bokfört värde	6,2	8,1
Nettoinvesteringar	1,2	0,7
Avskrivningar	-2,8	-2,6
Summa	4,6	6,2
Anskaffningsvärde	90,6	93,4
Ackumulerade avskrivningar	-84,9	-86,0
Ackumulerade nedskrivningar	-1,2	-1,2
Bokfört restvärde	4,6	6,2
Not 30 Mark, byggnader och tekniska anläggningar		
Ingående bokfört värde	2 256,7	2 192,4
Byte av anläggningsgrupp	0,4	
Nettoinvesteringar	376,1	223,2
Avskrivningar	-156,7	-150,8
Nedskrivningar/Utrangeringar	-1,7	-8,1
Summa	2 474,8	2 256,7

Anskaffningsvärde	4 610,3	4 265,7
Ackumulerade avskrivningar	-2 080,3	-1 945,9
Ackumulerade nedskrivningar	-55,2	-63,1
Bokfört restvärde	2 474,8	2 256,7
Not 31 Maskiner och inventarier		
Ingående bokfört värde	899,9	640,5
Byte av anläggningsgrupp	-0,4	
Nettoinvesteringar	216,5	460,7
Avskrivningar	-216,7	-196,4
Utrangeringar	-3,7	-3,1
Försäljningar, bokfört värde	-2,3	-1,8
Summa	893,3	899,9

Anskaffningsvärde	2 035,4	2 019,7
Ackumulerade avskrivningar	-1 142,1	-1 119,8
Bokfört restvärde	893,3	899,9
Not 32 Ställda panter		
Tillgångar belastade med äganderättsförbehåll (bussar)	14,9	19,2

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), och rekommendationer utgivna av Rådet för kommunal redovisning (RKR).

I de fall regionen gör avsteg från ovanstående redovisas detta nedan, dels avsedd redovisningspost, dels avsedd resultatpåverkan samt kommentarer.

Ändrade redovisningsprinciper

Från och med 2019 tillämpas LKBR vilket innebär att följande ändringar har gjorts i förhållande till tidigare redovisningsprinciper:

- Återföring av tidigare uppskrivningar av finansiella anläggningstillgångar

Tidigare år har uppskrivning gjorts av värdet på andelar i Kommuninvest ekonomisk förening på 5,2 miljoner kronor. Med anledning av att LKBR inte medger uppskrivning av finansiella anläggningstillgångar har dessa nu återförts. Detta har inte påverkat jämförelsetalen för resultaträkningen 2018.

- Redovisning av verkligt värde av vissa finansiella instrument

Enligt LKBR ska vissa finansiella instrument värderas till verkligt värde. Med detta som bakgrund har värdet på dessa tillgångar omräknats från anskaffningsvärde till verkligt värde, vilket har inneburit att de finansiella omsättningstillgångarna har ökat med 453 miljoner kronor. Under 2018 har jämförelsetalen i resultaträkningen justerats med den värdenedgång som skedde under 2018 med 210,7 miljoner kronor.

- Återföring av tidigare skuldförda investeringsbidrag

Enligt rekommendation RKR R2 Intäkter, får endast offentliga bidrag initialt skuldredovisas för att sedan successivt intäktsredovisas över tillgångens nyttjandeperiod. Regionen har enbart skuldredovisat offentliga bidrag.

Jämförelsetalen för föregående år har omräknats enligt de nya redovisningsprinciperna.

I not 24 framgår effekterna på eget kapital av de ändrade redovisningsprinciperna.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster är resultatet av händelser eller transaktioner som inte är extraordinära, men som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder. Posterna konteras enligt L-bas i redovisningen, men i resultatuppföljningen särredovisas posterna på egen rad eller i not för att tydliggöra att så skett samt för att en korrekt jämförelse ska kunna ske.

Periodisering

Periodisering används för att ge en rättvisande bild av regionens resultat och finansiella ställning för den aktuella perioden. Det innebär att utgifter kostnadsförts det år då förbrukning skett och inkomster intäktsförts det år som intäkten genererats. Konsekvensprincipen, väsentlighetsprincipen och försiktighetsprincipen, vilka i viss mån modifierar huvudprincipen, tillämpas i förekommande fall. Eventuella avvikelser kommenteras under respektive rubrik.

Intäkter

Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKR:s decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR R2.

Statsbidrag

Specialdestinerade/riktade statsbidrag redovisas i resultaträkningen tillsammans med övriga verksamhetsanknutna intäkter. Periodisering sker i normalfallet utifrån rekommendation RKR R2.

Kostnader

Avskrivningar

Avskrivning av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. För tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs emellertid inga avskrivningar. Avskrivning påbörjas när tillgången tas i bruk.

Den normala avskrivningstiden för olika typer av anläggningstillgångar är följande:

- Byggnader (komponentavskrivning) 10–60 år
- Maskiner och inventarier 5–10 år
- IT-utrustning 3–5 år
- Medicinteknisk utrustning 5–10 år
- Bilar och andra transportmedel 5–7 år

För smärre ombyggnationer/funktionsanpassningar bestäms avskrivningstiden från fall till fall (LS § 268/1993). Komponentavskrivning tillämpas från och med 2015.

Lönekostnader

Lönekostnader för timanställda, kostnad för övertid samt jour och beredskap avseende december månad bokförs huvudsakligen i januari nästkommande år. Detta beror främst på svårigheter med att få fram uppgifter för en tillförlitlig beräkning av beloppet. Då variationerna mellan åren inte bedöms vara stora bör detta inte påverka resultatet nämnvärt.

Hyres- och leasingavtal

Operationell leasing avser endast leasing/hyresavtal med en avtalstid överstigande tre år. Detta innebär att det i huvudsak är inhyrda lokaler som redovisas som operationell leasing. Dessa är upptagna till nominellt värde med känd indexuppräknings. Finansiella leasingavtal avser fordon (ambulanser och lastfordon) med en avtalstid som överstiger tre år. Regionen har inte fastställt någon beloppsgräns.

Lånekostnader

Huvudmetoden tillämpas, vilket innebär att inga lånekostnader ingår i anskaffningsvärdet.

Anläggningstillgångar

Immateriella tillgångar

En immateriell anläggningstillgång är en identifierbar icke-monetär tillgång utan fysisk form. Vid redovisning av immateriella tillgångar följs RKR R3.

Balansposten avser förvärvade licenser för programvaror och externa utgifter för utvecklande av IT-system. Avskrivningstiden varierar mellan 3–5 år. Nyttjandeperioden omprövas i slutet av varje räkenskapsår.

Materiella tillgångar

En materiell anläggningstillgång är en fysisk tillgång avsedd för stadigvarande bruk. Vid redovisning av materiella tillgångar följs RKR R4.

En anskaffning som i övrigt uppfyller kriterierna för investering, ska bokföras som investering endast

under förutsättning att utgiften uppgår till minst ett halvt basbelopp och att nyttjandeperioden är minst tre år.

Beloppsgränsen gäller ej anskaffningar av hjälpmedel, där allt förutom så kallade nivå-trehjälpmedel definieras som anläggningstillgångar.

Anläggningstillgångarna är i balansräkningen värderade till anskaffningsvärdet med avdrag för ackumulerade avskrivningar.

Finansiella anläggningstillgångar

Enligt RKR R7 ska finansiella tillgångar klassificeras som anläggningstillgångar då syftet med innehavet är att tillgången ska innehas eller brukas stadigvarande.

Medel som kontinuerligt är föremål för köp och försäljning, och som är tillgängliga för att möta löpande utbetalningar, ska klassificeras som omsättningstillgångar.

Bidrag till statlig infrastruktur

Regionen har tillsammans med länets kommuner ingått ett avtal om medfinansiering av Citybanan. Upplösningen sker enligt övergångsreglerna det vill säga när den första utbetalningen gjordes, vilket var 2013.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar värderas som huvudprincip till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet. Med det verkliga värdet avses försäljningsvärde efter avdrag för beräknad försäljningskostnad. Regionens pensionsmedelsportfölj klassificeras som finansiell omsättningstillgång, där sker värdering till verkligt värde i enlighet med 7 kap 6 och 7§§ LKBR.

Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar

Fordringar värderas till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Lager och förråd

Lager och förråd värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på balansdagen.

Skulder och avsättningar

Finansiella skulder

Finansiella skulder delas in i kortfristiga respektive långfristiga skulder. Värdering sker vid första redovisningstillfället till anskaffningsvärde. Eventuella transaktionsutgifter periodiseras med tillämpning av effektivräntemetoden. Kort- och långfristiga finansiella skulder värderas efter första redovisningstillfället till anskaffningsvärde respektive upplupet anskaffningsvärde.

Personalskulder

Regionens skuld till personalen för semester, övertid, jour och beredskap (årets löneläge) inklusive upplupna arbetsgivaravgifter redovisas som kortfristiga skulder.

Pensionsskuld/avsättning

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i regionen är beräknade enligt det av SKR fastställda regelverket för RIPS. En förpliktelse att betala ut pensionsförmåner som intjänats före 1998 ska inte tas upp som skuld eller avsättning. Dessa pensioner redovisas som kostnader i resultaträkningen vid utbetalning.

I pensionsskulden ingår ålderspension och livränta för berörda förtroendevalda enligt särskild beräkning av KPA. Där ingår också skuld som beräknas enligt de nya bestämmelserna kring OPF-KL.

Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar enligt RKR R10. Avtal som inte lösts ut redovisas som ansvarsförbindelse.

För avtal med samordningsklausul utgår beräkningen från de förhållanden som är kända vid bokslutstillfället. Om inget annat är känt görs beräkningen utifrån att ingen samordning kommer att ske.

Sammanställda räkenskaper

Enligt bestämmelserna i lagen om kommunal bokföring och redovisning ska årsredovisningen även omfatta den verksamhet som bedrivs i bolagsform. Syftet med de sammanställda räkenskaperna är att ge en sammanfattande och rättvisande bild av regionens totala ekonomiska ställning och resultat oavsett om verksamheten bedrivs i förvaltnings- eller företagsform. De sammanställda räkenskaperna följer RKR R16.

Enligt rekommendationen ska konsolidering ske av koncernföretag där regionen har ett betydande inflytande, vilket definieras som ett röstinnehav överstigande 20 procent. Där framgår också att koncernföretag vars verksamhet är av obetydlig omfattning kan undantas från de sammanställda räkenskaperna.

Utifrån rekommendationens definition av obetydlig omfattning har följande koncernföretag undantagits från de sammanställda räkenskaperna:

- Almi Företagspartner Mälardalen AB
- Kommunalförbundet Västmanlands Teater
- Tåg i Bergslagen AB
- Västmanlands Tolkservice, ekonomisk förening

De sammanställda räkenskaperna har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Regionens bokförda värden på aktier i dotterbolag har eliminerats mot dotterbolagens egna kapital. Tillgångar och skulder, samt intäkter och kostnader för dotterbolagen har upptagits i de sammanställda räkenskaperna till så stor del som motsvarar ägd andel. Därefter har interna mellanhavanden eliminerats såsom fordringar och skulder samt köp och försäljning. Inga omräkningar av bolagens balansräkningar har gjorts på grund av exempelvis andra avskrivningstider. Vid olika periodiseringar mellan koncernföretagen har regionens periodisering tillämpats. Bolagens årsredovisningar har inte varit fastställda vid konsolideringen.

Regionkoncernens medlemmar och ägarandelar framgår av figur på sidan 6.

Revisionsberättelse 2020 för Region Västmanland

Ansvarsfrihet

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Till revisionsberättelsen hör bilagan Revisorernas redogörelse för 2020 års granskningar.

Det här är Region Västmanland

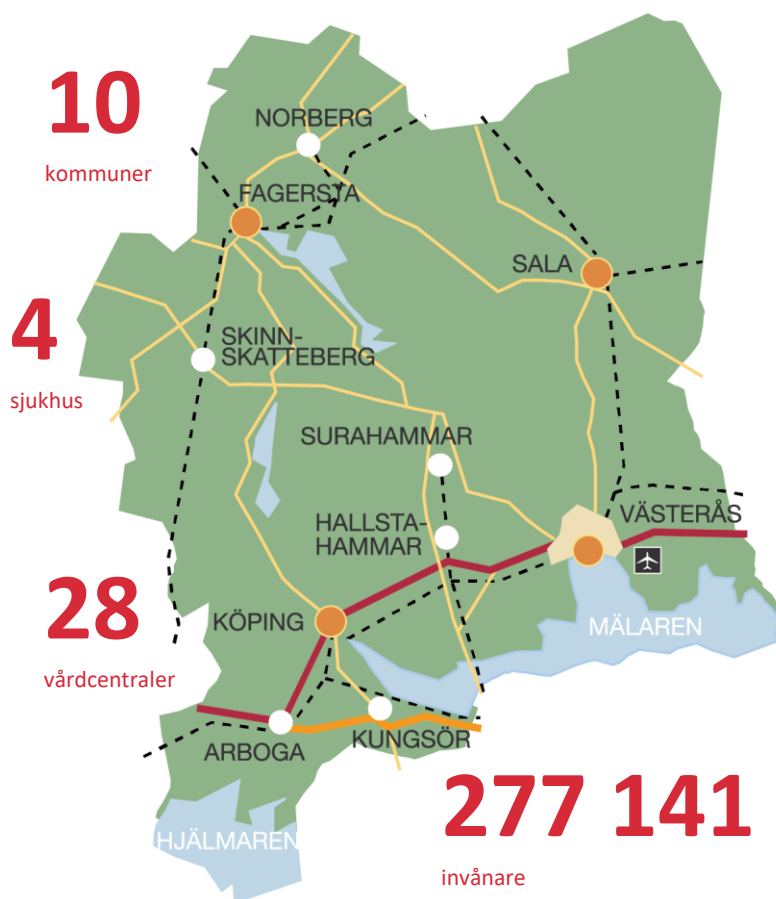
Västmanlands län omfattar tio kommuner. Till ytan är det ett av Sveriges mindre län med 277 141 invånare. 28 vårdcentraler finns spridda över länet. Sjukhus finns i Västerås (länssjukhus med tillgång till akutsjukhusets alla resurser) samt i Sala, Köping och Fagersta.

Region Västmanland är en politiskt styrd organisation med ledamöter som utses genom allmänna val. Regionfullmäktige, den högsta beslutande nivån i regionen, har 77 ledamöter som representerar hela länet. I Region Västmanland styr sedan valet 2018 Socialdemokraterna, Centerpartiet och Liberalerna. Regionstyrelsen är regionens "regering" som leder och samordnar all verksamhet i region.

Vill du veta vad som händer?

Välkommen att lyssna på regionfullmäktiges sammanträden. Tid och plats annonseras i lokalmedia och via regionens webbplats. Sammanträdena kan även följas via webb-TV på regionvastmanland.se. Protokollen från Regionfullmäktige och Regionstyrelsen kan beställas från Regionhuset eller läsas på regionens hemsida, regionvastmanland.se.

Om du vill veta vilken politiker som ansvarar för ett visst område, läs mer på hemsidan regionvastmanland.se. Där finns även namn och e-postadresser. För att ställa en fråga till en politiker, ring 021-17 30 00 e-posta till region@regionvastmanland.se eller skriv till Region Västmanland, 721 89 Västerås.

Vill du veta mer om Region Västmanland?

Besök gärna regionvastmanland.se. Där kan du läsa mer om regionens verksamheter. Det finns även en regional ingång på 1177.se/vastmanland med sjukvårdsinformation och viktig information om vården i Västmanland.

På regionvastmanland.se hittar du även Regionplanen, delårsrapporter och övrig information. Årsredovisningen finns också på regionvastmanland.se, under "Om regionen", "Finansiella rapporter".